

ŪDENS TERITORIJU UN KRASTMALU TEMATISKAIS PLĀNOJUMS

Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments

2017

Saturs

1. Tematiskā plānojuma nepieciešamības pamatojums	5
1.1. Tematiskā plānojuma vieta Rīgas plānošanas sistēmā.....	5
1.2. Tematiskā plānojuma izstrādes nepieciešamības pamatojums	7
1.3. Tematiskā plānojuma atbilstība Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai	8
1.4. Sasniedzamais mērķis un uzdevumi.....	10
2. Ūdens objektu telpiskā struktūra un klasifikācija	11
2.1. Ūdens objektu telpiskā struktūra plānošanas dokumentos	11
2.2. Ar ūdens objektiem telpiski un funkcionāli saistītā teritorija	15
2.3. Prasības ūdens objektu saglabāšanai un atjaunošanai	17
2.4. Renaturalizējamie ūdens objekti.....	17
3. Ekoloģiskās kvalitātes prasības Rīgas ūdenstilpēs	19
3.1. Ekoloģiskā stāvokļa raksturojums Rīgas ūdenstilpēm.....	20
3.2. Daugavas upju baseina plānā noteiktās prasības ūdens kvalitātes uzlabošanai....	22
3.3. Galvenie Rīgas ūdens objektu piesārņojuma avoti.....	25
3.3.1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas.....	26
3.3.2. Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas.....	28
3.3.2.1. Ūdensapgāde.....	28
3.3.2.2. Sadzīves kanalizācija.....	29
3.3.2.3. Lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēma.....	31
3.3.3. Plūdu risks un applūšanas rezultātā iespējamais piesārņojums.....	31
3.3.4. Piesārņojuma avoti ārpus Rīgas teritorijas	33
3.3.5. Monitorings	36
3.3.5.1. Virszemes ūdens monitorings.....	36
3.3.5.2. Peldvietu ūdens monitorings	37
3.3.5.3. Notekūdeņu kvalitātes mērījumi.....	38
4. Piekļuves iespējas pie ūdens, peldvietas un atpūtas vietas ūdens malās	40
3.1. Piekļuves iespējas ūdenstilpju krastmalām.....	40
4.2. Peldvietas un atpūtas vietas	43
4.2.1. Peldvietas	44
Principi peldvietu labiekārtošanai	46
4.2.2. Atpūtas vietas	49
Principi atpūtas vietu labiekārtošanai	50
4.2.3. Peldvietu un atpūtas vietu izveidei nepieciešamie resursi	56
5. Ūdens objektu izmantošana	57
5.1. Kuģošana	57

5.1.1. Kuģošanas ceļi un navigācija	57
5.1.2. Kuģošanas ierobežojumi	59
5.2. Piestāšana un kuģošanas līdzekļu glabāšana.....	60
5.2.1. Laivu un jahtu ostas	60
5.2.2. Piestātnes.....	61
5.2.3. Laivu ielaišanas vietas.....	63
5.2.4. Laivu garāžu kooperatīvi.....	63
5.3. Ūdens objektu izmantošana saimnieciskai darbībai.....	65
5.3.1. Rīgas brīvostas darbība	65
5.3.2. Pasažieru pārvadāšana.....	65
5.3.3. Zveja un makšķerēšana	66
5.4. Ūdens objektu izmantošana interešu izglītībai un rekreācijai	66
5.5. Teritorijas peldbūvju izvietojumam.....	68
6. Ūdens objektu apsaimniekošana	70
6.1. Virszemes ūdeņu īpašuma tiesības	71
6.2. Akvatoriju noma	72
Izmantotie informācijas avoti.....	74
Pielikumi.....	77
1.1. Centralizētās kanalizācijas aglomerācija	
1.2. Centralizētās ūdensapgādes aglomerācija	
2. Ūdens objektu ekoloģisko kvalitāti ietekmējošie faktori. Esošā situācija	
3. Labiekārtotu krastmalu pieejamība Rīgas apkaimēs. Esošā situācija	
4. Aptaujas par laivu un jahtu ostām Rīgā apkopojums	
5. Virszemes ūdens objektu klasifikācija	
6. Atjaunojamie ūdens objekti	
7. Publiski pieejamās ūdensmalas, labiekārtotās krastmalas un peldvietas	
7.1. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām Vecāķos un Vecdaugavā	
7.2. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām Bulļos	
7.3. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām Bolderājā	
7.4. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām pie Juglas ezera R krasta	
7.5. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām Salās	
7.6. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām Ķengaragā	
7.7. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām pie Dārziņiem	
7.8. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām pie Juglas ezera A krasta	
7.9. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām pie Bābelīša un Ķīšezera D daļā	
7.10. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām pie Bolderājas ūdenskrātuves	
7.11. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām pie Ķīšezera R krasta	
7.12. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām pie Hapaka grāvja	
7.13. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām pie Velnezera	
7.14. Detalizēta publiskā piekļuve labiekārtojamām krastmalām pie Zunda kanāla	
8. Ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanu sasaiste	
9. Labiekārtojamo krastmalu detalizēti apraksti un labiekārtojuma līmeņi	
10. Krastmalu šķērsprofili	

Izmantotie saīsinājumi

Saīsinājuma apzīmējums	Saīsinājuma skaidrojums
LV	Latvijas Republika
RD PAD	Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments
RTP2030	Izstrādes stadijā esošais Rīgas teritorijas plānojums
RTP2006	Rīgas teritorijas plānojums 2006.–2018. gadam
TmP	Tematiskais plānojums
ŪD TmP	Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskais plānojums
RD	Rīgas dome
MK	Ministru kabinets
Stratēģija	Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam
Attīstības programma	Rīgas attīstības programma 2014.-2020.gadam
TIAN	Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi
LVĢMC	Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
RBO	Rīgas brīvosta
LĢIA	Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra
RVC	Rīgas vēsturiskais centrs un tā aizsardzības zona
SUP	“ <i>stand up paddle</i> ” – negrimstošs dēlis, kas domāts, lai pārvietotos pa ūdeni airējot stāvus
SOT	“ <i>sit on top</i> ” (turpmāk – SOT) – negrimstošs dēlis, kas domāts, lai pārvietotos pa ūdeni airējot sēdus.
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VVD LRVP	Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde

1. Tematiskā plānojuma nepieciešamības pamatojums

1.1. Tematiskā plānojuma vieta Rīgas plānošanas sistēmā

Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskais plānojums (turpmāk – ŪD TmP) ir izstrādāts saskaņā ar Rīgas Domes (turpmāk - RD) 22.10.2013. lēmumu Nr.309 „Par ūdens teritoriju un krastmalu tematiskā plānojuma izstrādes uzsākšanu”.

Atbilstoši LV Teritorijas attīstības plānošanas likumam tematiskie plānojumi (turpmāk – TmP) ir „teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā atbilstoši plānošanas līmenim risināti specifiski jautājumi, kas saistīti ar atsevišķu nozaru attīstību (piemēram, transporta infrastruktūra, veselības aprūpes iestāžu un izglītības iestāžu izvietojums) vai specifisku tematu (piemēram, inženiertīklu izvietojums, ainaviski vērtīgas teritorijas un riska teritorijas)”.

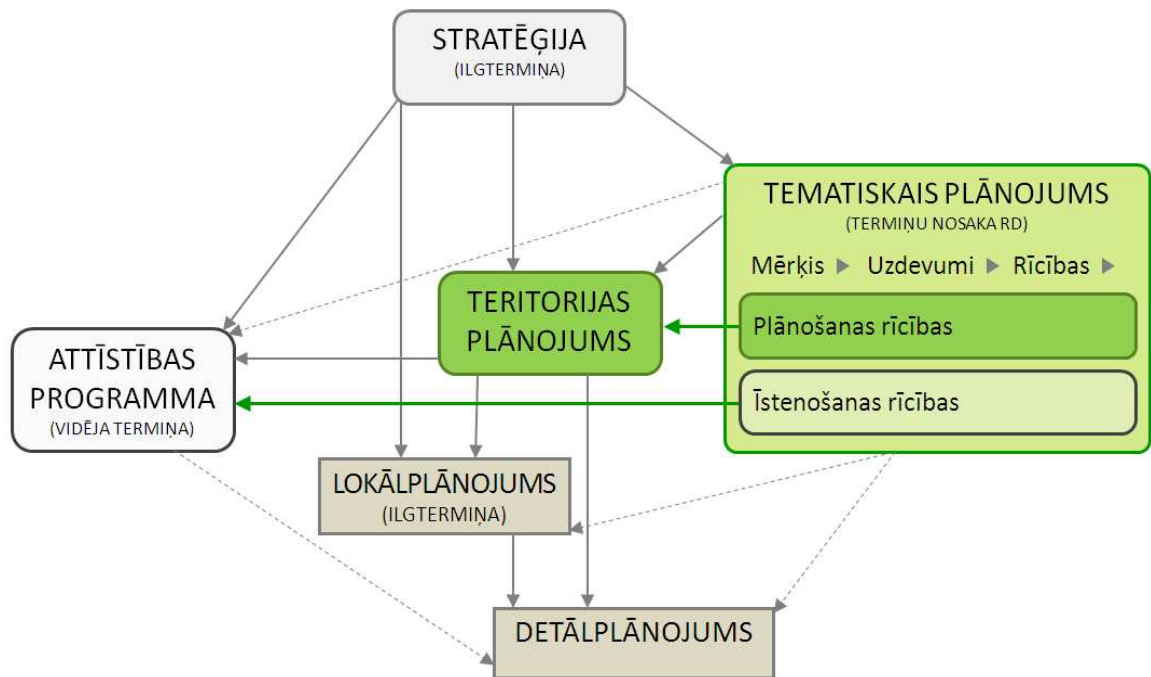
Šis TmP ir sagatavots atbilstoši LV normatīvajiem aktiem, tai skaitā:

- 1) Satversme;
- 2) Civillikumam;
- 3) Likumam „Par pašvaldībām”;
- 4) Attīstības plānošanas sistēmas likumam;
- 5) Teritorijas attīstības plānošanas likumam un uz tā pamata izdotajiem Ministru kabineta (turpmāk - MK) noteikumiem;
- 6) Zvejniecības likumam;
- 7) Būvniecības likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 8) Aizsargjoslu likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 9) Ūdens apsaimniekošanas likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 10) Likumam „Par piesārņojumu” un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 11) Likumam “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 12) u.c.

ŪD TmP ir izstrādāts ar mērķi kalpot par pamatu jaunā Rīgas teritorijas plānojuma (turpmāk – RTP2030) konceptuālajai daļai atbilstoši RD 22.10.2013. lēmumam Nr. 314 „Par grozījumiem Rīgas domes 03.07.2012. lēmumā Nr. 4936 „Par Rīgas teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu””. Šis TmP tika vienlaicīgi izstrādāts un saskaņots ar 10 citiem TmP, kas detalizēti pēta konkrētu jautājumu specifiku un piedāvā risinājumus RTP un citiem plānošanas dokumentiem. Tā rezultātā RTP veidos šādi TmP:

- 1) Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju TmP;
- 2) Mājokļu attīstības TmP;
- 3) Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP;
- 4) Meliorācijas attīstības TmP;
- 5) Ūdens teritoriju un krastmalu TmP;
- 6) Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu TmP;
- 7) Aizsargjoslu un aprobežojumu TmP;
- 8) Transporta attīstības TmP;
- 9) Ainavu TmP;
- 10) Valsts un pašvaldības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP;
- 11) Rīgas brīvostas TmP.

Gan TmP, gan RTP2030 ir hierarhiski pakārtoti Stratēģijai un kopā ar Attīstības programmu veido Rīgas attīstības plānošanas dokumentu sistēmu, kas shematiski attēlota 1.1.attēlā.

1.1.att. Rīgas attīstības plānošanas dokumentu sistēmas shēma

Kā redzams no 1.1.attēlā redzamās shēmas, visi Rīgas attīstības plānošanas dokumenti, tostarp TmP, atrodas ciešā savstarpējā sasaistē, nodrošinot, ka Rīgas pilsētas teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

Katrs TmP ietver sevī TmP nepieciešamības pamatojuma sadaļu un risinājumu sadaļu, kurā atspoguļots risinājumu pamatojums, uzdevumi un plānošanas rīcības.

Pēc TmP apstiprināšanas ar RD lēmumu tajā ietvertie risinājumi ir saistoši RD un tai pakļautajām struktūrvienībām, un skar iedzīvotājus, projektu pieteicējus un kapitāla ieguldītājus, zemes īpašniekus u.c. iesaistītās puses, jo būs jāievēro, izstrādājot citus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus.

1.2. Tematiskā plānojuma izstrādes nepieciešamības pamatojums

Ūdens objekti ir viens no vērtīgākajiem Rīgas dabas resursiem un ūdens teritorijas kopumā aizņem 16% no Rīgas teritorijas. Gan Daugavas, gan ezeru un mazo ūdensteču izvietojums ir būtiski ietekmējis pilsētas attīstību un tās telpisko struktūru.

Daugavas izeja uz jūru un labie iekšzemes sakari vairākus gadsimtus nodrošināja Rīgas ostas attīstību un pilsētas ekonomisko izaugsmi. Savukārt specifiskie dabas apstākļi, regulārie plūdi un upes mainīgā gultne ir radījusi virkni ekoloģiski nozīmīgu teritoriju, kas veido ievērojamu daļu Rīgas dabas pamatnes. Ūdens joprojām ietekmē Rīgas attīstību - pilsētas atrašanās Daugavas grīvā nosaka augstu gruntsūdens līmeni pilsētā, tādējādi definējot būvniecības apstākļus visā pilsētas teritorijā.

Ūdens objekti ir Rīgas pilsētas teritorijas daļa, kam piemīt funkcionāls, estētisks un ekonomisks potenciāls. Agrāk plaši izmantots tirdzniecībai, kuģošanai un atpūtai, šobrīd tas netiek izmantots pilnā mērā. Vērojot sabiedrības augošo interesi par ūdens objektu un to krastmalu izmantošanu atpūtai, sportam, zvejai un transportam, ŪD TmP izstrāde tika uzsākta, lai, izvērtējot ūdens piedāvāto potenciālu, radītu priekšnoteikumus ūdens objektu funkcionālai un telpiskai integrācijai Rīgas pilsētvidē (un ikdienas aprītē), kas tādējādi aktivizējot ūdenstilpju un krastmalu daudzveidīgas izmantošanas iespējas un saglabātu līdzsvaru vides prasību jomā.

Ūdens objektu un krastmalu tematiskajā plānojuma risinājumi sagatavoti ņemot vērā gan normatīvajos aktos, gan pētījumos noteiktos ūdens objektu klasifikācijas principus, kas izriet no tiesiskiem (normatīvo aktu prasības), telpiskiem un ģeogrāfiskiem (izmērs, vides nozīmība, kvalitāte), kā arī sociāliem (rekreācijas potenciāls) aspektiem. Ņemot vērā, ka TmP risinājumi kalpos par pamatu RTP2030 izstrādei, sniegti priekšlikumi tā izstrādes ietvaros vērtējamajiem jautājumiem.

ŪD TmP izstrādes ietvaros tika iesaistīta sabiedrība, jomas speciālisti, uzņēmēji, valsts iestādes, pašvaldības pārvaldes struktūrvienības, interesenti no dažādām nevalstiskajām organizācijām un starptautiskā sabiedrība.

TmP izstrādes procesā tika nodrošināts informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātums, sniedzot ikvienam iespēju piedalīties tā izstrādē. Sabiedrības līdzdalība tika nodrošināta ar dažādu mediju palīdzību, kā arī tika organizētas iedzīvotāju aptaujas, apkaimju sanāksmes un tematiskie semināri, lai uzklautu rīdziniekus un kopīgi meklētu risinājumus.

1.3. Tematiskā plānojuma atbilstība Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā (turpmāk - Stratēģija) ūdeņu potenciāls tiek apskatīts kontekstā ar dažādiem aspektiem – gan vides kvalitātes un publiskās telpas, gan izmantošanas daudzveidības.

Stratēģija, raksturojot galvenos sasniedzamos rezultātus, nosaka, ka Rīga 2030.gadā cita starpā būs pilsēta „ar daudzveidīgām un kvalitatīvām dabas teritorijām, zaļiem koridoriem un pieejamām ūdens malām”¹.

Ilgtermiņa mērķī Nr.3 noteikts, ka sevišķu vērību jāpievērš tādām resursam kā ūdensmalas, kas kopā ar ūdens vienoto telpisko struktūru un zaļajām takām ir noteikti kā vieni no pilsētas vienotās dabas un apstādījumu telpiskās struktūras pamatelementiem.

Apkopojot Stratēģijas tekstā minētos rezultātus, kas jāsasniedz saistībā ar ūdens teritoriju un ūdensmalu izmantošanu, var izdalīt vairākus virzienus, kas attēloti tabulā Nr.1.1.

Tabula 1.1. Prasības ūdens teritoriju un krastmalu attīstībai saskaņā ar Stratēģiju

RTP2006 paskaidrojuma rakstā ietvertās RD politikas	Stratēģijā ietvertie nosacījumi	Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskajā plānojumā iekļautie risinājumi
Atbalstīt upju un ezeru krasta līniju potenciālās izmaiņas tikai krastu nostiprināšanas vajadzībām, lai novērstu to tālāku eroziju un piestātņu izbūves gadījumos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā (79.lpp). Veikt ūdens kvalitātes monitoringu (90.lpp). Vietās, kur ir konstatēts grunts un gruntsūdens piesārņojums, būvniecību pieļaut tikai pēc vietas sanācijas (90.lpp). Veicināt piesārņoto vietu sanāciju un rekultivāciju (90.lpp). Nodrošināt ūdens resursu aizsardzību (90.lpp). Saskaņā ar Ūdens struktūrdirektīvu (2000/60/EK) sadarboties ar citām Daugavas baseina pašvaldībām tā apsaimniekošanā (90.lpp).	Ir svarīgi upju un ezeru krastmalās saglabāt dabiskās ekosistēmas un tajās notiekošos procesus. [166]	– TmP iestrādāti Life+ projekta „Rīga pret plūdiem” risinājumi. – Identificētas piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas un doti priekšlikumi tām teritorijām, kurās primāri veicama sanācija; – Identificēti galvenie piesārņojuma avoti, par tiem atbildīgās personas vai iestādes, kā arī veicamie pasākumi to radīto seku mazināšanai.
Gar abiem Daugavas krastiem ārpus Rīgas brīvostas teritorijas atstāt nepārtrauktu, publiski pieejamu, neapbūvētu joslu (min. 10m), kura ir labiekārto un jāapzaļumo gājēju lietošanai. Vietās, kur tas iespējams, promenāde jāpaplašina apzaļumotos parkos. Atstāt nepārtrauktu neapbūvētu joslu (min. 10m) gar Ķīšezera un Juglas ezera krastiem, veicot tās labiekārtošanu gājēju vajadzībām (193.lpp).	Ūdensmalās jāparedz brīva piekļuve ūdenim. [168]	– Noteikts princips tiesiskas piekļuves nodrošināšanai ūdensmalām; – Noteiktas publiskās piekļuves vietas ūdens objektiem.
Sekmēt ūdens objektu izmantošanu	Jāveic dažāda tipa un	– Noteiktas izveidojamās oficiālās

¹ Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

daudzveidīgas publiskās rekreācijas nolūkos (40.lpp). Veicināt labiekārtotu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča peldvietu izveidi Vakarbuļļos un Vecāķos (193.lpp). Veicināt labiekārtotu publisko peldvietu izveidi piemērotās vietās (193.lpp).	līmeņa krastmalu labiekārtošana , lai veidotu dažādu un interesantu publisko ārtelpu ar skatu punktiem un laukumiem dažādos līmeņos. [168]	peldvietas; – Noteikti labiekārtojamie krastmalu posmi; – Labiekārtojamām krastmalām noteikti četri labiekārtojuma līmeņi.
Veicināt ūdensmalu, tai skaitā Daugavas krastu, attīstību un pieejamību, tajās veidojot augstvērtīgu darījumu un dzīves vidi, kā arī publisko ārtelpu rekreāciju (40.lpp).	Jānodrošina ūdensmalu attīstība un pieejamība, tajās veidojot augstvērtīgu darījumu un dzīves vidi, kā arī kvalitatīvu publisko ārtelpu . [260]	– Izstrādāti priekšlikumi teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas maiņai ūdensmalām piegulošajās teritorijās; – Noteiktas kompleksas attīstības plānošanas teritorijas.
	Jāparedz infrastruktūra krasta sasniegšanai no ūdens objekta – nelielu piestātņu vai pontonu izveide dažāda tipa motorizētiem un nemotorizētiem peldlīdzekļiem. [168]	– Noteiktas kompleksas attīstības plānošanas teritorijas ūdens un sauszemes teritoriju sasaistes nodrošināšanai, kurās precizējams piestātņu un citas infrastruktūras izvietojums; – Noteiktas labiekārtojamās krastmalas un to labiekārtojuma līmeņi, kas pieļauj ūdens transporta piestātņu izbūvi; – Izstrādāti principi piestātņu un laivu ielaišanas vietu (slipu) izbūvei.
	Jāveicina ūdens teritoriju izmantošanas dažādošana gan vasaras, gan ziemas sezonās. [168]	– Definētas turpmākās rīcības ūdens objektu apsaimniekošanas un līdz ar to – nomas kārtības pārskatīšanai, ņemot vērā Zemes pārvaldības likuma radītās sekas
	Vienlaikus ar transporta objektu jāprojektē arī pieejama un daudzveidīga ūdensmala , kā arī vietās, kur iespējams – virszemes lietusu ūdens savākšanas sistēma . [188]	– Noteikti četri labiekārtojuma līmeņi un divi labiekārtoto krastmalu tipi (pilsētas un lokālas nozīmes) un katram no tiem izvirzītas specifiskas prasības. – Lietusu ūdens savākšanas sistēmu jautājums tiek risināts Meliorācijas TmP
Veikt Strazdupītes, Mailes grāvja, Gaiļupītes, Sarkandaugavas upītes Šmerļupītes un Kileveina grāvja u.c. renovāciju: gultņu tīrīšanu un krastu sakopšanu, aizliedzot jebkādu apbūvi šo ūdensteču objektu aizsargjoslās līdz renovācijas darbu pabeigšanai (79.lpp).	Jāizvērtē un jāveicina akvatoriju atjaunošanas (renaturalizācijas) iespējas un lietus ūdens apsaimniekošana. [106]	– Noteikti nākotnē renaturalizējamie ūdens objektu posmi.
	Īpaši uzdevumi noteikti Daugavas ūdens telpas attīstībai , izdalot trīs zonas: Rīgas centra Daugavas telpa, Daugavas ostas ainavas telpa un Daugavas rekreatīvā ainavu telpa. [169]	– Prasība ievērtēta izstrādājot risinājumus krastmalu labiekārtojumam un izdalot kompleksas attīstības teritorijas; – Daugavas ostas ainavu telpas jautājumi risināti Rīgas brīvostas tematiskajā plānojumā.
Veicināt Piejūras dabas parka saikni, izskatot iespēju organizēt laivu satiksmi starp abiem Daugavas krastiem vasaras sezonā (193.lpp).	Stratēģijā risinājums nav ietverts, tomēr ilgtermiņā var kļūt aktuāls	– ŪD TmP ietverts kā konceptuāls risinājums potenciālam kuģošanas maršrutam.

1.4. Sasniedzamais mērķis un uzdevumi

ŪD TmP galvenais mērķis ir, ņemot vērā ūdens teritoriju sniegto telpisko, funkcionālo un ekoloģisko potenciālu, radīt priekšnoteikumus ūdens struktūras integrācijai Rīgas pilsētvidē. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi:

- a. Apzināt Rīgas ūdens objektus un precizēt to robežas teritorijas plānošanas vajadzībām;
- b. Apzināt ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti ietekmējošos faktorus un izstrādāt priekšlikumus piesārņojuma ietekmes mazināšanai;
- c. Izvērtējot teritoriju faktisko izmantošanu, ekoloģisko situāciju, publisko pieejamību un citus apstākļus, izstrādāt principus ūdeņu teritoriju un krastmalu izmantošanai, kā arī ūdenim pieguļošo teritoriju apbūvei;
- d. Pamatojoties uz zemes īpašumpiederību un tiesisko statusu, izvērtēt piekļuves iespējas ūdens objektiem gan no sauszemes, gan ūdens, noteikt principus publiskas piekļuves nodrošināšanai un izstrādāt priekšlikumus publiski pieejamo krastmalu labiekārtošanai;
- e. Izvērtēt Rīgas ūdeņu kuģošanas iespējas un izstrādāt priekšlikumus ar kuģošanu un cita veida ūdens izmantošanu saistītu funkciju īstenošanai ūdens objektos;
- f. Noteikt renaturalizējamos ūdensobjektus un izstrādāt principus tiem pieguļošās vides veidošanai;
- g. Noteikt teritorijas, kurās risinājumi saskaņojami ar citos TmP iekļautajiem risinājumiem.

2. Ūdens objektu telpiskā struktūra un klasifikācija

Ūdens objektu sistēma, kas ilgstošā laika periodā ir veidojusies gan cilvēku, gan dabas spēka ietekmē, ir viens no Rīgas telpiskās struktūras pamatelementiem, kas ietekmējis saimniecisko darbību un pilsētas apbūves teritoriju izvietojumu. Gan iepriekš izstrādātajos, gan šobrīd spēkā esošajos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos uzsvērtā nepieciešamība saglabāt Rīgas „zili-zaļo” struktūru, lai nodrošinātu ekoloģisko un rekreācijas funkciju daudzveidību un pieejamību pilsētā.

Pilsētas kopējo hidrogrāfisko tīklu veido virszemes ūdens objekti, kas saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likumu var tikt iedalīti kā ūdensteces (upes, strauts, kanāls) un ūdenstilpes (ezers, dīķis, ūdenskrātuve). Rīgas teritorijā virszemes ūdens objekti aizņem 4835 ha jeb 16% no Rīgas teritorijas. Hidrogrāfiskā tīkla nozīmīga daļa ir arī meliorācijas objekti, tomēr ņemot vērā to apsaimniekošanas un funkcionālo specifiku, to plānošana detalizēti apskatīta Meliorācijas attīstības tematiskajā plānojumā.

2.1. Ūdens objektu telpiskā struktūra plānošanas dokumentos

Teritorijas attīstības plānošanas dokumentos ūdens objektu telpiskā struktūra veidojas, ūdens objektus attēlojot plānotās (atļautās) izmantošanas kartē kā zonējumu „Ūdens teritorija (Ū)” vai to uzskaitījumu sniedzot teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus. Ūdens objektu korekts attēlojums ir būtisks priekšnosacījums to saglabāšanai un atbilstošas attīstības scenāriju veicināšanai gan ūdens objektu, gan tiem piegulošajās teritorijās.

Rīgas teritorijas plānojumā 2006.- 2018.gadam (turpmāk - RTP2006) zonējums tika noteikts pamatojoties uz MK 19.10.2004. noteikumiem Nr.883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” un pamatojoties uz tajā laikā aktuālāko valsts aģentūras “Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras” (tagad - valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (turpmāk LVĢMC)) topogrāfisko karti mērogā 1:2000.

Kopš RTP2006 izstrādes ir mainījusies virkne normatīvo aktu. Pamatprincipi ūdens objektu identifikācijai un ūdens teritoriju attēlošanai teritorijas plānošanas dokumentos izriet no Ūdens apsaimniekošanas likuma un MK 20.03.2012.noteikumu Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” (tabula Nr.2.1.) prasībām.

Tabula 2.1. Pamatprasības ūdens teritoriju attēlošanai Rīgas teritorijas plānojumā

Pamatojums ūdens objektu izdalīšanai jaunajā RTP.		
Objekta statuss	Normatīvais akts, kas nosaka statusu	Normatīvais akts, ar kuru pamatota ūdens objekta iekļaušana RTP
Virszemes ūdeņi	LV Ūdens apsaimniekošanas likums: 23) <i>virszemes ūdeņi — visi iekšzemes ūdeņi (izņemot pazemes ūdeņus), pārejas ūdeņi un piekrastes ūdeņi, bet attiecībā uz ķīmisko kvalitāti — arī teritoriālie ūdeņi.</i> 22) <i>virszemes ūdens objekts — nodalīts un nozīmīgs virszemes ūdens hidrogrāfiskā tīkla elements: ūdenstece (upe, strauts, kanāls vai to daļa), ūdenstilpe (ezers, dīķis, ūdenskrātuve vai to daļa), kā arī pārejas ūdeņi vai piekrastes ūdeņu posms;</i>	MK 20.03.2012. noteikumi Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”: 68. Teritorijas plānojumā, lokālplānojumā vai detālplānojumā atbilstoši kartogrāfiskā materiāla mēroga noteiktībai kā ūdeņu teritoriju attēlo šādus virszemes ūdens objektus: 68.1. pilsētās un ciemos – ūdensteces, kuru kopējais garums ir vismaz 3 km, 68.2. ūdenstilpes, kuru platība pilsētās un ciemos ir vismaz 0,1 ha.
Meliorācijas sistēma	LV Meliorācijas likums: <i>meliorācijas sistēma — specializētu būvju un ierīču</i>	MK 20.03.2012. noteikumi Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas,

	<i>kopums zemes ūdens režīma regulēšanai;</i> 3) valsts meliorācijas sistēma — valstij piederoša meliorācijas sistēma, kuras ekspluatāciju un uzturēšanu īsteno valsts; 4) valsts nozīmes meliorācijas sistēma — meliorācijas sistēma, kura atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem un parametriem un kuras ekspluatāciju un uzturēšanu nodrošina valsts; 5) pašvaldības meliorācijas sistēma — pašvaldībai piederoša meliorācijas sistēma, kuras ekspluatāciju un uzturēšanu nodrošina pašvaldība; 51) pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēma — koplietošanas meliorācijas sistēma, kas būtiski ietekmē ūdens režīmu pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktajās apbūves teritorijās, lauksaimniecības un mežu teritorijās, infrastruktūras objektos (ielās, ceļos, ūdenssaimniecības objektos, pašvaldības polderos); 6) koplietošanas meliorācijas sistēma — meliorācijas sistēma, kura regulē ūdens režīmu divos vai vairākos zemes īpašumos vai tiesiskajos valdījumos esošā zemē; 7) viena īpašuma meliorācijas sistēma — meliorācijas sistēma, kura regulē ūdens režīmu vienā zemes īpašumā;	izmantošanas un apbūves noteikumi”: 2. Prasības visu teritoriju plānošanai un izmantošanai 5. Ja pašvaldības teritorijas plānojumā nav noteikts citādi, lai nodrošinātu esošo un plānoto objektu funkcijas, atļauta šāda izmantošana: 5.5. erozijas risku ierobežošanas, pretplūdu aizsardzības būvju un meliorācijas sistēmu izbūve. 23.Līnijveida inženiertehniskās apgādes tīkli un to objekti (piemēram, elektropārvades līnijas, cauruļvadi, kabeļi, transformatoru punkti, mobilo sakaru torņi), meliorācijas būves un ierīces, kā arī vēja elektrostacijas teritorijas plānojumā tiek parādītas kā objekti tajā funkcionālajā zonā, kurā tie atrodas.
--	--	--

ŪD TmP attēlojamie ūdens objekti tika identificēti, veicot secīgus soļus:

1. Ūdens objektu robežas noteiktas par pamatu ņemot Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras (turpmāk – LĢIA) topogrāfisko karti. Teritorijās, kur topogrāfiskās kartes aktualitāte ir fragmentāra (dati variē no 2003.-2013.gadam) , papildus izmantotas 2013.gada ortofotogrāfijas.²
2. Izdalītie ūdens objekti analizēti atbilstoši MK 30.04.2014. noteikumu Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk - VAN) prasībām, atlasot virszemes ūdenstilpes ar platību virs 0,1ha un ūdensteces, kas garākas par 3km.
3. Noteiktie ūdens objekti attēloti kartogrāfiski. Analizējot sagatavoto materiālu, secināms, ka kopējā plānošanas dokumentos attēlojamo ūdens objektu platība pieaug. Kartogrāfisko materiālu ar plānotajām izmaiņām skatīt pielikumā Nr.5.

Ņemot vērā, ka šobrīd ir mainījies gan normatīvais regulējums, gan notikušas izmaiņas ūdens objektu robežās, jaunā Rīgas teritorijas plānojuma (turpmāk - RTP2030) izstrādes ietvaros nepieciešams pārskatīt teritoriju, kurās kā plānotā (atļautā) izmantošana noteikta Ūdens teritorija, robežas, par pamatu ņemot ŪD TmP sagatavotos risinājumus.

Prasības ūdens objektu un tiem piegulošo teritoriju attīstībai primāri izriet no Civillikumā noteiktās ūdens objektu klasifikācijas (tabula Nr.2.2.), kas ūdens objektus iedala publiskajos un privātajos ūdeņos, kā arī Meliorācijas likuma prasībām, kas ļauj klasificēt hidrogrāfiskā tīkla elementus, kas nav ūdens objekti.

² MK 14.10.2014. noteikumu Nr.628 „Noteikumi par teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 7.pants

Tabula 2.2. Ūdens objektu iedalījums saskaņā ar Civillikumu

Ūdens objekta statuss	Statusam atbilstoši ūdens objekti Rīgā	Normatīvais akts, ar ko statuss pamatots	Atbilstība ŪD TmP
Publiskie ūdeņi	Juglas ezers; Ķīšezers; Buļļupe; Daugava un visi tās atzarojumi; Juglas kanāls starp Juglas ezeru, Ķīšezeru un Lielo Baltezeru; Mazā Jugla; Jugla; Lielupe; Mīlgrāvis, Vecdaugava, Zunds, Mazā Daugava, Āzene, Audupe, jūras piekrastes josla	Civillikums <i>1102. Pie publiskiem ūdeņiem pieder jūras piekrastes josla, kā arī šā panta pielikumā (I pielikums.) uzskaitītie ezeri un upes(...)</i> <i>1104. Publiskie ūdeņi ir valsts īpašums, ciktāl uz tiem nepastāv īpašuma tiesības privātai personai. Jūras piekraste pieder valstij līdz tai vietai, kuru sasniedz jūras augstākās bangas.</i>	Ietekmē risinājumus: • Tauvas josla 10m, • Aizsargjosla tiek noteikta saskaņā ar Aizsargjoslu likuma prasībām un saskaņā ar Aizsargjoslu TmP risinājumiem, • Var tikt noteikti gājēju ceļi kā nekustamā īpašuma tiesību aprobežojums par labu sabiedrības iespējai piekļūt publiskajiem ūdeņiem. • Pastāv ierobežojumi ūdens objektā atļautajai izmantošanai atbilstoši teritorijas plānošanu regulējošiem normatīviem aktiem.³
Upju vai to daļu saraksts, kurās zvejas tiesības pieder vienīgi valstij	• Buļļupe • Daugava (un tās atzarojumi) • Lielupe un tās atzarojumi – visā garumā • Mīlgrāvis – visā garumā,	Civillikums <i>(1) Latvijas Republikas ūdeņi zvejas tiesību jomā tiek iedalīti šādi:</i> <i>1) publiskie ūdeņi (Civillikuma 1.pielikums), kuri ir valsts īpašumā un kuros zvejas tiesības pieder valstij, izņemot šā panta ceturtajā daļā noteiktās zvejas tiesības publiskajās upēs;</i> <i>2) ūdeņi, kuros zvejas tiesības pieder valstij (Civillikuma 2. un 3.pielikums), ieskaitot tos ūdeņus, uz kuriem neattiecas Civillikuma 1., 2. un 3.pielikums, bet kuri nav arī privātā īpašumā;</i>	Tiešā veidā risinājumus neietekmē
Pārējie – Privātie ūdeņi	Pašvaldības vai privātīpašumā esošie ūdeņi: Bābelītis, Gaiļezers, Velnezers, Kīleveina grāvis, Dambjpurva ezers, Bolderājas karjers, Māras dīķis, Linezers, Langa, Beķergrāvis, Bieķengrāvis, Spilves grāvis, Hapaka grāvis, Pilsētas kanāls, Šmerļupīte, Mārupīte, Tēriņu strauts, Dreiliņupīte, Piķurga, Dauguļupīte, Olekte, Gaiļupīte, Strazdupīte, Lāčupīte, Bišumuižas grāvis u.c.	Civillikums <i>1102. Pie publiskiem ūdeņiem pieder jūras piekrastes josla, kā arī šā panta pielikumā (I pielikumā) uzskaitītie ezeri un upes. Visi pārējie ūdeņi ir privāti.</i>	• Tauvas josla 4m • Aizsargjosla atbilstoši Aizsargjoslu likuma prasībām un saskaņā ar Aizsargjoslu TmP risinājumiem

³ MK 20.03.2012. noteikumi Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”

Meliorācijas sistēmas	Šobrīd: Pašvaldības meliorācijas sistēmas ūdensnotekas, novadgrāvji: • Valsts meliorācijas sistēma • Pašvaldības meliorācijas sistēma • Koplietošanas meliorācijas sistēma • Viena īpašuma meliorācijas sistēma.	Meliorācijas likums <i>meliorācijas sistēma</i> – <i>specializētu būvju un ierīču kopums zemes ūdens režīma regulēšanai</i>	Risinājumus ietekmē daļēji. Jautājums detalizēti tiek risināts Meliorācijas attīstības TmP
------------------------------	--	---	--

Nemot vērā ūdens objektu statusu atbilstoši Civillikumam un no citiem normatīvajiem aktiem izrietošās prasības attiecībā uz šo ūdens objektu plānošanu, RTP2030 jāietver publisko un privāto ūdeņu grafisks attēlojums, kā arī RTP2030 izstrādes ietvaros jāizvērtē nepieciešamība ietvert atsevišķas prasības teritorijas apbūvei un izmantošanai publiskajos un privātajos ūdeņos un to krastmalās.

2.2. Ar ūdens objektiem telpiski un funkcionāli saistītā teritorija

Teritorijas ūdens objektu tuvumā ir gan nozīmīgas rekreācijas un vides aizsardzības nodrošināšanai, gan vienlaikus - vērtīgi investīciju objekti estētisko un vides kvalitātes apsvērumu dēļ. Dabas apstākļi (potenciāli plūdu draudi, būvniecībai nelabvēlīgs grunts sastāvs, dabas vērtības), nesakārtota īpašumu struktūra, bet galvenokārt - nepieciešamība sabalansēt publiskās un privātās intereses ūdensmalu izmantošanā, prasa šajās teritorijās īstenot kompleksus plānošanas pasākumus.

Lai noteiktu teritorijas, kas var tikt uzskatītas par ūdens un tam piegulošās sauszemes savstarpējās ietekmes zonām, ŪD TmP tās tika identificētas ievērojot dabā un plānošanas dokumentos izšķiramus elementus - esošo vai plānoto ielu robežas un kadastra zemes vienības (Pielikums Nr.8).

RTP2030 izstrādes ietvaros ūdens objektu un sauszemes savstarpējā ietekmes zona jāņem vērā nosakot teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu, kā arī jāizvērtē nepieciešamība noteikt papildus prasības apbūvei un vides veidošanai šajās teritorijās.

Ūdens objektu un sauszemes savstarpējās ietekmes zonas ir noteiktas ap visiem ūdens objektiem, tai skaitā – mazajiem ūdens objektiem. Veicot detalizētāku izpēti, tika analizēta pilsētībūvnieciskā struktūra, piekļuves iespējas ūdens malai, zemes īpašumpiederība, dabas vērtības un citi faktori.

Lai izvēlētos attīstības scenāriju, kas nodrošina krastmalu teritoriju ilgtspējīgu attīstību, nepieciešams nodrošināt elastīgu pieeju teritorijas plānošanā, dodot iespēju plānoto (atļauto) izmantošanu koriģēt un teritoriju plānot lokālā mērogā. Minētā mērķa sasniegšanai var tikt izmantoti dažādi instrumenti: lokālplānojums, detālplānojums, vienots labiekārtojuma projekts u.c.

Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskā plānojuma ietvaros noteiktās detalizētas plānošanas teritorijas attēlotas Pielikumā Nr.8 un aprakstītas tabulā Nr.2.3.

Tabula 2.3. Detalizētas plānošanas teritorijas

Tabula 2.3. Detalizētas plānošanas teritorijas		
Kods	Tips	Nosacījumi attiecībā uz ūdens un krastmalu plānošanu
OLT-1	Obligātā lokālplānojuma teritorija Prioritārās attīstības teritorijas ūdens malā, kuru kopējo attīstību var noteikt tikai izstrādājot detalizētu plānošanas dokumentu, kurā cita starpā tiek risināts vienots krastmalas labiekārtojums un izmantošana	1. Precizē teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu, krastmalā paredzot apbūvi ar publisku funkciju vai publisko ārtelpu; 2. Detalizē prasības teritorijas inženiertehniskai sagatavošanai, nosakot teritorijas pretpļūdu aizsardzības būvju būvniecībai, teritorijas nosusināšanai vai uzbēršanai, ja tas nav pretrunā ar augstākstāvošiem normatīviem aktiem; 3. Plāno ielu un ceļu tīklu, paredzot sarkano līniju koridorus vai vietas gājēju ceļiem un piekļuves nodrošināšanai pie ūdensmalas; 4. Plāno ūdens transporta ceļus un piestātņu vietas; 5. Nosaka galvenos teritorijas inženiertīklu apgādes risinājumus – ūdensapgādi, kanalizāciju, elektrību; 6. Nosaka prasības teritorijas publisko ārtelpu labiekārtojumam, t.sk. vienota krastmalas labiekārtojuma izveidei;
OLT-2		
OLT-3		
KPT - 1	Kompleksas plānošanas teritorija Teritorijas, kurās krastmalas attīstības plānošanas jautājumi jārisina kompleksi ar blakus teritorijām, izstrādājot vienotu teritorijas lokālplānojumu, detālplānojumu vai labiekārtojuma projektu	
KPT -2		
KPT -3		
KPT -4		
KPT -5		
KPT -6		
KPT -7		
KPT -8		
KPT -9		
KPT -10		
KPT -11		

KPT -12		7. Precizē teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.
KPT -13		
KPT -14		
KPT - 15		
KPT – 16		
KPT – 17		
KPT - 18		
KPT – 19		
KPT - 20		

RTP2030 izstrādes ietvaros jāizvērtē kompleksas plānošanas teritoriju attēlošanas nepieciešamība, jāizvirza kritēriji to robežu precizēšanai, jānosaka prasības to attīstībai un jāizvirza kritēriji kompleksas plānošanas procedūras piemērošanai.

2.3. Prasības ūdens objektu saglabāšanai un atjaunošanai

Vēstures gaitā ūdens objektu robežas un upju tecējumu ir mainījuši gan dabas apstākļi, gan cilvēka darbība. Piemēram, Daugava savu tagadējo ieteku jūrā ieguvusi, pamazām aizsērējot sākotnējai Daugavas grīvai Vecdaugavā.⁴ Regulārā applūšana bija iemesls tam, ka 19.gs.beigās Daugavas grīvas posmā tika sākti plaši regulēšanas darbi, izbūvēti dambji, daudzas agrākās upes attekas aizbērtas, bet upes galvenā gultne padziļināta tā, ka ledus un plūdu ūdeņi varētu ieplūst jūrā bez kavēkļiem.⁵

Gadu gaitā notikusi arī citu upju un ezeru krastu stiprināšana, izmainīts daudzu mazo upīšu tecējums, kas pavērstas citā virzienā vai ieslēgtas pazemes caurulēs, tādējādi ļaujot izveidot jaunas apbūvējamas teritorijas. Nereti tādējādi tiek pārtraukta ne tikai ūdens dabiskā notece, radot problēmas ar applūšanu aizbērtam posmam piegulošajās teritorijās, bet arī tiek apgrūtināta vai padarīta neiespējama mazo upju izmantošana rekreācijai, tai skaitā - laivošanai.

Lai arī daudzos posmos ūdens objektu atjaunošana vairs nav iespējama, jo virs tiem izveidota blīva apbūve, tomēr ir teritorijas, kurās ūdens objektu renaturalizācija būtu vēlama, lai uzlabotu ekoloģisko situāciju un radītu jaunas publiskās ārtelpas teritorijas.

RTP2030 izstrādes ietvaros jāvērtē nepieciešamība papildināt augstākstāvošo normatīvo aktu prasības un ietvert apbūves noteikumus nosacījumus ūdens objektu un ūdensmalu saglabāšanai un atjaunošanai.

2.4. Renaturalizējamie ūdens objekti

Mūsdienās arvien vairāk pilsētu tiecas atjaunot ūdens teču dabīgo hidroloģisko režīmu, no jauna veidojot upes gultni, krastus un atjaunojot veģetāciju, īstenojot ūdens teču renaturalizāciju jeb atjaunošanu. Tādējādi tiek nodrošināta lietussūdeņu dabīga uzkrāšana un attīrīšana, pilsētvides kvalitātes uzlabošana, un iespēja bagātināt teritorijas labiekārtojumu, veidojot jaunas pilsētnieku atpūtai piemērotas ārtelpas.

Analizējot vēsturisko ūdens objektu izvietojumu, Rīgas teritorijā identificēti vairāki izzuduši vai slikti funkcionējoši vēsturisko ūdens objektu posmi⁶. Zemes piederības, esošas apbūves vai transporta infrastruktūras dēļ ne visus vēsturiskos ūdens objektus vai to posmus ir iespējams atjaunot. Tematiskā plānojuma ietvaros izvirzīti kritēriji, pēc kuriem Rīgā, kā atjaunojami, tiek noteikti tādi ūdens objektu posmi:

1. ko iespējams atjaunot, nelikvidējot virs tiem izveidojušos apbūvi;
2. kas ir saglabājušies kā virszemes objekti, bet ir sliktā stāvoklī (aizauguši, aizsērējuši);
3. kas atrodas pašvaldībai piederošā zemesgabalā.

Renaturalizējamie ūdens objektu posmi attēloti Pielikumā Nr.6. un veicamo darbu apjoms norādīts tabulā Nr. 2.4.

RTP2030 izstrādes ietvaros jāizvērtē nepieciešamība izvirzīt papildus prasības teritoriju attīstībai renaturalizējamo ūdens objektu vai tiem piegulošajās teritorijās.

⁴ Rīga: enciklopēdija. P. Jērāns. R.: Galvenā enciklopēdiju redakcija, 1988. - 832 lpp

⁵ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai.

⁶ Ūdens objektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izpēte. SIA "Metrum". 2013.

Tabula 2.4. Renaturalizējamie ūdens objekti

Nr.	Ūdens objekta nosaukums	Plānotā situācija
	Uz visiem atjaunojamajiem ūdens objektiem attiecināmās prasības	Ūdens objektu saglabā kā vērtīgu vides elementu un ietver kopējā teritorijas labiekārtojumā.
R1	Lāčupīte posmā no Buļļu ielas līdz ietekai Hapaka grāvī	Veic krastu un gultnes tīrīšanu. Aizliegts posmus ieslēgt caurtekās, tai skaitā ceļu izbūves gadījumā. Lāčupītes šķērsošanai izbūvē tiltiņus.
R2	Mārupītes vecā gultne posmā no Ojāra Vācieša ielas līdz ietekai Kīleveina grāvī	Saglabāt kā virszemes ūdens objektu posmā no Dzelzceļa līdz Jelgavas ielai, lietusūdeņu virszemes savākšanai no Latvijas universitātes kompleksa un multimodālā transporta mezgla teritorijas Torņakalnā. Nepieciešamības gadījumā atļauts mainīt tās konfigurāciju un izvietojumu.
R3	Tēriņu strauts posmā no Priedkalna ielas līdz ietekai Mārupītē	Jāveic gultnes tīrīšana. Izbūvējot Dzelzceļa ielu jāparedz pietiekama diametra caurteka vai tilts, lai nodrošinātu ūdens plūsmu virzienā uz Mārupīti. Līdz ielas izbūves laikam jāparedz Tēriņu strauta gultnes aizsardzība no autotransporta Dzelzceļa ielā.
R4	Grāvis, kas sākas kvartālā starp Spāres, Astras un Rudbāržu ielu un ietek Mārupītē pie gājēju tuneļa zem dzelzceļa (Gardenes iela 13)	Iespēju robežās atjaunot aizbērtos/cauruļvados ievadītos posmus, nostiprināt un tīrīt vaļējo posmu krastus. Grāvis pilda nozīmīgu lietus ūdens novadīšanas funkciju no Lielirbes ielai piegulošajām teritorijām.
R5	Bieķengrāvja atteka Lucavsalā	Teritoriju attīstot, veic gultnes un krastu tīrīšanu. Ilgtermiņā izvērtē iespēju pārvietot vai ieguldīt dziļāk kanalizācijas spiedvadu, kas šķērso Bieķengrāvi pie Kazas sēkļa. Pieļaujama jauna savienojuma veidošana starp Bieķengrāvi un Daugavu, pagarinot jau esošo kanālu Kazas sēklī. Izveidojot savienojumu, jāsaglabā iespēju kanāla šķērsošanai.
R6	Bišumuižas grāvis no Rīgas robežas līdz ietekai Bieķengrāvī	Veic gultnes krastu tīrīšanu. Atļauts veikt krūmu tīrīšanu un atsevišķu koku ciršanu ielu krustojumos, lai ietvertu grāvi ielas ainavā.
R7	Dreiliņupīte posmā no Rīgas robežas līdz Kaivas ielai	Veido punktveida pieejas pie ūdens pakāpju veidā. Likvidē caurtekas nosprostojošos un nesankcionēti izveidotos žogus. Vietām saglabā niedru vai krūmu stādījumus putnu ligzdošanas vietām.
R8	Dauguļupīte posmā no Rīgas robežas līdz Kaivas ielai	
R9	Šmerļupīte posmā no Brīvības gatves līdz ietekai Ķīšezerā	Izbūvējot Ziemeļu šķērsojumu, integrē projektā nodrošinot kājāmgājēju ceļus gar Šmerļupītes malu. Veic caurteku tīrīšanu un ielu rekonstrukcijas gadījumā (Pakalniešu iela), padziļina caurteku dziļumu, lai nodrošinātu labāku noteci uz Ķīšezeru. Nepieciešams īstenot TEC pelnu lauku rekultivācijas projektu.
R10	Bijušais sūkņu stacijas kanāls Ezermalas ielā	Atjaunošana jāizvērtē teritorijas kompleksas attīstības gadījumā.
R11	Mailes upītes posms dārziņos gar Gustava Zemgala gatvi	Veikt gultnes un krastu tīrīšanu, caurteku inventarizāciju un atjaunošanu.
R12	Mailes upīte posmā no Līgatnes ielas līdz Ezermalas ielai	Ūdens objekta atvērtos posmus saglabā kā vērtīgu vides elementu un ietver kopējā teritorijas labiekārtojumā.
R13	Strazdupīte/Gaiļupīte	Veic gultnes tīrīšanu un krastu sakopšanu. Ņemot vērā, ka gandrīz visā garumā upīte atrodas pašvaldības īpašumā, izvērtē piegulošo teritoriju izmantošanu un, kur iespējams, integrē pilsētas publiskās ārtelpas struktūrā.
R14	Sarkandaugavas atteka	Veic sanācijas projekta izstrādi un īstenošanu. Teritorijas labiekārtošanu saskaņot ar Tvaika ielas pārbūves risinājumiem.
R15	Bijušais Kīleveina grāvja posms no Stāvās ielas līdz Ulmaņa gatvei	Veicot piegulošo teritoriju attīstību izvērtē iespējas atjaunot ūdensobjektu, lai nodrošinātu pilnvērtīgu lietus ūdens novadīšanu no teritorijas un palielinātu ūdens plūsmu Kīleveina grāvī.

3. Ekoloģiskās kvalitātes prasības Rīgas ūdenstilpēs

Ņemot vērā, ka Rīgā koncentrēti gan iedzīvotāji, gan saimnieciskā darbība, tai skaitā - vidi piesārņojoša, nepieciešams īpaši stingri īstenot pasākumus ūdens aizsardzībai. Rīgas ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte ir būtiskākais priekšnoteikums vides aizsardzībai ne tikai lokālā mērogā. Ņemot vērā, ka Rīgas teritorijā esošie ūdens objekti ir savienoti ar Baltijas jūru, Rīgas ūdens objektu ekoloģiskās kvalitātes saglabāšana ir nozīmīga visam Baltijas jūras reģionam.

Rīgas teritorijā esošajam ūdenstilpju un ūdensteču izvietojumam piemīt ainaviskā un ekoloģiskā vērtība, tie tiek izmantoti gan saimnieciskajām vajadzībām, gan rekreācijai, tādēļ pilsētas mērogā ūdens kvalitātei ir nozīmīga loma vietējo aizsargājamo teritoriju uzturēšanā, ūdens objektu plašākai izmantošanai atpūtai, sportam, zvejai un citām aktivitātēm.

Saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likumu visu likumā noteikto mērķu sasniegšanai nepieciešamos pasākumus plāno un īsteno upju baseinu apgabala robežās. Latvijas teritorijā ir četri upju baseina apgabali - Daugavas, Lielupes, Gaujas un Ventas. Praktiski visas Rīgas ūdenstilpes atrodas Daugavas upju baseinā un to apsaimniekošanā jāievēro Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plāns 2016.-2021. gadam (turpmāk - DUBAP2021). Rīgas teritorijā ietilpstošo ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte atbilstoši DUBAP2021 sniegtajai informācijai norādīta tabulā Nr. 3.1.

Tabula 3.1. Ūdens kvalitātes klases atbilstoši Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānam 2016.-2021.gadam

Ūdens objekta kods/nosaukums	Pašreizējā kvalitāte	Kvalitātes mērķis
D400SP Daugava	labā	labā
D401 Mīlgrāvis - Jugla	vidēja	labā
D410 Mazā Jugla	vidēja	labā
D413 SP Daugava	vidēja	labā
E041 Vecdaugava	Ļoti slikta	labā
E042 Ķīšezers	vidēja	labā
E045 Juglas ezers	vidēja	labā
Pārejas ūdens objekts*	vidēja	vidēja

* virszemes ūdeņi upju grīvu tuvumā, kuri blakus esošu piekrastes ūdeņu ietekmē daļēji ir sālsūdeņi, bet kurus būtiski ietekmē saldūdens plūsma

Pieci ūdens objekti iekļauti riska ūdens objektu kategorijā. Par riska ūdens objektiem tiek uzskatīti tādi ūdens objekti, kuros pastāv risks nesasniegt labu ūdens kvalitāti līdz 2021.gadam. Riska ūdens objekti attēloti tabulā Nr. 3.2.

Tabula 3.2. Riska ūdens objekti atbilstoši Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānam 2016.-2021.gadam

Ūdens objekta kods/nosaukums	Pašreizējā kvalitāte	Riska cēlonis/ slodze
D413SP Daugava	Vidēja	Fizikāli ķīmiskie parametri; Piesārņotās vietas; Izklīdētais piesārņojums; Hidromorfoloģiskie pārveidojumi.
E041 Vecdaugava	Slikta	Kanalizācijas notekūdeņi; Kvalitātes vērtējums.
E042 Ķīšezers	Vidēja	Kanalizācijas notekūdeņi; Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; Plūdi.
E045 Juglas ezers	Vidēja	Fizikāli ķīmiskie parametri; Kanalizācijas notekūdeņi.
Pārejas ūdens objekts	Vidēja	Upju ienestais piesārņojums, pārrobežu piesārņojums.

3.1. Ekoloģiskā stāvokļa raksturojums Rīgas ūdenstilpēm

Šobrīd pieejamie dati par ūdens kvalitāti Rīgas ūdenstilpēs iegūti no Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (turpmāk – LVĢMC) monitoringa stacijām un neatkarīgiem ekoloģiskās kvalitātes novērtējumiem, kas veikti ūdens objektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādes laikā. Jaunākie LVĢMC monitoringa dati ir pieejami par 2014./2015. gada sezonu⁷, savukārt neatkarīgie novērtējumi – atbilstoši konkrētā ūdens objekta ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādes laikam. Aprakstā tiek ņemti vērā jaunākie dati.

Tabula 3.3. Ūdens objektu ekoloģiskā situācija

Ūdens objekta nosaukums	Ūdens objekta kods atbilstoši DUBAP2021	Apraksts
Daugava	D413SP	DUBAP2021 ūdens objekta D413SP provizoriskā ekoloģiskā situācija laika posmā no 2009.-2014. gadam ir vērtējama kā vidēja ⁸ . D413SP ir noteikts par stipri pārveidotu ūdens objektu un novērtēts kā riska ūdens objekts, jo pastāv risks nesasniegt labu ūdens kvalitāti, kam cēlonis ir gan izkliedētais piesārņojums, gan hidromorfoloģiskie pārveidojumi.
Ķīšezers	E042	DUBAP2021 Ķīšezera provizoriskā ekoloģiskā situācija 2014.gadā ir vērtējama kā vidēja. E042 ir novērtēts kā riska ūdens objekts. Ezera ekoloģisko kvalitāti galvenokārt pazemina fitoplanktona (tajā skaitā – toksisko zilaļģu) plašā izplatība atsevišķos gados, kā arī izkliedētais piesārņojums un palielinātais organisko vielu saturs, kam cēlonis ir centrālās kanalizācijas sistēmas neesamība ⁹ . Ezera gultni klāj nogulumu slāņi, kas sastāv no smiltis un augsnes ar atkritumu piejaukumu. Atkritumu izcelsmes vietas ir Jaunciema papīrfabrika, Rīgas TEC darbības produkti un būvgruži. Slāņu biezums variē no pāris desmitiem centimetru līdz 2-3 metriem, vietām sasniedzot 10 m dziļumu ¹⁰ .
Bulļupe	D400SP	Bulļupe kopā ar daļu Daugavas lejteces ietilpst stipri pārveidotā ūdens objektā D400SP. DUBAP2021 šī ūdens objekta provizoriskā ekoloģiskā situācija 2014. gadā tika vērtēta kā laba ¹¹ .
Vecdaugava	E041	Vecdaugavas ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādes laikā 2013. gadā veiktie novērtējumi norāda, ka Vecdaugavas ekoloģiskā kvalitāte vērtējama kā slikta ¹² . 2014. gadā veiktie LVĢMC mērījumi šo informāciju apstiprina un DUBAP2021 ūdens objekts E041 novērtēts arī kā riska ūdens objekts.
Juglas ezers	E045	Atbilstoši DUBAP2021 ūdens objektā E045 ūdens kvalitāte novērtēta kā vidēja un tas tiek klasificēts kā riska ūdens objekts ¹³ . Pēc 2014.gadā Juglas ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādes ietvaros veiktajiem ūdens un grunts kvalitātes mērījumiem secināts, ka ezerā pārsniegts niķeļa, arsēna un naftas produktu robežlīmenis gruntī, savukārt ūdens hidroķīmiskā sastāva analīzes norāda uz ievērojamiem nitrītiem, fosfora un amonija jonu pārsniegumiem. Galvenie ezera piesārņojumu izraisītie avoti ir virszemes notecne no apkārtējās apbūves teritorijas, tajā skaitā arī lietussaugu notekūdeņi no Rīgas teritorijas un tās rūpniecības uzņēmumiem, ietekupju ienestie notekūdeņi, piesārņojums no sateces baseina (Lielā un Mazā Jugla, Krievupe), rekreācijas slodze ezerā un krastos ¹⁴ .

⁷ Pārskats par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli. Latvijas ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. Rīga. 2015.108.lpp.

⁸ Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam

⁹ Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam

¹⁰ Ķīšezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi. SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2011.

¹¹ Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam

¹² Vecdaugavas ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi. SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2013.

¹³ Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam

¹⁴ Juglas ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi. SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016.

Bābelītis	Netiek atsevišķi izdalīts	Bābelītim ir raksturīgs izkļiedētais jeb difūzais piesārņojums – bez noteiktas lokalizācijas, kurš rodas ieskalojoties virszemes noteces ūdeņiem, kuri satur paaugstinātas piesārņojošo vielu koncentrācijas. Par potenciālajiem Bābelītes ezera piesārņojuma avotiem var uzskatīt lietus notekūdeņus no piegulošajām teritorijām, atmosfēras nokrišņus, sekundāro piesārņojumu no ezera gultnes nogulumiem, kā arī piesārņojumu no atpūtniekiem, peldētājiem un ūdensputniem ¹⁵ .
Velnezers	Netiek atsevišķi izdalīts	Velnezerā ir paaugstināta gan fosfora, gan slāpekļa gada vidējā koncentrācija, kā arī ir pārsniegts pieļaujamais amonija un fosfora jonu līmenis. Gala vērtējumu izdarot pēc sliktākā rādītāja, Velnezera ekoloģiskā kvalitāte 2014. gadā vērtējama kā sliktā ¹⁶ .
Dambjapurva ezers	Netiek atsevišķi izdalīts	Dambjapurva ekoloģiskā kvalitāte noteikta, kā rādītājus izmantojot kopējo fosfora daudzumu, kopējo slāpekļa daudzumu un ūdens caurredzamību ar Seki disku. Atbilstoši iegūtajiem rādītājiem ezera ūdens kvalitāte vērtējama kā sliktā atbilstoši Seki caurredzamības datiem un fosfora daudzumam un kā vidēja – atbilstoši slāpekļa daudzumam. Gala vērtējumu izdarot pēc sliktākā rādītāja, Dambjapurva provizorisks ekoloģiskā kvalitāte 2014. gadā atbilst sliktai kvalitātei ¹⁷ .
Gaiļezers	Netiek atsevišķi izdalīts	Gaiļezera ekoloģiskā kvalitāte noteikta, izmantojot kopējo fosforu, kopējo slāpekli un Seki caurredzamību. Mērījumi tika veikti divos punktos – pie Gaiļupītes iztekas ezerā un ezera vidū. Abos mērījumu punktos iegūtie dati liecina par augstu un labu ūdens kvalitāti. Gala vērtējumu izdarot pēc sliktākā rādītāja, Gaiļezera ekoloģiskā kvalitāte 2014.gadā vērtējama kā laba ¹⁸ .
Bolderājas karjers	Netiek atsevišķi izdalīts	Bolderājas karjera ekoloģiskā situācija noteikta pēc mērījumiem, kas izdarīti trīs novērojumu punktos: karjera vidū (visās sezonās), līcī karjera ziemeļos (visās sezonās) un karjera dienvidu daļā (tikai pavasarī). Analīžu rezultāti liecina, ka biogēno elementu koncentrācija ir ļoti zemas. Arī karjera ķīmiskā kvalitāte vērtējama kā laba un netika novērotas būtiskas atšķirības starp hidroķīmisko kvalitāti dažādās karjera vietās. Tuvākajā apkārtnē nav lielu piesārņojuma avotu un karjeru galvenokārt lieto atpūtnieki, tāpēc augstākās bioloģiski saistītā skābekļa koncentrācijas (vidēji 1,92 mg O ₂ /l) ir karjera vidusdaļā, kur atrodas pludmale ¹⁹ .
Linezers, Juglas kanāls, mazās upītes	Netiek atsevišķi izdalīts	Šobrīd pašvaldībai trūkst datu par ekoloģisko situāciju Juglas kanālā, Linezerā un virknē mazo upīšu – Lāčupītē, Strazdupītē, Gaiļupītē, Šmerļupītē un citās.

¹⁵ Bābelītes ezera ekspluatācijas (apsaimniekošans) noteikumi. SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016.

¹⁶ Velnezera ekspluatācijas (apsaimniekošans) noteikumi. SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016.

¹⁷ Dambjapurva ezera ekspluatācijas (apsaimniekošans) noteikumi. SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016.

¹⁸ Gaiļezera ekspluatācijas (apsaimniekošans) noteikumi. SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016.

¹⁹ Bolderājas karjera ekspluatācijas (apsaimniekošans) noteikumi. SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016.

3.2. Daugavas upju baseina plānā noteiktās prasības ūdens kvalitātes uzlabošanai

Saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likumu ūdeņu aizsardzībai tiek noteikti pamata un papildus pasākumi katra upju baseina apsaimniekošanas plānā noteikto rīcību sasniegšanai. Pamata pasākumi ir pasākumi, kas nosaka prasību minimumu un izriet no ES direktīvām, spēkā esošajiem Latvijas likumiem un saistošajiem noteikumiem. Šie pasākumi ir saistoši Latvijai kā ES dalībvalstij un to īstenošanai ir pieejams ES fondu vai valsts finansējums. Galvenie pamata pasākumi, kas tieši vai netieši attiecas uz teritorijas plānošanu Rīgā un noteikti DUBAP2021, apkopoti tabulā Nr. 3.4.

Tabula 3.4. Pamata pasākumi atbilstoši Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānam 2010.-2015.gadam

Pasākuma nosaukums	Atbildīgais	Atbilstoši LV normatīvie akti	Atbilstība TmP un RTP
A4.3. Ierīkot centralizētu kanalizācijas sistēmu visās pilsētās un ciemos, kur $CE \geq 2000$, pārējās vietās – ja pašvaldība pieņem lēmumu par tās nepieciešamību.	Pašvaldība	MK noteikumi Nr.34 "Par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" (30.01.2002.)	Rīgas ūdenssaimniecības aglomerācijas noteikšana tiek skatīta ŪD TmP 3.3.2.2. apakšnodaļā.
A4.4. Nodrošināt centralizētas un decentralizētas kanalizācijas sistēmas notekūdeņu un ar tiem saistīto atkritumu savākšanu un utilizēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.	Pašvaldība	MK noteikumi Nr.34 "Par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" (30.01.2002.)	
A4.10. Plānojot teritorijas attīstību, apbūves teritorijās nodrošina notekūdeņu centralizētu savākšanu un attīrīšanu.	Pašvaldība	MK noteikumi Nr.34 "Par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" (30.01.2002.)	Pasākums risināms RTP2030, izstrādājot prasības būvju nodrošināšanai ar sadzīves kanalizāciju un ūdensapgādi.
A2.3. Veikt atbilstošu dzeramā ūdens attīrīšanu no cilvēku veselībai kaitīgām vielām, nepasliktinot dzeramā ūdens kvalitāti.	Pašvaldība	MK Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” (30.05.2003.)	Dzeramā ūdens attīrīšana tiek veikta centralizētajos ūdens apgādes tīklos. Rīgas ūdenssaimniecības aglomerācijas noteikšana tiek skatīta ŪD TmP 3.3.2.2. apakšnodaļā.
A2.4. Nodrošināt ūdensvada iekārtu mazgāšanu, tīrīšanu un dezinfekciju pēc remontdarbiem, pirms ekspluatācijas uzsākšanas un profilaktiski 2x gadā.	Pašvaldība	MK Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” (30.05.2003.)	
A2.7. Veikt regulāru dzeramā ūdens monitoringu, ja ar dzeramo ūdeni tiek apgādāti vairāk kā 50 cilvēki vai ūdens daudzums pārsniedz 10 m ³ /diennaktī, un kontrolēt tā atbilstību dzeramā ūdens kvalitātes prasībām.	Veselības inspekcija, ūdens piegādātājs	MK Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” (30.05.2003.)	
A2.8. Kontrolēt dzeramā ūdens nekaitīguma prasības	Veselības inspekcijas,	MK Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās	

Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskais plānojums

no ņemšanas vietas līdz patērētājam.	ūdens piegādātājs	nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” (30.05.2003.)	
A11.10. Iekļaut teritorijas plānojumos riska teritorijas un piesārņotās teritorijas.	Pašvaldība	Likums “Par piesārņojumu” (15.03.2001)	Jautājums par riska objektiem tiek risināts Ostas TmP. Piesārņotās teritorijas tiek skatītas ŪD TmP 3.3.1. apakšnodaļā.
A11.11. Paredzēt riska samazināšanas pasākumus un ierobežojumus vietās, kas var ietekmēt ūdeņus, aizsargājamās teritorijas, aizsargjoslas u.c.	Pašvaldība	MK Nr.532 "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un samazināšanas pasākumiem" (19.07.2005.)	Jautājums tiek risināts Ostas TmP un Aizsargjoslu TmP.
A12.1. Ievērot Aizsargjoslu likumā noteiktās prasības aprobežojumiem virszemes ūdens objektu aizsargjoslās.	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – VARAM), pašvaldība	Aizsargjoslu likums (05.02.1997.)	Jautājums tiek risināts Aizsargjoslu TmP
A.1.1. Uzturēt kārtībā labiekārtotās peldvietas – nodrošināt tualetes, gērbtuves un atkritumu konteinerus, savlaicīgu atkritumu izvešanu, aizliegt peldināt dzīvniekus u.c.	Peldvietas apsaimniekotājs MK 10.01.2012. noteikumu Nr. 38 pielikumā minētajās peldvietās.	MK 10.01.2012. noteikumi Nr. 38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”.	Jautājums tiek skatīts ŪD TmP 3.3.5.2. apakšnodaļā un 4.2. nodaļā.
A1.5. Peldvietā nodrošināt informācijas pieejamību par pašreizējo peldvietas ūdens kvalitātes klasifikāciju, par atļauju peldēties vai par peldēšanās aizliegumu, par īstermiņa piesārņojumu u.c., veikt pasākumus piesārņojuma likvidēšanai peldvietas ūdenī.	Veselības inspekcija Peldvietas īpašnieks MKN Nr. 38 1. un 2.pielikumā minētajās peldvietās.	MK 06.07.2010. noteikumi Nr.608 „Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”.	

Papildu pasākumi jāparedz, ja ūdens objektiem izvirzītos mērķus nav iespējams sasniegt, īstenojot tikai pamata pasākumus. Ja kāda ūdens objekta stāvoklis jau patlaban ir labs un cilvēka darbība to ietekmē samērā maz, papildu pasākumi nav nepieciešami. Galvenie papildus pasākumi, kas attiecas uz ūdens objektiem, kuru stāvoklis ir novērtēts zemāk nekā “labs” un ir jāveic Rīgas pašvaldībai, apkopoti tabulā Nr.3.5.

Tabula 3.5. Papildus pasākumi atbilstoši Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānam 2010.-2015.gadam

Pasākuma nosaukums	Aptvertā teritorija	Izpildes termiņš un atbildīgais	Paredzētais rezultāts	Atbilstība TmP un RTP
A1.2. Centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu darbības pilnveidošana, nodrošinot faktisko pieslēgumu izveidi un veicot tīklu paplašināšanu aglomerācijās ar CE>2000, kas ietekmē riska ūdens objektus.	Rīga (D413SP),	2021. gads VARAM Pašvaldības	100% atbilstība Notekūdeņu direktīvas prasībām	Jautājums tiek skatīts ŪD TmP 3.3.2.2. apakšnodaļā.

Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskais plānojums

A2.1. Nodrošināt kontroli notekūdeņu apsaimniekošanai decentralizētajās kanalizācijas sistēmās, vienoties par veicamajiem uzlabojumiem, ja konstatēta tāda nepieciešamība.	E042 Ķīšezers E045 Juglas ezers	2021. gads Pašvaldības	Samazinājies no decentralizētajām sistēmām vidē nonākušais piesārņojums	
A3.1. Sagatavot un veikt piesārņotās vietas sanāciju un tā rezultātā izņemtā materiāla utilizēšanu.	D413SP Daugava – SIA “Woodison termināls”, Tvaika ielā 39 (01964/615)	2021. gads Operators vai zemes īpašnieks, VARAM, VVD LRVP	Novērsta pazemes ūdeņu piesārņošana	Jautājums tiek skatīts ŪD TmP 3.3.1. apakšnodaļā.
A6.5. Veikt polderu uzturēšanas pasākumus.	D400SP Spilves lidlauka polderis, Spilves polderis	2019. gads Zemkopības ministrija, pašvaldības	Iegūts tehniskais novērtējums polderu atbilstībai pašreizējam izmantošanas veidam, konkrēti pasākumi rekonstrukcijai.	Jautājums tiek skatīts Meliorācijas attīstības TmP.
A7.4. Izstrādāt dabas aizsardzības plānu aizsargājamai teritorijai.	E042 Ķīšezers	2019. gads Dabas aizsardzības pārvalde, VARAM, attiecīgās aizsargājamās teritorijas administrācija	Izstrādāts dabas aizsardzības plāns	Dabas aizsardzības plāns 2016.-2026.gadam apstiprināts 2016.gadā.

3.3. Galvenie Rīgas ūdens objektu piesārņojuma avoti

Nemot vērā ūdens ekoloģiskās kvalitātes aprakstos un DUBAP2021 minētos piesārņojuma veidus un avotus, tabulā Nr. 3.6. sniegts pārskats par galvenajiem ūdens objektu piesārņojuma objektiem, kā arī atbildību sadali piesārņojuma novēršanā un kontrolē. Šajā nodaļā detalizētāk aprakstīti tie piesārņojuma avoti, ko pašvaldība var ietekmēt gan tiešā (piesārņojuma likvidēšana, pašvaldības īpašumā esošo inženiertīklu nomaiņa u.c.), gan netiešā (ar teritorijas plānošanas instrumentiem) veidā.

Tabula 3.6. Galvenie piesārņojuma avoti un atbildību sadale piesārņojuma novēršanā un kontrolē

	Piesārņojuma avots	Klasifikācija	Primāri piesārņo			Radītās sekas				Atbildīgais	
			Virszemes ūdeni	Pazemes ūdeni	Krastmalu	Bioloģiskais piesārņojums	Ķīmiskais piesārņojums	Ietekme uz DzO	Estētiski vizuālā ietekme	Par piesārņojuma novēršanu, cēloņa likvidēšanu, kā arī preventatīvu darbību	Par kontroli
1.	Saimnieciskās darbības radīts piesārņojums	Ostas darbības								Operators, Rīgas Brīvostas pārvalde	Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde (turpmāk - VVD LRVP), RBOP, Ostas policija RBOP, Ostas policija
		Uzņēmumi ārpus RBO, kas veic piesārņojošo darbību (A, B kategorija)								Operators	VVD LRVP
		Atkritumu izgāztuves								Operators	
		Grunts atbērtnes								Operators	
		Urbumi								Urbuma/ zemes īpašnieks	
		Gultnes darbi									
		Bioloģiskās attīrīšanas stacijas notekūdeņu izlaide								Operators	
2.	Kanalizācijas sistēma	Decentralizētā kanalizācijas sistēma, noplūde no izsmeļamajām akām								Īpašnieks	VVD LRVP
		Bojājumi centralizētās kanalizācijas sistēmā								SIA “Rīgas ūdens”***	VVD LRVP
3.	Vēsturiskais piesārņojums	Piesārņotas un potenciāli piesārņotas vietas, kas ir LV Aizsardzības ministrijas valdījumā;								LV Aizsardzības ministrija	VVD LRVP
		Citas piesārņotas un potenciāli piesārņotas vietas;								Pašvaldība	
										Operators, zemes vai objekta īpašnieks vai lietotājs, kas atbildīgs par piesārņojuma rašanos vai uzņēmies atbildību par to;	
4.	Lietusūdens kanalizācija	Nolietojušies sistēmas elementi								Rīgas domes Satiksmes departaments ²⁰ , privātie uzņēmumi savā teritorijā, t.sk. Izpilddirekcijas ²¹ , teritorijas attīstītājs.	VVD LRVP
5.	Nesankcionēta darbība	Sadzīves kanalizācijas novadīšana meliorācijas sistēmās un virszemes ūdens objektos								Īpašnieks (fiziska, juridiska persona)	VVD LRVP
		Atkritumu izgāšana ārpus atkritumu uzglabāšanas poligoniem								Operators vai atbildīgā fiziskā persona	
		Atkritumu atstāšana tam nepiemērotās vietās								Fiziska persona	
6.	Ūdens transports	Ūdens tūrisma transports								Operators, kuģa īpašnieks	VVD LRVP
7.	Dabas process	Alģes								N/A	
		Putnu kolonijas								N/A	
		Plūdu laikā radītais piesārņojums								Īpašnieks	

*DzO – Dzīvie organismi;
** Ar treknrakstu apzīmētas Rīgas pašvaldības institūcijas vai kapitālsabiedrības, kas tiešā veidā var ietekmēt esošu piesārņojuma likvidēšanu vai potenciāla piesārņojuma avota rašanos.

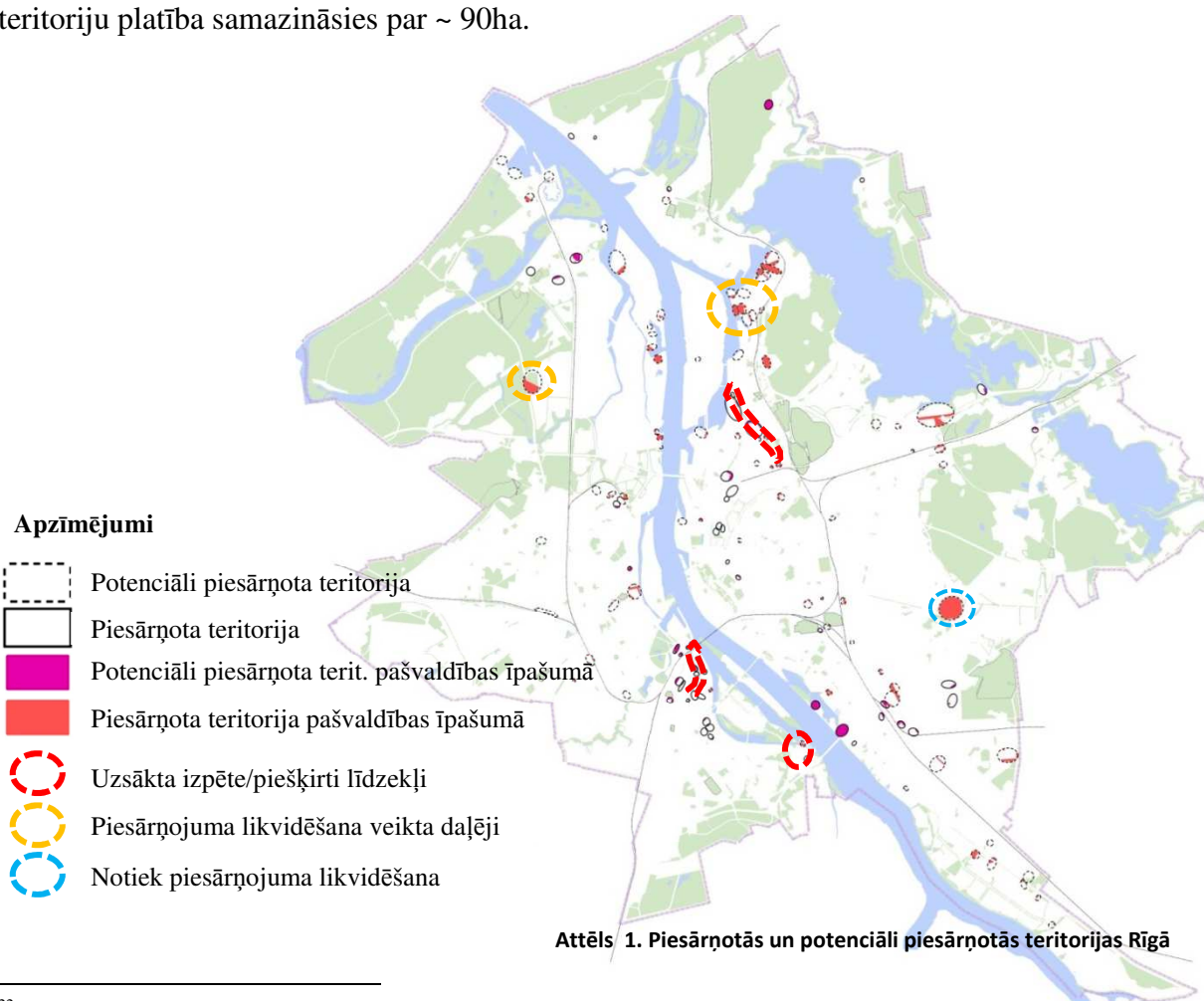
²⁰ Rīgas domes Satiksmes departaments ir atbildīgs par šķirtsistēmas lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmas uzturēšanu ielu sarkanajās līnijās.
²¹ Izpilddirekcijas ir atbildīgas par lietus ūdens kanalizācijas cauruļvadiem, kas atrodas zem piebraucamajiem ceļiem un pagalmiem pašvaldības īpašumā esošās teritorijās.

3.3.1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

Rīgā ir lielākā piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju koncentrācija visā Latvijā. Saskaņā ar LVĢMC datiem Rīgas teritorijā atrodas piesārņotas teritorijas 104,1 ha platībā un potenciāli piesārņotas teritorijas – 283,8 ha platībā²². Šajās teritorijās esošais piesārņojums bieži skar pazemes grunts slāņus, kopā ar gruntsūdeņiem nokļūst virszemes ūdens objektos un ietekmē to ekoloģisko kvalitāti.

Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām²³, pašvaldība kā zemes īpašnieks ir atbildīga par tās īpašumā esošās teritorijās izvietoto piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu likvidēšanu. Rīgas teritorijā izvietotās piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas un to īpašumpiederība ir attēlota pielikumā Nr. 2.

Atbilstoši Rīgas domes struktūrvienību darbības specifikai, piesārņoto teritoriju likvidēšanas organizēšana ir Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta (turpmāk – RD MVD) kompetencē²⁴. Pēc RD MVD 2017. gadā sniegtās informācijas²⁵, šobrīd ir uzsākta vairāku pašvaldības īpašumā esošu piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju sanācija vai pirmssanācijas izpētes darbi. Minētās teritorijas ir izvēlētas ņemot vērā tajās esošā piesārņojuma bīstamības pakāpi un aizņemto platību. Pasākumi, kas jāveic, lai pabeigtu piesārņojuma likvidēšanu minētajās teritorijās, norādīti tabulā Nr. 3.7., bet teritorijas - attēlā Nr.1. Sagaidāms, ka pēc minēto darbu pabeigšanas, piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju platība samazināsies par ~ 90 ha.

²² Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs: http://oas.vdc.lv:7779/lva/ppv_read_pub/

²³ Likuma "Par piesārņojumu" 38. panta 2. daļa

²⁴ Rīgas domes nolikums Nr.92 "Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta nolikums"

²⁵ RD Mājokļu un vides departamenta elektroniskā pasta vēstule.

Tabula 3.7. Teritorijas, kurās piesārņojuma likvidēšana veicama prioritāri

Nr.	Teritorija	Statuss	Plānotās rīcības
PT-1	Kleistu izgāztuve	Rekultivācijas projekta skaņošana Rīgas pilsētas būvvaldē	Rekultivācijas projekta īstenošana
PT-2	Bukaišu izgāztuve	Ir veikta piesārņojuma izpēte	Projekta izstrāde piesārņojuma likvidēšanai un tā īstenošana
PT-3	Teritorija Sarkandaugavā	Īstenota piesārņojuma likvidēšanas 1.kārta	Piesārņojuma likvidēšanas atlikušo posmu īstenošana
PT-4	Sarkandaugavas upīte	Ir veikta piesārņojuma izpēte	Projekta izstrāde piesārņojuma likvidēšanai un tā īstenošana
PT-5	Kīļveina grāvis	Ir piešķirti līdzekļi piesārņojuma izpētei	Piesārņojuma izpētes veikšana, projekta izstrāde piesārņojuma likvidēšanai un šī projekta īstenošana
PT-6	Deglava ielas izgāztuve	Pabeigts sanācijas process, teritorija labiekārtota	Nodrošināt apstākļus māla un augšnes slāņa stabilizēšanai. Apsaimniekošana

Pēc šo projektu pabeigšanas jāturpina darbs pie pārējo pašvaldības īpašumā esošo piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju attīrīšanas. Projektu īstenošanas secība nosakāma, piesārņotās teritorijas analizējot pēc šādiem kritērijiem:

1. Piesārņotās teritorijas izmērs;
2. Atrašanās riska ūdens objekta sateces baseinā;
3. Piesārņojošās vielas daudzums un izplatība (augšne, ūdens);
4. Piesārņojošās vielas ietekme uz ekosistēmu;
5. Īpašumpiederība – iespēja likvidēt visu piesārņojumu vienlaicīgi;
6. Pieejamais finansējuma avots un apjoms.

Daudzas piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas pilnībā vai daļēji atrodas privātīpašumā, nereti ar fragmentāru īpašuma struktūru. Kopumā privātīpašumā atrodas 24% (94 ha) piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju. Ja neizdodas panākt vienošanos par veicamo darbu termiņu, izmaksām un pušu ieguldījumu piesārņojuma likvidēšanā, tā realizācija var būt apgrūtināta vai pat neiespējama. Šādu teritoriju sanāciju iespējams veicināt gan ar atbalsta instrumentu palīdzību (īstenojot kopīgus Eiropas savienības projektus, piešķirot nodokļu atvieglojumus par vēsturiskā piesārņojuma likvidēšanu utt.) vai piemērojot sankcijas (piemēram, īpašuma nodokļa paaugstināšana piesārņotajai teritorijai).

Likums “Par piesārņojumu” nosaka, ka, ja nepieciešams, pašvaldība teritorijas plānojumā nosaka ierobežojumus attiecībā uz piesārņotu teritoriju izmantošanu, lai pasargātu cilvēku veselību vai vidi. RTP2006 ir ietvertas prasības minēto teritoriju apsaimniekošanai apbūves gadījumā, bet trūkst uzskatāma kartogrāfiskā materiāla. LVĢMC uztur piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju reģistru, kurā ietverta teritoriju meklēšana ir apgrūtināta, jo jāzin konkrēti parametri – piemēram, reģistrācijas numurs, adrese vai nosaukums.

RTP2030 jāietver nosacījumi piesārņotu un potenciāli piesārņotu teritoriju izmantošanai un apbūvei, kā arī jāvērtē nepieciešamība RTP2030 ietvert kartogrāfisko informāciju par piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu teritoriālo izvietojumu.

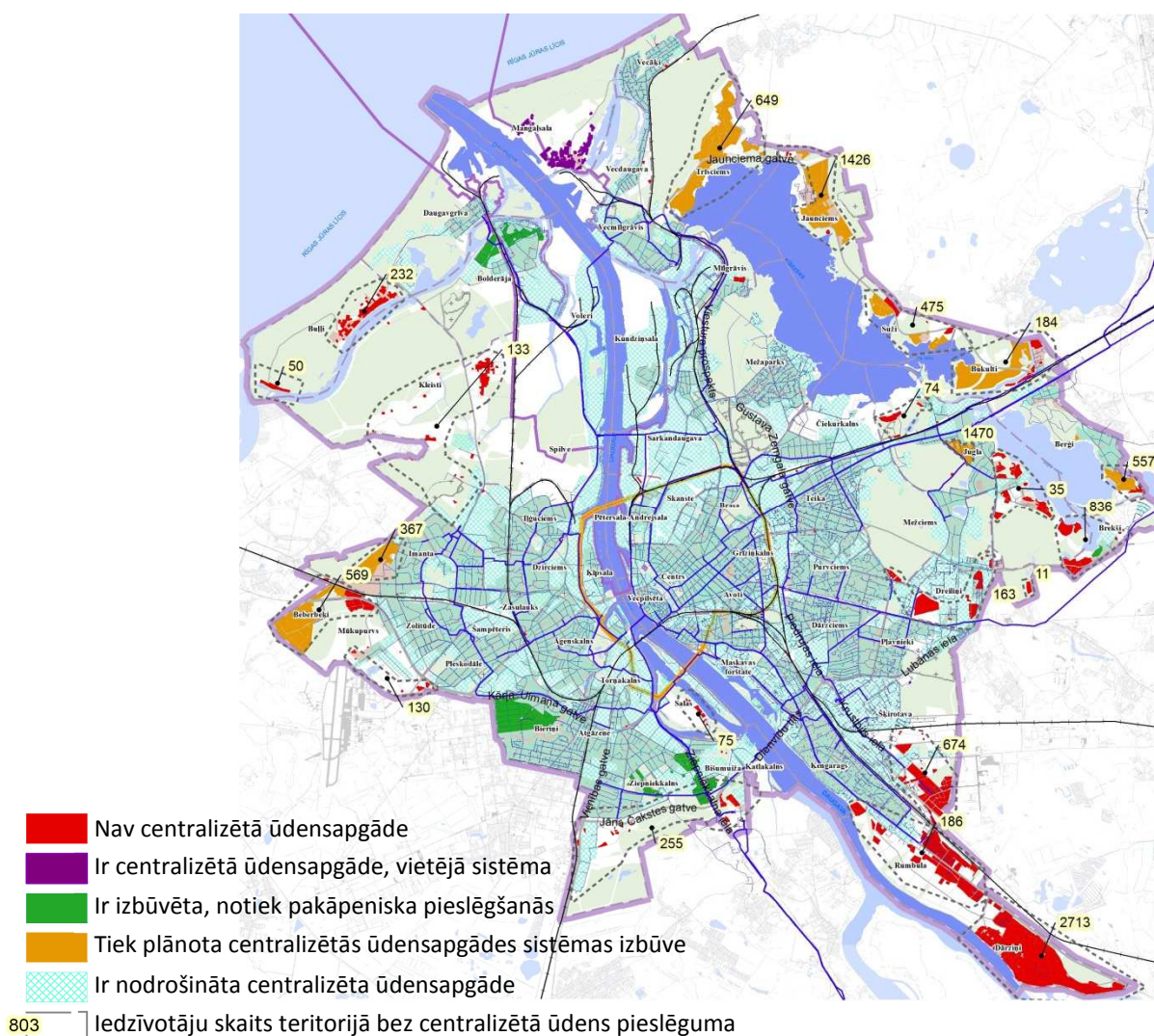
3.3.2. Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas

3.3.2.1. Ūdensapgāde

Rīgas pilsētas ūdensapgādei nepieciešamais ūdens daudzums šobrīd tiek iegūts sešās pilsētas nozīmes ūdensgūtvēs, aptuveni vienādās daļās iegūstot ūdeni no virszemes un pazemes ūdensgūtvēm. Dzeramais ūdens no piesārņojuma tiek aizsargāts nosakot virszemes un pazemes ūdensgūtvēm būvniecības un dažādu darbību ierobežojumu aizsargjoslas, kā arī veicot ūdens attīrīšanu un ūdensapgādes sistēmu uzraudzību atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Rīgas ūdensapgādes tīklu garums ir aptuveni 1440 km. Ūdensapgādes tīkli būvēti no dažādiem materiāliem un vietām to vecums sasniedz 100 gadus. Tīklu vecums ir viens no galvenajiem iemesliem ūdensvadu avārijām. Lai tās novērstu, regulāri tiek veikta veco tīkla posmu nomaiņa vai rekonstrukcija²⁶.

Rīgā joprojām ir teritorijas, kurās nav pieejama centralizētā ūdens apgāde²⁷ (attēlotas attēlā Nr.2 un Pielikumā Nr.2.) un dzeramā ūdens iegūšanai tiek izmantoti individuālie urbumi. Šādi ūdens apgādes urbumi, tos nepareizi ierīkojot, ekspluatējot vai pēc ekspluatācijas beigām tamponējot, var radīt piesārņojumu pazemes ūdeņos.

Attēls 2. Centralizētās ūdensapgādes nodrošinājums Rīgā

²⁶ SIA "Rīgas Ūdens" mājaslapa www.rigasudens.lv

²⁷ SIA "Rīgas Ūdens" sniegta informācija

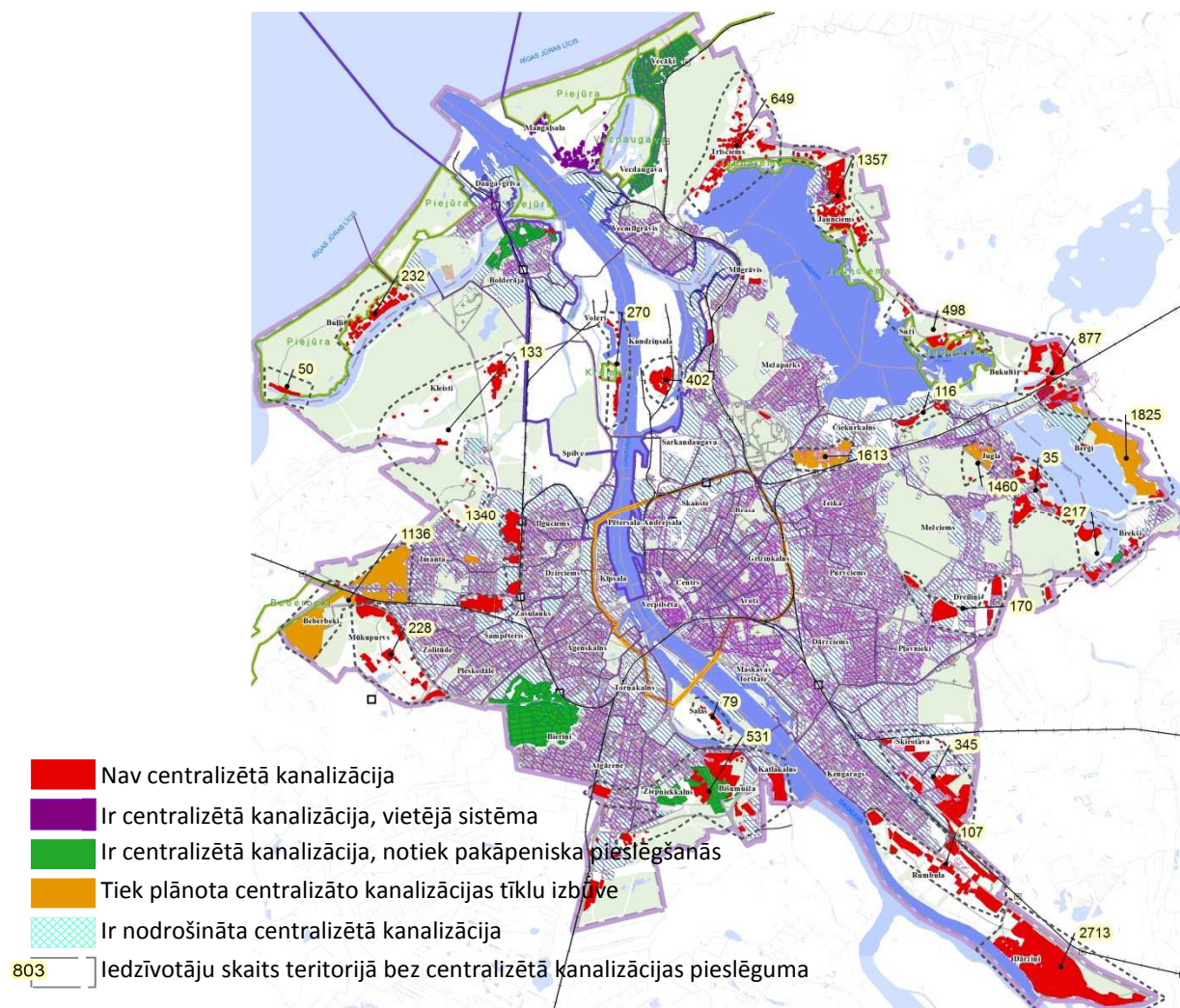
3.3.2.2. Sadzīves kanalizācija

Rīgas sadzīves kanalizācijas tīklu veido divu tipu kanalizācijas sistēmas – kopsistēmas kanalizācija, kas vienlaikus savāc gan sadzīves kanalizāciju, gan lietus notekūdeņus, pilsētas centrālajā daļā un dalītā kanalizācijas sistēma – pārējā Rīgas teritorijā. Rīgas kanalizācijas tīkla kopgarums ir aptuveni 1170km un šobrīd sistēma ir pieejama 97,8% Rīgas iedzīvotāju²⁸.

Sadzīves notekūdeņi pēc savākšanas tiek novadīti uz bioloģiskās attīrīšanas staciju “Daugavgrīva”, kur tie tiek mehāniski un bioloģiski attīrīti. Pēc bioloģiskās attīrīšanas notekūdeņi tiek izvadīti Rīgas līcī 2,4 km attālumā no krasta. Šobrīd attīrīšanas ietaises tiek noslogotas aptuveni 68% apjomā no projektētās hidrauliskās diennakts veikspējas.

Notekūdeņu pārsūkņēšanai kanalizācijas sistēmās tiek izmantotas 84 kanalizācijas sūkņu stacijas. Stipru lietusgāžu vai avāriju gadījumos, lai novērstu kopsistēmas sūkņu staciju appludināšanu, notekūdeņi tiek novadīti Daugavā pa avārijas izplūdes vietām. SIA „Rīgas ūdens” ir 16 notekūdeņu avārijas izplūdes Daugavā (skatīt grafiskajā pielikumā Nr.2).²⁹ Avārijas izplūdes vietās izlaistie notekūdeņu daudzumi tiek mēriti un par tiem tiek maksāts dabas resursu nodoklis, tomēr informācija par šādā veidā vidē nonākošā piesārņojuma apjomu un ietekmi uz vidi nav pieejama.

Joprojām pilsētā ir apdzīvotas teritorijas, kas nav pieslēgtas centralizētai adzīves

Attēls 3. Sadzīves kanalizācijas tīklu nodrošinājums Rīgā

²⁸ SIA “Rīgas Ūdens” mājaslapa www.rigasudens.lv

²⁹ Austuves iela 5, Dambja iela 9, Eksporta iela 2b, Hanzas iela, Meldru iela, Tvaika iela 23a, Daugavgrīvas iela 101, Kuģu iela, Mūkusalas iela 8, Zaķusala kr. 3a, Gubernciems, Bauskas pārslēgšanās kamera, Bulļupes pārslēgšanās kamera, ostas pārslēgšanās kamera, Volleru pārslēgšanās kamera, Tvaikoņu iela. (pielikums nr.2.)

kanalizācijai (Attēls Nr.3. un Pielikums Nr.2.) un kur saskaņā ar normatīvajiem aktiem sadzīves kanalizāciju iespējams attīrīt arī lokālajās attīrīšanas iekārtās vai veidot individuālās izsūkņejamās kanalizācijas bedres. Šādi risinājumi pilsētā atrodami vietās, kur centralizētā kanalizācija nav pieejama vai ierīkota nesen - lielākoties savrupmāju apbūves teritorijās un ģimenes dārziņos. Tomēr nekvalitatīvi izbūvētas vai neatbilstoši uzturētas sadzīves kanalizācijas bedres vai lokālās attīrīšanas iekārtas var radīt grunts un pazemes ūdeņu piesārņojumu, kas tālāk nonāk ūdens objektos. Bieži iedzīvotāji savas saimniecības nepieslēdz izbūvētajai kanalizācijas sistēmai, kā galveno argumentu minot augstās izbūves izmaksas.

Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma var piesārņot grunti un ūdens objektus gan avārijas situācijā, gan gadījumos, kad teritorijā nav izbūvēta centralizētā kanalizācijas sistēma un notekūdeņi tiek savākti individuālās attīrīšanas iekārtās vai uzkrāti kanalizācijas bedrēs.

Lai novērstu piesārņojumu, kas rodas no trūkumiem ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmā, tai skaitā – centralizētās sistēmas fragmentāra nodrošinājuma, nepieciešams izvirzīt vienotas prasības notekūdeņu kvalitātei. Atbilstoši Ūdenssaimniecības pakalpojumu likumam³⁰ pašvaldībām teritorijas plānojumos ir jānosaka apbūves teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas, kā arī jānosaka prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei šajās teritorijās.

MK 22.01.2002. noteikumi Nr.34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” nosaka, ka prasības komunālo notekūdeņu centralizētai savākšanai nosaka apdzīvotai vietai vai tās robežās esošas atsevišķas teritorijas daļai, kur iedzīvotāju skaits, apdzīvotības blīvums un ekonomiskā aktivitāte ir pietiekami koncentrēta, lai būtu ekonomiski pamatoti veidot centralizētu kanalizācijas tīklu sistēmu notekūdeņu savākšanai un novadīšanai uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām vai uz to galīgās novadīšanas vietu vidē (turpmāk - Aglomerācija).

2015.gadā pēc pašvaldības SIA “Rīgas ūdens” pasūtījuma tika izstrādāts pētījums “Rīgas pilsētas centralizētās kanalizācijas sistēmas aglomerācijas un centralizētās ūdensapgādes sistēmas pakalpojumu sniegšanas zonas aktualizācija”, nosakot robežas ūdensapgādes un kanalizācijas aglomerācijai (Pielikumi Nr.1.1. un Nr.1.2.).

Aglomerācijas robežās ir jāizbūvē centralizētā kanalizācija, bet, ja tās izveide ir ekonomiski neizdevīga vai neuzlabo vides kvalitāti, pieļaujams izbūvēt arī decentralizētās kanalizācijas sistēmas, šādu rīcību pamatojot ar tehniski ekonomisko izpēti.

Pielikumā Nr.1.1. norādītā centralizētās kanalizācijas aglomerācijas robeža noteikta pamatojoties uz iedzīvotāju skaitu, blīvumu un ekonomisko attīstību konkrētā teritorijā. Līdz ar to ārpus aglomerācijas robežām atstātas galvenokārt apstādījumu un dabas teritorijas un teritorijas ar nelielu iedzīvotāju blīvumu un apbūvi.

Lai nepasliktinātu ekoloģisko situāciju, līdzvērtīgas prasības aglomerācijas robežās esošajām teritorijām tiks izvirzītas arī teritorijām, kas atrodas ārpus aglomerācijas robežām un vienlaikus - riska ūdens objekta sateces baseinā. Šobrīd decentralizēto sistēmu, individuālo kanalizācijas bedru izbūve un to uzraudzība, kā arī pašvaldības atbildība minēto procesu kontrolē nav skaidri regulēta. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija plāno izstrādāt ar Ūdenssaimniecības pakalpojumu likumu saistītus Ministru kabineta noteikumus, kas ļaus pašvaldībām noteikt papildus prasības kanalizācijas sistēmu izbūvei tās administratīvajā teritorijā ārpus Aglomerācijas.³¹

Saskaņā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām RTP2030 jāietver Aglomerācijas robežas, kā arī jānosaka apbūves noteikumi Aglomerācijā ietilpstošajās teritorijās. RTP2030 izstrādes ietvaros jāvērtē nepieciešamība iestrādāt prasības sadzīves kanalizācijas savākšanai teritorijās, kas atrodas ārpus Aglomerācijas robežām.

³⁰ Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 3.panta 1. un 2. daļa

³¹ Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam

3.3.2.3. Lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēma

Lietus notekūdeņi rodas uzkrājoties nokrišņu radītajam ūdenim uz cietajiem segumiem, caur kuriem nav iespējama ūdens infiltrācija gruntī. Lietus notekūdeņus iespējams novadīt izmantojot gan slēgtās sistēmas (lietus ūdens kolektorus), kas paredz lietus ūdens novadīšanu uz attīrīšanas iekārtām vai atklātām ūdens tilpēm, un atvērtās sistēmas (grāvjus, caurlaidīgus virsmas segumus, utt.), kas paredz lietus ūdens infiltrāciju un pakāpenisku novadīšanu uz atklātām ūdens tilpēm.

Rīgas pašvaldības pārziņā esošo lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmas kopgarums ir aptuveni 600km (no tiem – 240km ir kopsistēma, 290km šķirtsistēma un 70 km meliorācijas sistēma)³² un tā ekspluatāciju, uzturēšanu un attīstību reglamentē Rīgas domes 16.05.2000. saistošie noteikumi Nr.75 „Rīgas hidrogrāfiskā tīkla uzturēšanas noteikumi”. Atbildība par tās galvenajām daļām ir nodota:

1. Kopsistēma (skatīt Pielikumu Nr.2), kur lietus ūdeņi tiek savākti vienā tīklā ar saimnieciskiem notekūdeņiem – SIA „Rīgas ūdens”.
2. Lietus ūdeņu kanalizācijas šķirtsistēma (zem ielām sarkano līniju robežās) – Rīgas domes Satiksmes departamentam.
3. Lietus ūdens kanalizācijas šķirtsistēma pašvaldībai piederošās zemēs – Rīgas izpilddirekcijām.
4. Atjaunotā virsūdeņu noteču sistēma (meliorācijas grāvji) – Rīgas domes Mājokļu un vides departamentam.

Lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmā piesārņojumu rada nesankcionēta sadzīves vai ražošanas kanalizācijas novadīšana sistēmā, avārijas (tai skaitā ceļu satiksmes negadījumi), kuru rezultātā notiek piesārņojošu vielu noplūde lietus notekūdeņu sistēmās, kā arī kopsistēmas radītais piesārņojums sūkņu staciju pārslodzes gadījumā. Ņemot vērā, ka lietus notekūdeņu sistēma ir tieši savienota ar atklātajām ūdenstilpēm, caur novadgrāvjiem un lietus notekūdeņu kolektoriem minētajos gadījumos var notikt Rīgas upju un ezeru piesārņošana.

Lietus notekūdeņu radītā piesārņojuma mazināšana primāri ietver uzraudzības pasākumus (ūdens kvalitātes monitoringu, nesankcionētu pieslēgumu identificēšanu u.t.t.).

RTP2030 izstrādes ietvaros jāizvērtē nepieciešamība aktualizēt prasības lietus ūdens novadīšanas sistēmu būvniecībai, ņemot vērā gan potenciālos piesārņojuma draudus, gan nepieciešamību palielināt ilgtspējīgu lietus notekūdeņu apsaimniekošanas risinājumu integrāciju pilsētvidē.

3.3.3. Plūdu risks un applūšanas rezultātā iespējamaais piesārņojums.

Rīga atrodas Piejūras zemienē, kam raksturīgs līdzens reljefs, lēnas, mainīgas upju gultnes un augsts gruntsūdens līmenis. Ģeoloģiskie apstākļi, kopā ar jūras tuvumu un tās savienojumu ar Daugavu, noteiktos laika apstākļos rada ūdens līmeņa svārstības un plūdus.

2010.-2011. gadā Rīga piedalījās LIFE+ programmas līdzfinansētā projekta „Rīgas pilsētas virszemes ūdeņu ietekmju novērtēšana, novēršana un ekoloģiskā stāvokļa uzlabošana” (turpmāk – “Rīga pret plūdiem”) izstrādē. Tā ietvaros tika veikta ar klimata pārmaiņām saistīto hidroloģisko procesu izpēte un prognozēšana Rīgas pilsētas teritorijai, modelējot vēja uzplūdu un pavasara palu scenārijus trīs laika periodiem, kas atšķiras no klimata viedokļa (mūsdienu situācija, tuvā nākotne un tālā nākotne). Papildus tika veikta izpēte par lietusgāzu un sniega kušanas ūdeņu un to dažādas atkārtotās varbūtības

³² “Lietusūdens pārvaldības procesu un resursu nodrošinājuma analīze Rīgas pilsētas pašvaldībā un priekšlikumi integrētas lietudūdens pārvaldības ieviešanai”, SIA Grupa93, Rīga, 2017.

scenārijiem mūsdienīgu, tuvās un tālās nākotnes klimatam, kā arī izveidots Rīgas pilsētas hidroloģiskais modelis un veikta modelēšana, lai analizētu galvenos plūdu cēloņus.

Pētījuma rezultāti parāda, ka būtiskāko apdraudējumu Rīgā rada vējuzplūdi, mazāka ietekme ir pavasara paliem. Teritoriju applūšanu Rīgas pilsētā nosaka arī spēcīgas lietusgāzes un strauja sniega kušana. Šobrīd pilsēta nav pasargāta pret plūdiem, kuros ūdens līmenis pārsniedz 2,20 m atzīmi.

Plūdu gadījumā var tikt skartas Rīgas pilsētai būtiskas teritorijas un objekti, tai skaitā objekti, no kuriem ūdens tilpnēs var nonākt piesārņojums. Plūdu riskam pakļauto objektu skaits atšķiras dažādos plūdu riska scenārijos³³. Ņemot vērā, ka “Rīga pret plūdiem” gaitā veiktā īsā izmaksu-ieguvumu analīze parādīja, ka racionālu pamatojumu var rast tuvās nākotnes scenārijā, ar applūšanas risku reizi 100 gados (1%), risinājumu īstenošanai, tabulā Nr.3.8. uzskaitīti objekti, kas tiks skarti tuvās nākotnes plūdu scenārijā, ar plūdu varbūtību līdz 1%, un potenciāli var radīt piesārņojumu vai arī to applūšanai var būt negatīva ietekme uz vidi.

Turpmākās rīcības Rīgas pilsētas pasargāšanai no plūdiem aprakstītas Meliorācijas attīstības tematiskajā plānojumā.

Tabula 3.8. Plūdu skartie objekti tuvās nākotnes scenārijā ar plūdu varbūtību līdz 1%

Objektu tips	Plūdu draudi %	Plūdu skartie objekti	Riski
Saimnieciskās darbības objekti	50%	1) katlu māja „Daugavgrīva”, Lēpju iela 4; 2) SIA „Korporācija Magnāts”, Daugavgrīvas iela 83/89; 3) SIA „Latvijas propāna gāze”, Podraga iela 2; 4) Bijusī Lauksaimniecības mašīnu rūpnīca, kurā atradās solventa un smērvielu pazemes tvertnes, pēc kuru demontāžas iespējamās noplūdes grūnī. 2009.gadā veikta sanācija.	Vides piesārņojuma risks, no objekta noplūstot piesārņojošām vielām. Ekonomiskais risks – nepieciešamība pārtraukt ražošanu.
	20%	1) SIA „Freja” bijusī armijas teritorija, kuģu būvētava, tagad kokmateriālu osta, ilgstoši rūpnieciski noslogota teritorija, Flotes iela 14.	
	10%	2) SIA „Jūras vējš” tehnikas remonts un uzglabāšana, Bolderājas šoseja b/n.	
	5%	2) SIA „Cemex”, Podraga iela 2; 3) Bijusī armijas teritorija Brīvdostā, sālsskābes novietne, Mangaļsalā pie Daugavas.	
	1%	1) SIA „Neste Latvia”, Lucavsalas iela 1; 2) SIA „ASK” dzelzs tērauda vai citu metālu rūpnieciska apstrāde, Jaunciema gatve 161; 3) AS BMGS betona ražotne, Tvaika iela 27; 4) AS „PET Baltija” PET pudeļu pārstrādes rūpnīca, Tvaika iela 27; 5) SIA „Universalremonts” zemes sūcēju remontdarbnīcas un degvielas uzpildes stacija, Voleri 1A; 6) „Rīgas jūras osta” bijusī kuģu remonta rūpnīca, Zilā iela 5a; 7) A/S „Krēmeri”, bijusī Latvijas upju kuģniecība, kuģu un bagarēšanas tehnikas remonta vieta, Zilā iela 3; 8) SIA „DSE”, bijusī Spilves lidostas naftas bāze, Spilves iela 1; 9) SIA „KRS”, kuģu remonts, metālapstrāde, krāsošana, Voleru ielā 1; 10) NBS speciālo uzdevumu vienība, bijusī armijas pretgaisa raķešu daļa ar 2 degvielas un 1,5 t kālija peroksīda glabātuvēm, Dzintara iela 63; 11) Bijusī Rīgas dīzeļbūves rūpnīca, kurā atradās čuguna lietuve, instrumentu cehs, Ganību dambis 40.	
Aizsargājamās dabas teritorijas		1) Dabas parks „Piejūra”; 2) Dabas liegums „Vecdaugava”; 3) Dabas liegums „Jaunciems”; 4) Dabas liegums „Krēmeri”; 5) 17 mikroliegumi.	Risks pastāv sugām, kuru dzīvotspējai nav piemērota regulāra applūšana.

³³ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai.

3.3.4. Piesārņojuma avoti ārpus Rīgas teritorijas

Nereti ūdens objekti ir izvietoti vairāku pašvaldību teritorijā vai saistīti ar ūdens objektiem, kas ir izvietoti citu pašvaldību teritorijā. Līdz ar to tie ir pakļauti arī tādiem piesārņojuma avotiem, kas neatrodas Rīgas administratīvajās robežās. Galvenie līdz šim identificētie piesārņojuma avoti ārpus Rīgas teritorijas uzskaitīti tabulā Nr.3.9.

Tabula Nr. 3.9. Piesārņojuma avoti ārpus Rīgas teritorijas

Piesārņojuma avots ārpus Rīgas	Piesārņojuma celš Rīgā	Piesārņojuma veids
Carnikavas novads ³⁴		
Garciems, Garupe (meliorācijas grāvji)	Baltijas jūra	neattīrītie notekūdeņi
Kalngale	Langas upe, Kīšezers	neattīrītie notekūdeņi
Garkalnes novads ³⁵		
Lielajam un Mazajam Baltezeram, Upesciema ezeram un Lielajai Juglai piegulošie ciemi	Kīšezers, Juglas ezers	neattīrītie notekūdeņi
Autoceļi A1 Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži) A2 Rīga-Sigulda-Igaunijas robeža (Veclaicene) A4 Rīgas apvedceļš (Baltezers - Saulkalne) Dzelzceļa līnija Rīga – Valga	-	Potenciāla bīstamo vielu noplūde no kravām un eksplozijas, putekļi.
Stopiņu novads ³⁶		
Ulbrokas ezers	Juglas ezers	nepietiekami attīrītie notekūdeņi, mēslojums no lauksaimniecības zemēm, atkritumi no garāžu kooperatīva
Cūku ferma "Ulbroka"	Juglas ezers, Daugava	augšnes piesārņojums
Vecie attīrīšanas iekārtu nosēdumu dīķi	Pikurga	nepietiekami attīrītie notekūdeņi
Atkritumu izgāztuve "Getliņi"	Daugava	seklo gruntsūdeņu piesārņojums
Salaspils novads ³⁷		
Punktveida un izkliedētais piesārņojums	Daugava	nepietiekami attīrītie notekūdeņi, mēslojumi no lauksaimniecības zemēm
Autoceļš A6 Rīga-Daugavpils-Krāslava un avārijas vieta pie „Mūrniekiem” Salaspils lauku teritorijā	-	augšnes piesārņojums (autoriepu dilšanas produkti, sāļš), 6 m3 formaldehīda noplūde gruntī (1999.g.)
2 DUS (Celtņieku iela 3, Zviedru ielā 1 A), cūku ferma "Ancers" (Ābeļu iela 4)	-	naftas produktu noplūdes risks, kūtsmēsļu noplūdes risks augsnē vai ūdenī
Bijušās mehāniskās darbnīcas un DUS (Līvzemes iela 23)	-	gruntsūdens piesārņojums ar naftas produktiem
Asfaltbetona rūpnīca „Lazdiņas” (Saulkalne)	-	asfalta un ceļu seguma materiālu ražošana; potenciāli piesārņota vieta
Kokapstrādes cehs ar medicīnisko atkritumu līdzsadedzināšanu „Tehnoloģijas centrs AM2” (Lielrūķi)	-	potenciāli piesārņota vieta
Minerālu ražotne „Saulkalne S” (Saulkalne)	-	kaļķa un dolomīta smilšu ražotne; potenciāli piesārņota vieta
AS Latvenergo, filiāle Rīgas TEC-2	-	kombinēta siltumu un elektroenerģijas ražošana; potenciāli piesārņota vieta
Ķekavas novads ³⁸		

³⁴ Carnikavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030. gadam

³⁵ Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam ar 2015.gada grozījumiem

³⁶ Stopiņu novada teritorijas plānojums ar grozījumiem

³⁷ Salaspils novada attīstības programma 2012.-2018.gadam

³⁸ Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021. gadam; Baložu pilsētas teritorijas plānojums 2008.-2020. gadam

Slēgtā sadzīves atkritumu izgāztuve	Gruntsūdeņi	Gruntsūdens piesārņojums
Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (2 punkti)	Gruntsūdeņi	Stacionārie piesārņojuma avoti; Nepietiekami attīrītu notekūdeņu noplūde gruntī
SIA "Tilpums" DUS	Gruntsūdeņi	Gruntsūdens piesārņojums ar naftas produktiem (ogļūdeņraži, cinka savienojumi)
Katlakalna kapi	Daugava	Gruntsūdens piesārņojums
Rīgas ūdens , SIA, Daugava , ūdens attīrīšanas stacija	Olektes upe Daugava	Alumīnija koagulantu saturoši filtru skalošanas notekūdeņi
Individuālie urbumi, izsmeļamās kanalizācijas akas, filtrācijas lauki,	Daugava	Neattīrītie notekūdeņi
Valsts galvenais autoceļš A7		Bīstamo vielu noplūde, putekļi, eksplozija
Ūdensapgādes urbumi atbilstoši apzīmējumam (zilais rombs)		
Olaines novads³⁹		
Medciems	Gruntsūdeņi	Neattīrītie notekūdeņi no izsmeļamajām kanalizācijas akām, filtrācijas laukiem u.c. Nav centralizētās ūdens un kanalizācijas apgādes.
Mārupes novads⁴⁰		
Daļēji tiek izmantoti septiķi un filtrācijas lauki	Gruntsūdeņi	Neattīrītie notekūdeņi
Kapsēta	Gruntsūdeņi	Gruntsūdens piesārņojums
GUS/DUS	Gruntsūdeņi	Gruntsūdens piesārņojums ar naftas produktiem
Lidostas „Rīga” bijušās degvielas bāze (SIA „GULFSTREAM oil”)	Grāvji, Neriņas upe	Gruntsūdens piesārņojums ar naftas produktiem, naftas produktu noplūdes risks
SIA “Mārupe” piesārņota vieta		
RIX Lidosta potenciāli piesārņota vieta		Gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem
Naftas produktu noliktava	Grāvji, Neriņas upe	Peldošo naftas produktu slānis
Bijusī degvielas noliktavas teritorija		Grunts un gruntsūdens piesārņojums ar naftas produktiem, peldošo naftas produktu slānis
Kapsēta	Gruntsūdeņi	Gruntsūdens piesārņojums
Mārupes sadzīves atkritumu izgāztuve	Gruntsūdeņi	Gruntsūdens piesārņojums
Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas		Stacionārie piesārņojuma avoti; Nepietiekami attīrītu notekūdeņu noplūde gruntī
Babītes novads		
Spilves pagasts	Gruntsūdeņi	Neattīrītie notekūdeņi: Individuālas attīrīšanas iekārtas, krājtvertnes
SIA “Spilve”		Neattīrītie notekūdeņi tiek novadīti pa kanalizācijas spiedvadu “Jūrmala-Rīga” uz Daugavgrīvas NAI
Mežāres	Gruntsūdeņi	Neattīrītie notekūdeņi: Individuālas attīrīšanas iekārtas
Jūrmalas pilsēta⁴¹		
Pieslēgumi pie centralizētās kanalizācijas nav plānoti	Bulļupe, Lielupe	Neattīrītie notekūdeņi: Individuālas attīrīšanas iekārtas
Potenciāli piesārņota vieta	Lielupe	
Ūdensapgādes urbumi		

³⁹ Olaines pilsētas teritorijas plānojums 2004. - 2016. gadam. Galīgā redakcija

⁴⁰ Mārupes novada teritorijas plānojums 2014.-2026. gadam

⁴¹ Jūrmalas teritorijas plānojums, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi: Saistošā grafiskā daļa.

Piesārņojuma likvidēšana citu pašvaldību teritorijās ir grūti ietekmējams process, ko nosaka gan piesārņoto teritoriju īpašumpiederība, pašvaldību finansiālās iespējas piesārņojuma likvidēšanā, gan politiskā griba.

Rīgas pašvaldība var sekmēt kaimiņu pašvaldību teritorijā esošo piesārņoto teritoriju ietekmes samazinājumu uz Rīgas ūdens objektiem vairākos veidos:

1. Sniegtot nosacījumus kaimiņu pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentu (Ilgstspējīgas attīstības stratēģija, teritorijas plānojums, tematiskais plānojums) izstrādes laikā;
2. Sniegtot nosacījumus lokālu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu (lokālplānojums, detālplānojums) un būvprojektu izstrādes gaitā, gadījumos, kad saskaņā ar normatīvajiem aktiem tiek pieprasīts Rīgas pašvaldības saskaņojums;
3. Iniciējot un/vai piedaloties kopīgos projektos, tai skaitā ar ES fondu piesaisti, kas vērsti uz piesārņojuma likvidēšanu;
4. Sadarbojoties ar valsts un citu pašvaldību pārvaldi normatīvo aktu pilnveidošanā attiecībā uz piesārņotām teritorijām un citiem ar piesārņojuma riska mazināšanu saistītiem jautājumiem.

3.3.5. Monitorings

Lai novērtētu ūdens kvalitāti un izmaiņas, kas notiek laika gaitā, atbilstoši Ūdens apsaimniekošanas likumā noteiktajām prasībām visā Latvijas teritorijā, tai skaitā Rīgā, regulāri tiek veikts ūdens monitoringa. Izšķir trīs galvenos monitoringa veidus – virszemes ūdens monitoringa, peldvietu ūdens monitoringa un vidē novadāmo notekūdeņu monitoringa.

3.3.5.1. Virszemes ūdens monitoringa

Saskaņā ar normatīvo aktu⁴² prasībām virszemes ūdens monitoringa tiek veikts atbilstoši LVĢMC sagatavotajā Ūdeņu monitoringa programmā⁴³ norādītajiem monitoringa pārskata periodiem, mērījumu biežumam un analizējamo rādītāju skaitam un robežvērtībām. Balstoties uz veiktajiem rādītājiem katru gadu tiek sastādīts virszemes ūdeņu stāvokļa pārskats. Pēdējo reizi par visiem Daugavas upju baseinā ietilpstošajiem ūdens objektiem tas veidots 2014. gadā, bet dati no Rīgas teritorijā izvietotajām monitoringa stacijām lielākoties pieejami par laika periodu no 2011.-2013. gadam⁴⁴. Rīgas un tai tuvējā teritorijā izvietotās stacijas attēlotas 2.pielikumā, bet tajās veikto mērījumu regularitāte - tabulā Nr. 3.10.

Tabula 3.10. Virszemes ūdens monitoringa stacijas Rīgas teritorijā

Nr	ŪO Kods	ŪO Nosaukums	Monitoringa stacijas nosaukums	Ģeogr. platums	Ģeogr. garums	Gadi, kad veikts monitoringa
Virszemes ūdens kvalitātes monitoringa stacijas (VUK) - tiek mērīts ūdens ķīmiskais sastāvs						
1.	D413SP	Daugava	Daugava pie Rumbulas	56,9573	24,09465	2006-2013
2.	D413SP	Daugava	Daugava, Andrejosta	56,9394	25,65793	2006-2009
3.	D401	Mīlgrāvis - Jugla	Mīlgrāvja caurteka	57,02483	24,11177	2003-2004, 2007,2009
4.	E048SP	Rīgas ūdenskrātuve	Rīgas ūdenskrātuve - lejpus Lipšiem	56,835138	24,392444	2006-2014
5.	E041	Vecdaugava	Vecdaugava	57,059222	24,089861	2008
6.	E045	Juglas ezers	Juglas ezers	56,979638	24,279666	2006-2008, 2012-2013
8.	E042	Ķīšezers	Ķīšezers- Rīga, pretī Mīlgrāvja caurtekai	57,037513	24,140048	2004-2006, 2009-2011, 2013
9.	E042	Ķīšezers	Ķīšezers- Rīga, pretī Mežaparkam	57,020609	24,174802	2004-2005, 2009-2011, 2013
Hidroloģiskā monitoringa stacija (HM) - tiek mērīts ūdens līmenis virs jūras līmeņa, caurplūdums, temperatūra, dziļums un upes platums						
10.	D413	Daugava	Andrejosta	56,96071	24,09384	Katru stundu
11.	D401	Ķīšezers	Rīga (Ķīšezers)	56,99826	24,22463	
12.	D400	Rīgas līcis	Daugavgrīva	57,05925	24,02339	

LVĢMC veiktie virszemes ūdens kvalitātes mērījumi ir teritoriāli fragmentāri un nepietiekama finansējuma gadījumā arī neregulāri. Lai nodrošinātu vispusīgu informāciju par patieso ekoloģisko stāvokli Rīgas ūdens objektos, pašvaldībai jāuzņemas vadošā loma piesārņojuma izpētē tās teritorijā, turpinot ūdens objektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādes laikā aizsāktu praksi ūdens kvalitātes monitoringa veikšanā.

⁴² MK 17.02.2004.noteikumi Nr.92 „Prasības virszemes ūdeņu, pazemes ūdeņu un aizsargājamo teritoriju monitoringam un monitoringa programmu izstrādei”

⁴³ Vides monitoringa programma 2015.-2020. gadam

⁴⁴ Pārskats par virzemes un pazemes ūdeņu stāvokli 2014.gadā. VSIA “LVĢMC”.2014. Rīga

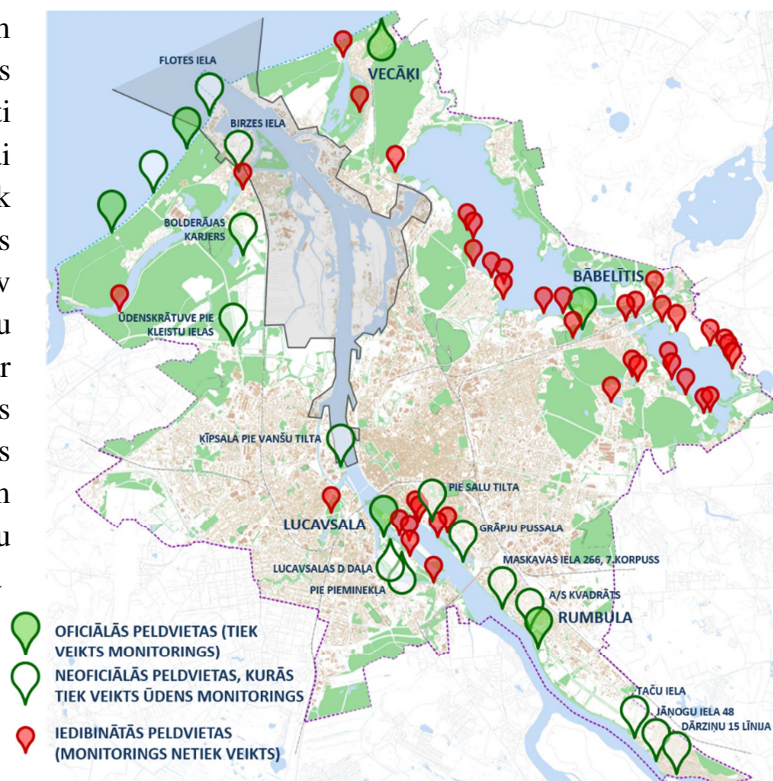
3.3.5.2. Peldvietu ūdens monitorings

Peldvietu ūdens ir piekrastes ūdeņu un iekšzemes ūdeņu teritorija peldvietā, kuru cilvēki izmanto peldēšanai⁴⁵. Peldvietu izveides kārtību nosaka MK 10.01.2012. noteikumi Nr.38 „Peldvietu izveidošanas un uzturēšanas kārtība”, kuros noteiktas prasības oficiālo peldvietu izveidei un uzturēšanai, kā arī sniegts visu Latvijas teritorijā esošo oficiālo peldvietu saraksts. Ūdens kvalitātes mērījumi tiek veikti peldsezonā, kas ilgst no 15.maija līdz 15.septembrim atbilstoši MK 06.07.2010.noteikumiem Nr.608 „Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”, kas nosaka prasības peldvietu monitoringam un izdala peldvietas, kurās tas veicams par valsts un kurās – par pašvaldības līdzekļiem.

Rīgā ir sešas oficiālās peldvietas, kas izveidotas un tiek uzturētas atbilstoši MK 10.01.2012. noteikumiem Nr.38 „Peldvietu izveidošanas un uzturēšanas kārtība” prasībām un kurās ūdens monitorings tiek veikts par valsts līdzekļiem: jūras peldvietas „Vakaruļļi”, „Daugavgrīva” un „Vecāķi” un iekšzemes peldvietas „Bābelītis”, „Rumbula”, „Lucavsala”.

Rīgas teritorijā atrodas arī neoficiālās peldvietas, kurās ūdens monitorings tiek veikts par pašvaldības līdzekļiem. Šo peldvietu skaits katru gadu svārstās robežās no 15 līdz 20 peldvietām. 2017. gada peldsezonā mērījumi veikti 16 peldvietās (Pielikums Nr. 2)⁴⁶. Analizējot datus, redzams, ka monitorēto peldvietu tīkls ir blīvs Daugavā un Daugavas kreisajā krastā, bet Daugavas labajā krastā izņemot divas oficiālās peldvietas nav neviena peldvietu monitoringa punkta.

Saskaņā ar veiktajām izpētēm⁴⁷ Rīgas ūdens objektos ir vēl vairāki desmiti vietu, kuras cilvēki izmanto lai peldētos, bet kurās netiek veikts peldvietu ūdens monitorings, un kas nav aprīkotas ar atbilstošu infrastruktūru. Līdz ar to var secināt, ka peldūdens monitorings netiek veikts 63 % no identificētajām peldvietām. Peldvietu izvietojums attēlots attēlā Nr.4.

Attēls 4. Ūdens kvalitātes monitorings Rīgas peldvietās.

⁴⁵ Ūdens apsaimniekošanas likums 13². punkts

⁴⁶ Veselības inspekcijas mājas lapa www.vi.gov.lv

⁴⁷ “Ūdensobjektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izpēte”, SIA “Metrum”, Rīga, 2013.

Šobrīd monitorings oficiālajās peldvietās tiek veikts reizi mēnesī, bet neoficiālajās peldvietās vidēji 2-3 reizes visas sezonas laikā⁴⁸. Lai uzlabotu peldvietu ūdens kvalitātes mērījumu pārklājumu Rīgas teritorijā, nepieciešams palielināt neoficiālo peldvietu skaitu, kurās tiek veikti kvalitātes mērījumi un palielināt mērījumu biežumu tajos – it īpaši Juglas ezerā un Ķīšezerā.

Tematiskā plānojuma ietvaros noteiktas peldvietas, kurās turpmāk būtu jāveic ūdens kvalitātes monitoringu - skatīt 4.1.2. apakšnodaļā. Ūdens kvalitātes mērījumi visās neoficiālajās peldvietās jāveic ne retāk kā reizi mēnesī visas peldsezonas laikā no maija līdz septembrim. Pašvaldībai jāinvestē jaunu oficiālo peldvietu izveidē, nodrošinot apmeklētāju drošībai un veselībai atbilstošas kvalitātes rekreācijas teritorijas. Detalizētu aprakstu par atpūtas vietu attīstību ūdensmalās skatīt 4.nodaļā.

3.3.5.3. Notekūdeņu kvalitātes mērījumi

Saskaņā ar Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumiem Nr. 34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" notekūdeņi atbilstoši to izcelsmei tiek iedalīti četrās grupās:

- **Sadzīves notekūdeņi** ir notekūdeņi, kas radušies publiskās un dzīvojamās ēkās un sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas vietās dažādu fizioloģisko, higiēnas un sadzīves darbību dēļ;
- **Ražošanas notekūdeņi** ir notekūdeņi, kas radušies uzņēmējdarbības vai ražošanas vietās un nav klasificējami kā sadzīves notekūdeņi vai lietūs notekūdeņi;
- **Lietus notekūdeņi** ir ūdeņi, kas veidojas no atmosfēras nokrišņiem, tiem notekot no ēku jumtiem, ielām un citām teritorijām ar pilnīgu vai daļēju virsmas segumu;
- **Komunālie notekūdeņi** ir sadzīves notekūdeņi, sadzīves un ražošanas notekūdeņu sajaukums un lietūs notekūdeņi. Komunālie notekūdeņi Rīgā tiek novadīti kopsistēmā Rīgas centrālajā daļā.

Notekūdeņi var tikt novadīti:

- Sadzīves kanalizācijas sistēmā;
- Centralizētās kanalizācijas sistēmā;
- Lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmā;
- Atklātā ūdenstilpē vai meliorācijas grāvī.

Ņemot vērā, ka visi minētie notekūdeņi var saturēt bīstamas ķīmiskas vai bioloģiskas vielas, ar tiem gruntī vai atklātās ūdenstilpēs var nonākt piesārņojums.

Likums „Par piesārņojumu” nosaka, ka jebkuram uzņēmumam, kas veic piesārņojošu darbību ir jāsaņem piesārņojošās darbības atļauja. Rīgas teritorijā minētās atļaujas izsniedz turpmāk- VVD LRVP, atļaujās ietverot prasības, kādā veidā operatoram jāapsaimnieko notekūdeņi – jāveic to attīrīšana un monitorings.

Notekūdeņi pirms novadīšanas ir jāattīra, līdz noteiktu vielu daudzums tajās nepārsniedz VVD LRVP izsniegtās atļaujās norādītos robežlielumus saskaņā ar MK 2002.gada 22.janvāra noteikumiem Nr.34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī".

Novadītajiem notekūdeņiem vai ūdenstilpes ūdenim ir jāveic monitorings, lai identificētu piesārņojošo vielu klātbūtni. Monitoringa nepieciešamību un veikšanas biežumu

⁴⁸ Veselības inspekcijas mājas lapa: <http://www.vi.gov.lv/lv/vides-veselib/peldudens>

(reizi gadā, divas reizes gadā, četras reizes gadā vai nepārtraukti) norāda piesārņojošās darbības atļaujā.

Saskaņā ar VVD LRVP 2014. gadā sniegto informāciju, Rīgas teritorijā ir izsniegtas 11 A kategorijas un 363 B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas, no kurām daļā gadījumu ir pieļaujama notekūdeņu novadīšana vidē pēc atbilstošas attīrīšanas veikšanas. LVĢMC dati liecina, ka 2015. gadā vidē novadīti ~ 59000 m³ notekūdeņu⁴⁹.

⁴⁹ LVĢMC statistiskais valsts pārskats “2-ūdens”

4. Piekļuves iespējas pie ūdens, peldvietas un atpūtas vietas ūdens malās

Ūdens objekti ir viens no būtiskākajiem dabas resursiem Rīgas pilsētā, kam ir ne tikai nozīmīgs ekonomiskais un ekoloģiskais potenciāls, bet arī būtiska loma pilsētas iedzīvotāju rekreācijas vajadzību nodrošināšanā. Iespēja piekļūt ūdensmalām ir priekšnosacījums dažādu publisku funkciju izvietojšanai tajās.

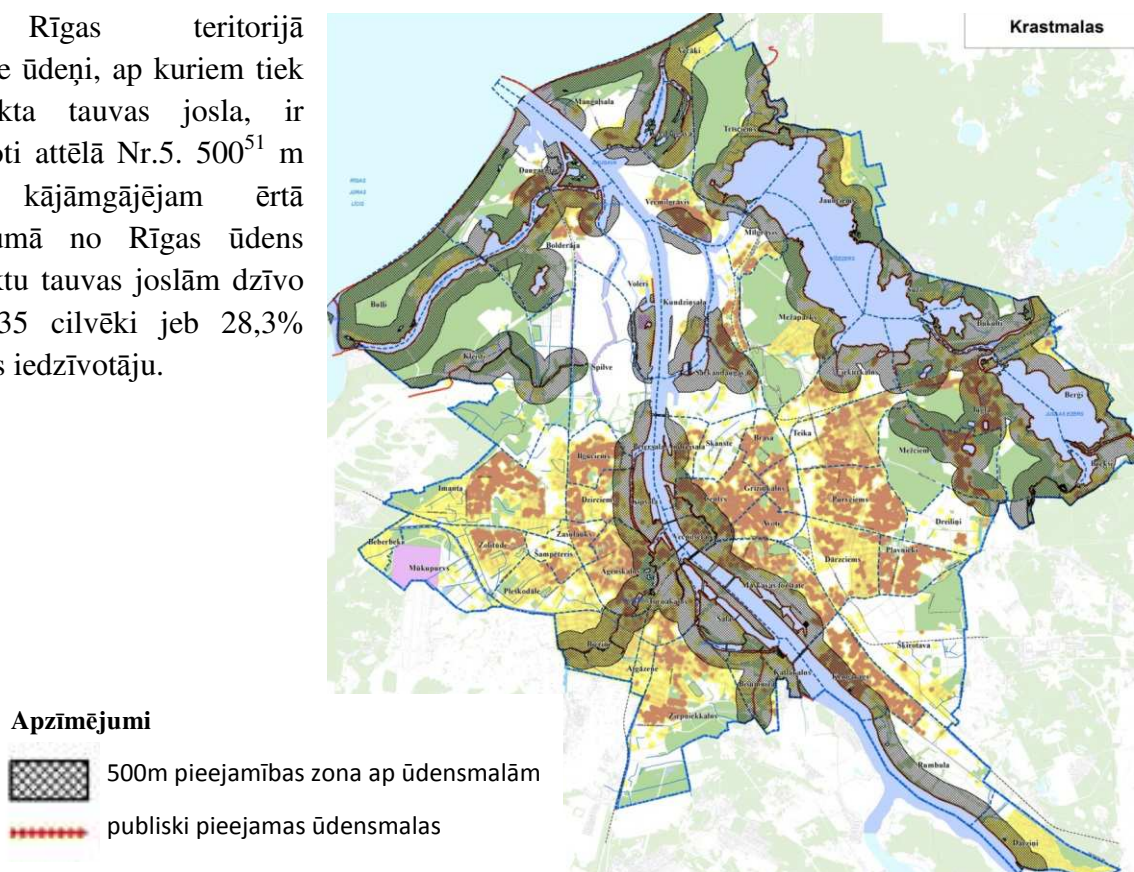
Normatīvie akti nosaka, ka pašvaldību teritorijas plānojumos atbilstoši mēroga noteiktībai ir jāparedz piekļuves vietas publiskajiem ūdeņiem, savukārt teritorijas plānojumos vai lokālplānojumos var norādīt publiskās peldvietas un atpūtas vietas pie ūdeņiem⁵⁰.

3.1. Piekļuves iespējas ūdenstilpju krastmalām

Saskaņā ar Zvejniecības likumu ap ūdens objektiem tiek noteikta tauvas josla, kas ir sauszemes josla gar ūdens objekta krastu, kas paredzēta ar zveju vai kuģošanu saistītām darbībām un kājāmgājējiem.

Civillikums nosaka, ka pie publiskiem ūdeņiem pieder jūras piekrastes josla, kā arī likuma 1102. panta pielikumā uzskaitītie ezeri un upes. Visi pārējie ūdeņi ir privāti. Ap publiskajiem ūdens objektiem tauvas josla tiek noteikta 10 m, ap pārējiem – 4 m platumā. Saskaņā ar Zvejniecības likuma 9. panta 16. punktu, Rīgas brīvostas teritorijā tauvas josla netiek noteikta.

Rīgas teritorijā esošie ūdeņi, ap kuriem tiek noteikta tauvas josla, ir attēloti attēlā Nr.5. 500⁵¹ m jeb kājāmgājējam ērtā attālumā no Rīgas ūdens objektu tauvas joslām dzīvo 194235 cilvēki jeb 28,3% Rīgas iedzīvotāju.

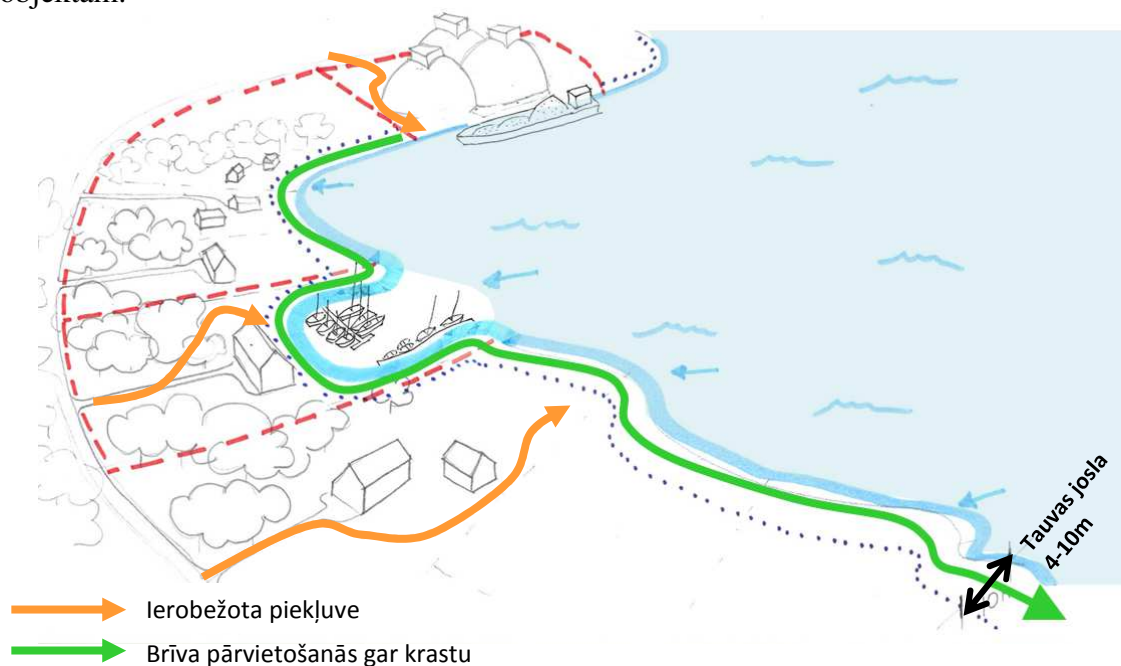

Attēls 5. Tauvas joslas 500m sasniedzamība.

⁵⁰ MK 30.04.2013.noteikumi Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi"

⁵¹ Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības novērtēšanas metodoloģija Rīgas apkaimju līmenī, SIA "Datorkarte", Rīga, 2011.

Saskaņā ar MK 30.04.2013.noteikumiem Nr. 240 “Vispārīgie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” krastmala ir teritorija ūdens objektu krastā un tā tuvumā, kurā nodrošināta publiska piekļuve un publiskas funkcijas. Saskaņā ar Zvejniecības likumu tauvas josla ir paredzēta, lai pārvietotos gar ūdeni vai nokļūtu krastā no ūdens puses, bet negarantē iespēju brīvi piekļūt no sauszemes puses. Normatīvie akti ļauj privātpašniekiem liegt piekļuvi tauvas joslai caur savu īpašumu vai noteikt speciālu režīmu, atļaujot piekļuvi noteiktos diennakts laikos vai noteiktām personu grupām (attēls Nr.6). Līdz ar to ap ūdens objektu noteikta tauvas josla tiesiskā izpratnē nevar tikt uzskatīta par pilnvērtīgu piekļuves vietu ūdens objektam.

Attēls 6. Tauvas joslas darbības princips

Lai noteiktu piekļuves iespējas ūdens objektiem, nepieciešams noteikt ūdensmalu posmus, kur piekļuvi ir iespējams nodrošināt ar citiem tiesiskiem instrumentiem. ŪD TmP ietvaros šī nosacījuma izpildei tika atlasītas ūdensmalas, kuras atbilst šādiem kritērijiem:

1. Vietas, kur ūdens objekta tauvas josla atrodas pašvaldības funkcijām rezervētā zemesgabalā;
2. Vietas, kur perpendikulāri ūdensmalas tauvas joslai pienāk ielu sarkanās līnijas;
3. Vietas, kur ūdens objekta tauvas josla atrodas paralēli ūdens objektam izvietotās sarkanajās līnijās.

ŪD TmP ietvaros netika vērtētas fiziskās piekļuves iespējas (izplautas niedres, stabils krasts, laipu esamība, reljefs u.t.t.), jo šie faktori paši par sevi negarantē ūdensmalas publisko piekļuvi ilgtermiņā.

Kartogrāfiski analizējot pieejamos datus atbilstoši augstāk minētajiem kritērijiem secināms, ka par publiski pieejamām uzskatāmas krastmalas 260 km garumā. Lai novērtētu, cik pieejamas ir Rīgas ūdensmalas, kā indikators tika izmantots iedzīvotāju skaits, kas dzīvo 500 m attālumā no pieejamas ūdensmalas⁵². Salīdzinājums starp iedzīvotāju skaitu, kas dzīvo

⁵² Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs. SIA „Datorkarte”, 2012.

500 m attālumā no ūdensmalas, kurai ir noteikta tauvas josla un tiem, kas dzīvo 500 m attālumā no ūdensmalām, kurās iespējams piekļūt pēc būtības, attēlots tabulā Nr 4.1.

Ūdensmalu pieejamība atšķiras dažādos Rīgas ūdens objektos, piemēram, Daugavas ūdensmalas lielā platībā ir slēgtas publiskai piekļuvei Rīgas brīvostas darbības dēļ, Ķīšezera krastmalas daudzviet ir privātīpašumā. Kā teritorijas ar ierobežotu piekļuvi uzskatāmas arī tādi publiski objekti kā Rīgas zooloģiskais dārzs, Brīvdabas muzejs, golfa klubs „Ozo” un citi, jo tajos ieeja ir par maksu. Ūdensmalu publiskās pieejamības situācija attēlota Pielikumos Nr.7. un 7.1.-7.14.

Tabula 4.1. Ūdensmalu pieejamība Rīgā

Piekļuves veids	Iedzīvotāju skaits 500 m rādiusā	Iedzīvotāju skaits (% no Rīgas iedzīvotāju skaita)
Tauvas josla	194235	28,3%
Izpildīti piekļuves kritēriji	179650	26%

Piekļuvi ūdensmalai var uzlabot vairākos veidos:

1. nodrošinot ūdensmalai perpendikulāras publiskās piekļuves vietas, saglabājot pašvaldības īpašumā zemesgabalus ūdensmalās vai pagarinot tauvas joslu perpendikulārās ielu sarkanās līnijas līdz ūdens līnijai;
2. izveidojot gājēju ceļus uz privātā īpašumā esošām zemēm, nosakot to kā īpašuma apgrūtinājumu par labu sabiedrības iespējai piekļūt publiskajiem ūdeņiem;
3. labiekārtojot minētās teritorijas atbilstoši dažādu funkciju īstenošanai: laivu ielaišanai, makšķerēšanai, atpūtai dabā, peldvietām un citām aktivitātēm.

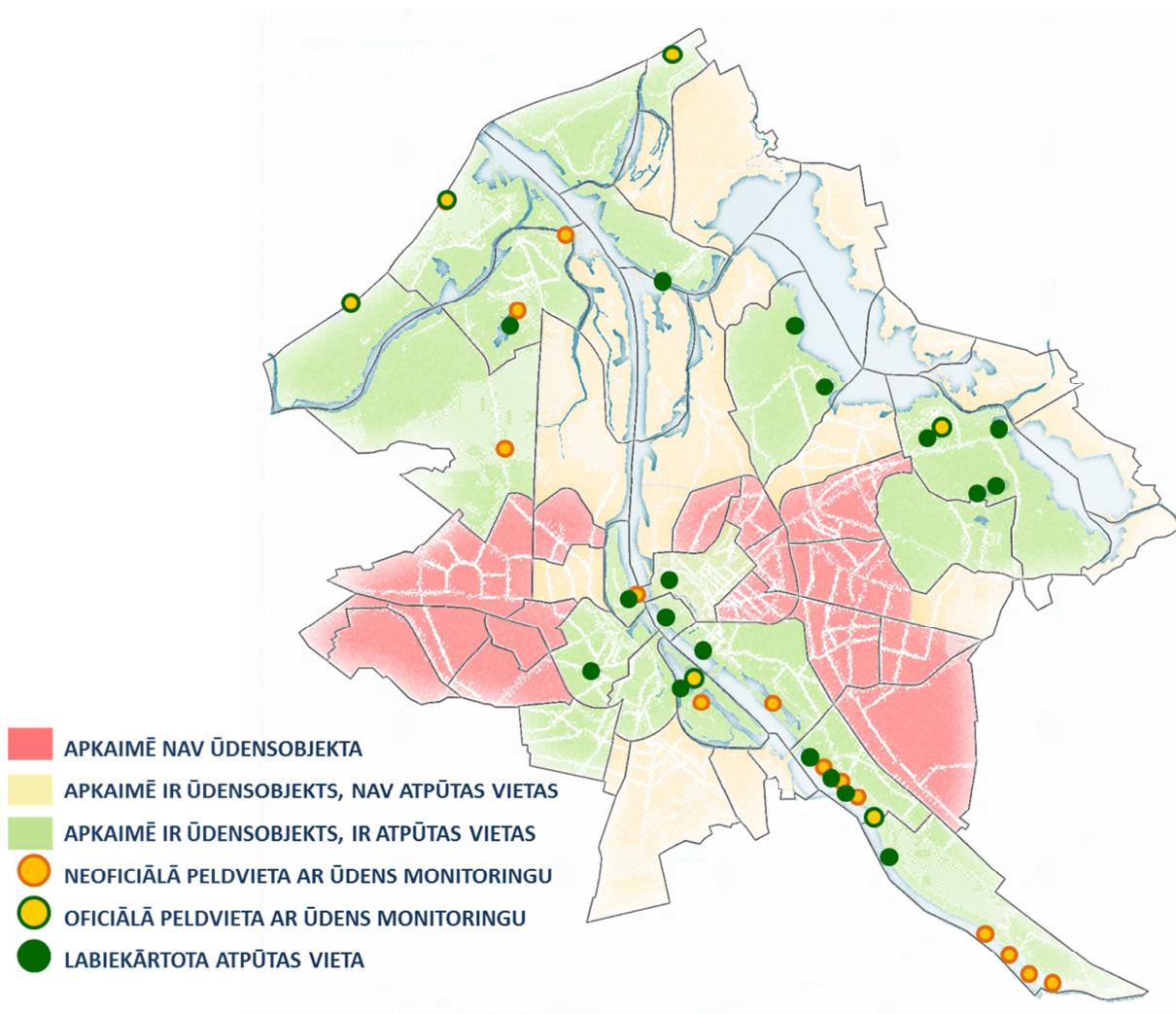
Lai nodrošinātu, ka netiek samazināts publiski pieejamo ūdensmalu skaits, RTP2030 izstrādes ietvaros jāveic šādi uzdevumi:

1. Vietās, kur tas iespējams un ir lietderīgi, izvērtēt nepieciešamību pagarināt ielu sarkanās līnijas līdz ūdens objekta ūdens līnijai;
2. Jāizvērtē iespēju kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem izdalīt šobrīd ŪD TmP identificētās publiski pieejamās ūdensmalas, lai nodrošinātu, ka tās arī turpmāk tiek saglabātas publiskām funkcijām;
3. Jāizvērtē nepieciešamība ietvert prasību par publiskās pieejamības nodrošināšanu kompleksas attīstības plānošanas teritorijās, kas uzskaitītas ŪD TmP 2.2.nodaļā.

4.2. Peldvietas un atpūtas vietas

Ūdensmalas tiek izmantotas daudzveidīgu aktivitāšu veikšanai. Ikdienā ūdensmalas pilda publiskās ārtelpas funkciju – tās tiek izmantotas pastaigām, rotaļām, sporta aktivitātēm. Lielākoties gada siltajā laikā ūdensmalas ir populārākas kā citas rekreācijas teritorijas, jo nodrošina iespēju atveldzēties peldoties.

Rīgā ir ievērojams skaits ūdens objektu un ūdensmalu kopējais garums ir ~ 459 km, no tiem publisko ūdeņu ūdensmalu garums - 276km. Lielāki un mazāki ūdens objekti (neskaitot dekoratīvos dīķus un meliorācijas sistēmu) ir izvietoti 41 no Rīgas 58 apkaimēm (attēls Nr.7). Tomēr tieši tās apkaimes, kur ūdens objektu nav, ir visblīvāk apdzīvotas – 48% Rīgas iedzīvotāju jādodas ārpus savas apkaimes robežām, lai sasniegtu ūdensmalu, bet 70% - lai sasniegtu labiekārtotu teritoriju ūdens malā.

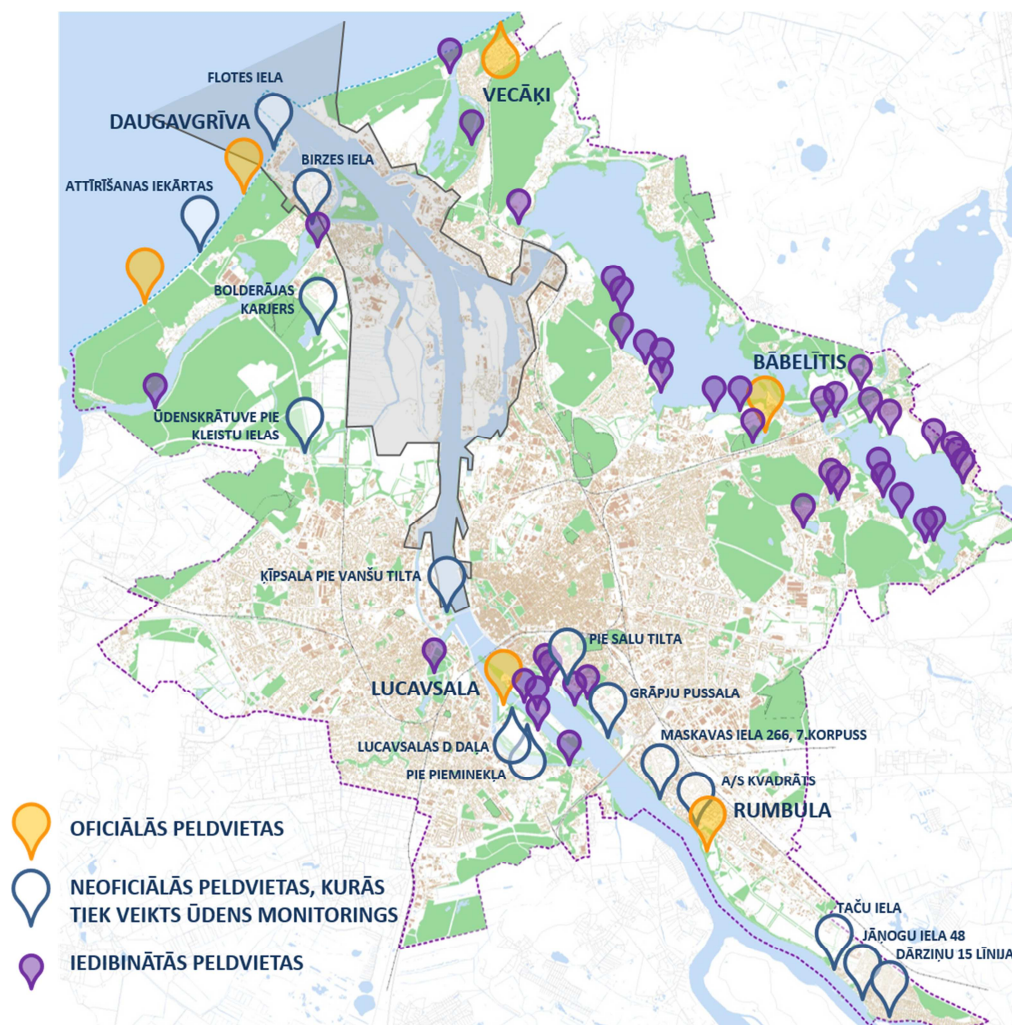
Attēls 7. Apkaimju iedalījums atbilstoši labiekārtotu atpūtas vietu pieejamībai pie ūdens

4.2.1. Peldvietas

Rīgā šobrīd ir sešas oficiālās peldvietas un liels skaits iedibināto peldvietu – vietu, kuras cilvēki izmanto, lai peldētos un atpūstos ūdens tuvumā neskatoties uz to, ka tajās nav izveidota infrastruktūra (labierīcības, pārgērbšanās kabīnes, drošības inventārs u.c.). Īpaši daudz šādu peldvietu ir Rīgas lielo ezeru – Juglas un Ķīšezera krastos, kas liecina par lielu pieprasījumu. Daudz cilvēku atpūšas arī jūras piekrastē ārpus oficiālo peldvietu robežām. Iekšzemes peldvietas pārsvarā izvēlas iedzīvotāji, kas dzīvo konkrētajā apkaimē, uz jūras pludmali dodas no visas Rīgas teritorijas⁵³. Peldvietu izvietojums Rīgā attēlots attēlā Nr.8.

Lielākajā daļā upju un ezeru krastos peldvietas ir izveidojušās stihiski - vietās, kur iedzīvotāji spēj piekļūt mazāk aizaugušajiem krasta punktiem, nereti arī pašu spēkiem veicot krasta tīrīšanu, piemēram – izplaujot niedres. Iekšzemes peldvietām ir raksturīga neliela pludmales daļa, kā tas ir, piemēram, Ķengaragā pie Daugavas, kur izveidojušās vairākas mazas peldvietas, bez īpaši veidota labiekārtojuma.

Jūras pludmale tiek izmantota visā garumā, it īpaši vietās, kur iespējams piekļūt ar privāto vai sabiedrisko transportu. Ņemot vērā, ka visā piekrastes garumā izvietots dabas parks “Piejūra”, nekontrolētas apmeklētāju plūsmas rada negatīvu ietekmi gan uz vidi, gan sociālu konfliktu ar vietējo apbūvēto teritoriju iedzīvotājiem.

Attēls 8. Rīgas peldvietas

⁵³ Ūdensobjektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izpēte. SIA “Metrum”. Rīga. 2013.

Izvērtējot esošo oficiālo peldvietu trūkumus un priekšrocības, kā arī ūdensmalu lietošanas paradumus, tika noteikti kritēriji, kas ļauj izvērtēt potenciālos rekreācijas objektus (tabula Nr. 4.2.) un noteikt prioritātes. Sarakstā ietverti gan tādi kritēriji, ko iespējams izmantot teritorijas plānojuma mērogā, gan tādi, ko jāpielieto, veicot teritorijas plānošanu detalizētākā – lokālplānojuma, detālplānojuma, labiekārtojuma projekta līmenī.

Tabula 4.2. Kritēriji labiekārtojamo peldvietu un krastmalu posmu identificēšanai

Nr.	Kritērijs	Izvērtēšanas līmenis
1.	Pie ūdens objekta nav neviena oficiālā peldvieta/atpūtas vieta	Teritorijas plānojuma un tematiskā plānojuma līmenis
2.	Apkaimē, kurā atrodas ūdens objekts, nav neviena oficiālā peldvieta/atpūtas vieta	Teritorijas plānojuma un tematiskā plānojuma līmenis
3.	Iedibināta peldvieta/atpūtas vieta	Teritorijas plānojuma un tematiskā plānojuma līmenis. Var tikt papildināts lokālā plānošanas līmenī.
4.	Peldvietu/atpūtas vietu iespējams izveidot uz pašvaldības īpašumā esoša zemesgabala	Teritorijas plānojuma un tematiskā plānojuma līmenis. Var tikt papildināts lokālā plānošanas līmenī.
5.	Iedzīvotāju skaits 500 m attālumā ap potenciālo peldvietu/atpūtas vietu	Teritorijas plānojuma un tematiskā plānojuma līmenī, aktualizējot lokālā plānošanas līmenī.
6.	Transporta pieturvietu skaits 500 m attālumā ap potenciālo peldvietu/atpūtas vietu	Teritorijas plānojuma un tematiskā plānojuma līmenī, aktualizējot lokālā plānošanas līmenī.
7.	Piekļuves iespējas ar velosipēdu 1 km attālumā	Teritorijas plānojuma un tematiskā plānojuma līmenī, aktualizējot lokālā plānošanas līmenī.
8.	Piekļuves iespējas ar auto un stāvvietu pieejamība	Teritorijas plānojumā un tematiskajā plānojumā tiek vērtēts ielu tuvums. Lokālā līmenī jārisina stāvvietu jautājums.
9.	Peldvietas tuvumā nav lietots ūdens kanalizācijas iztekas, kopsistēmas pārgāznes vai cita piesārņojumu radoša objekta.	Teritorijas plānojuma līmenī tiek analizēti pieejamie dati par kanalizācijas izlaidēm ūdenstilpēs. Lokālā mērogā jāveic peldvietas ūdens analīzes, lai identificētu patieso piesārņojuma apjomu.
10.	Specifiski vietas raksturlielumi – ūdens, grunts kvalitāte, ainaviskums utt.	Vērtē lokālā līmenī.

Par pamatu peldvietu un atpūtas vietu tīklojumam tika ņemtas gan izpētes⁵⁴ rezultātā identificētās oficiālās un iedibinātās peldvietas, gan informācija par ūdensmalām, kurās Rīgas dome plāno veidot labiekārtojumu un atpūtas vietas. Šīs teritorijas tika izvērtētas atbilstoši izvirzītajiem kritērijiem un rezultāti pārskatīti un koriģēti darba grupās, pamatojoties uz katras atsevišķās teritorijas kompleksu analīzi. Rezultātā tika noteiktas jaunveidojamās oficiālās peldvietas un tās, kurās veicams ūdens monitoringa par pašvaldības līdzekļiem (tabula 4.3. un Pielikums Nr.7).

Tabula 4.3. Labiekārtojamās peldvietas.

Peldvieta		Esošā situācija	Plānotā situācija
Nosaukums	Kods		
Bābelītis	BĀP-1	Oficiālā peldvieta	Saglabāt oficiālo peldvietu
Bulļupe	BP-1	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt monitoringu

⁵⁴ Ūdensobjektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izpēte. SIA "Metrum". Rīga. 2013.

	BP-2	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
	BP-3	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
Bolderājas karjers	BOP-1	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
Daugava	DP-1	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
	DP-2	Oficiālā peldvieta	Saglabāt oficiālo peldvietu
	DP-3	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
	DP-4	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
	DP-5	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
	DP-6	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
	DP-7	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
	DP-8	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
	DP-9	Oficiālā peldvieta	Saglabāt oficiālo peldvietu
	DP-10	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
	DP-11	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
Dambjpurva ezers	DAP-1	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
Hapaka grāvis	HP-1	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
Juglas ezers	JP-1	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
	JP-2	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
	JP-3	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
	JP-4	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
	JP-5	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
Vakarbūļu pludmale	JUP-1	Oficiāla peldvieta	Saglabāt oficiālo peldvietu
Pludmale pie Bolderājas attīrīšanas iekārtām	JUP-2	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
Daugavgrīvas pludmale	JUP-3	Oficiālā peldvieta	Saglabāt oficiālo peldvietu
Pludmale pie Flotes ielas	JUP-4	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
Vecāķu pludmale	JUP-5	Oficiālā peldvieta	Saglabāt oficiālo peldvietu
Ķīšezers	ĶP-1	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
	ĶP-2	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
	ĶP-3	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
Vecdaugava	VP-1	Iedibināta peldvieta	Izveidot oficiālo peldvietu
Velnezers	VEP-1	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu
Gaiļezers	GAP-1	Iedibināta peldvieta	Nodrošināt ūdens monitoringu

Principi peldvietu labiekārtošanai

Peldvietu klasifikācijas un ietilpības aprēķini ir veikti, analizējot teorētisku peldvietas pamatmodeļus, kur peldvietas sauszemes joslas garums gar krastu ir pieņemts 50 m, platums – 10 m, peldēšanās sektora attālums no krasta – 20 m. Līdz ar to teorētiskā mazās peldvietas modeļa lielums ir 1500 m² (0,15 ha), no kura 500 m² aizņem peldvietas sauszemes daļa, bet 1000 m² – ūdens daļa. Vienas ģimenes (3 cilvēki) atpūtai paredzētā vieta aprēķinos tika

pieņemta $\sim 5 \text{ m}^2$ (2.25×2.25), ar vismaz 3-6 m platu brīvu joslu līdz nākamajai atpūtas vietai. Līdz ar to vienas ģimenes atpūtas vieta krastā aizņem no $15\text{-}30 \text{ m}^2$ vai $5\text{-}10 \text{ m}^2$ uz vienu atpūtnieku⁵⁵.

Lai nodrošinātu estētiskās un ekoloģiskās vides saglabāšanu peldvietās, kā arī garantētu apmeklētāju drošību un komfortu, ŪD TmP ietvaros tiek izvirzītas sekojošas prasības peldvietu attīstībai:

1. Izveidojot publisku peldvietu jāievēro 10.01.2012. Ministru Kabineta noteikumu Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” un 06.07.2010. Ministru Kabineta noteikumu Nr.608 „Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai” prasības;
2. Peldvietā veido pludmales zonu ar smilšu klājumu. Peldvietas kopējo platību nosaka summējot pludmales zonas platību un peldēšanās sektora platību. Peldvietas var iedalīt:
 - 2.1. mazas peldvietas, kuru kopējā platība nepārsniedz $0,2 \text{ ha}$;
 - 2.2. vidēji lielas peldvietas, kuru kopējā platība ir $0,2 \text{ ha} - 2 \text{ ha}$;
 - 2.3. lielas peldvietas, kuru kopējā platība ir lielāka par 2 ha .
3. Peldvietās nav pieļaujama motorizēto ūdens transportlīdzekļu (peldlīdzekļu, motorlaivu, kuteru, kuģu) atrašanās un izmantošana, izņemot glābšanas dienestu transportlīdzekļus, valsts un pašvaldības organizētajai kontrolei paredzētos transportlīdzekļus, kā arī aktīvai atpūtai paredzētos transportlīdzekļus, kuri izmantojami šim nolūkam atvēlētajās vietās;
4. Pludmales apkalpes un infrastruktūras objektu aizņemtā platība peldvietā nedrīkst pārsniegt 10% . Mazās peldvietās nodrošina minimālo prasību izpildi infrastruktūrai krastā, un tā ietver šādus elementus:
 - 4.1. ģērbtuve, kas nodrošina vienlaicīgu pārgērbšanās iespēju diviem atpūtniekiem;
 - 4.2. pārvietojamā tualete;
 - 4.3. atkritumu konteiners;
 - 4.4. velonovietne ar ne mazāk kā 10 velosipēdu novietošanas iespējām;
 - 4.5. peldvietas tuvumā izvietots auto stāvlaukums vai cita iespēja novietot autotransportu (piemēram esošas ielas malā) ar ne mazāk kā 10 vietām.
5. Peldvietas labiekārtojumam izstrādā labiekārtojuma projektu. Vidējas un lielas peldvietas gadījumā atsevišķi jāizdala aktīvās, ūdenssporta un mierīgās (klusās) atpūtas zonas pludmalē, projektā precizējot nepieciešamās apkalpes un labiekārtojuma infrastruktūras izvietojumu un daudzumu, ņemot vērā prognozējamo vienlaicīgo peldvietas apmeklētāju skaitu;
6. Izstrādājot peldvietu labiekārtojuma projektu, pieņem, ka uz vienu peldvietas apmeklētāju nepieciešams ne mazāk kā $5\text{-}10 \text{ m}^2$ peldvietas sauszemes zonā, izņemot teritoriju, ko aizņem pludmales apkalpes un infrastruktūras objekti;
7. Peldvietā jāizvieto peldvietas informācijas stends un, ja iespējams, arī citās informācijas vietās pie peldvietas ieejām, norādot sekojošu informāciju:
 - 7.1. par piekrastes teritorijas ekosistēmu un dabas jutīgajām un aizsargājamām teritorijām;

⁵⁵ Ūdensobjektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izpēte. SIA “Metrum”.2013. Rīga

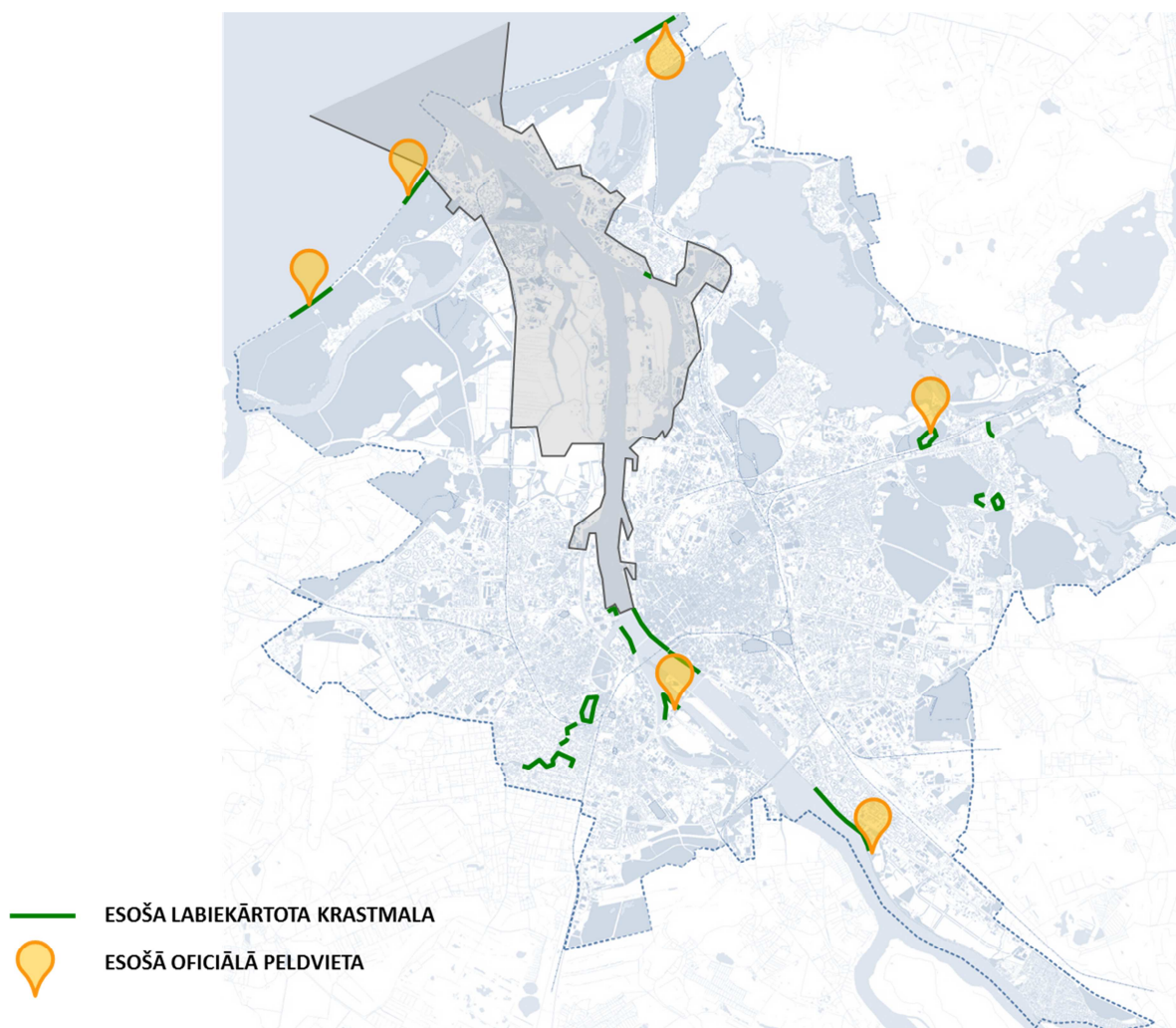
- 7.2. par ūdens kvalitāti;
 - 7.3. uzvedības kodekss jeb kārtības noteikumi, kas regulē peldvietā pieļaujamās aktivitātes un peldvietas apmeklētāju rīcības;
 - 7.4. regulējums attiecībā uz mājdzīvnieku atrašanos peldvietā;
 - 7.5. peldvietas zonējums – aktīvā zona, klusās atpūtas zona un ūdenssporta zona;
 - 7.6. atkritumu konteineru lietošanas noteikumi;
 - 7.7. transportlīdzekļu pārvietošanos peldvietā;
 - 7.8. un cita informācija, kas izriet no normatīvo aktu prasībām.
- 8. Nav pieļaujams peldūdens kvalitātes apdraudējums no sadzīves, komunālajiem vai ražošanas notekūdeņiem;
 - 9. Izskaloto aļģu apsaimniekošanai jānorisinās saskaņā gan ar peldvietas apmeklētāju, gan ekosistēmas interesēm. Dabiskais aļģu izskalojums jāpieņem kā normāls līdz brīdim, kad tas rada nopietnas neērtības vai veselības apdraudējuma un ūdens kvalitātes pasliktināšanās risku. Ja ir nepieciešams aļģes savākt un pārvietot prom no peldvietas teritorijas, uzmanība jāpievērš videi draudzīgai to apsaimniekošanai, ja iespējams, izmantojot tās kā mēslojumu vai kompostējot;
 - 10. Ierīkojot peldvietā tualetes, jāparedz kanalizācijas sistēma ar notekūdeņu novadīšanu kanalizācijas tīklā vai uz vietējām attīrīšanas iekārtām, vai jāizmanto pārvietojamās tualetes;
 - 11. Ģērbtuvju, tuaļu (arī pielāgotu invalīdiem ar speciālām vajadzībām), dušas iekārtu, atkritumu konteineru nepieciešamo skaitu pludmalē projektētājs nosaka atkarībā no pludmales noslogojuma;
 - 12. Lai aizsargātu piekrastes veģetāciju, peldvietu apmeklētāju plūsmas regulēšanai ierīkojami gājēju celiņi.

RTP2030 vēlams norādīt oficiālās peldvietas. Lai nodrošinātu vides kvalitāti peldvietās un mazinātu negatīvo ietekmi uz piegulošajām teritorijām, RTP2030 izstrādes ietvaros jānosaka funkcionālās zonas peldvietu izveidošanai, kā arī jāizvirza prasības tajās nepieciešamajam labiekārtojumam un infrastruktūras nodrošinājumam.

4.2.2. Atpūtas vietas

Vairāku ūdens objektu krastos pašvaldība ir izveidojusi dažāda labiekārtojuma līmeņa atpūtas vietas vai iekārtojusi krastmalu posmus, kas ietver gan gājēju un velosipēdu ceļu un apstādījumu izveidi, gan rotaļu un sporta laukumu ierīkošanu dažādu vecuma grupu apmeklētājiem, arī visas oficiālās peldvietas ir daļa no labiekārtotas krastmalas posma. Labiekārtotas krastmalas tiek veidotas arī pie privātīpašumā esošiem objektiem ar publisku funkciju – it īpaši Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas (turpmāk – RVC) teritorijā, kur publiskās pieejamības saglabāšana ūdensmalai ir obligāta prasība.⁵⁶ ŪD TmP ietvaros tiks apskatītas pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošo teritoriju labiekārtošanas iespējas.

Šobrīd labiekārtotas ir gan publisko ūdeņu, gan mazo upju un ezeru krastmalas 21,2 km garumā jeb 4,6 % no visām Rīgas ūdensmalām (Attēls Nr.9.). Analizējot labiekārtoto ūdensmalu izvietojumu pa Rīgas apkaimēm, var secināt, ka, lai arī puse Rīgas iedzīvotāju dzīvo apkaimē, kurā atrodas kāda ūdensmala (pielikums Nr.3), tikai 30 % dzīvo apkaimē, kurā ir labiekārtota ūdensmala vai izveidota peldvieta. Ar kājām ērti sasniedzamā attālumā jeb 500 m rādiusā⁵⁷ no labiekārtotajām ūdensmalām dzīvo tikai 7% Rīgas iedzīvotāju.

Attēls 9. Labiekārtotie krastmalu posmi Rīgā

⁵⁶ RD 07.02.2006.saistošie noteikumi Nr.38 "Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi"

⁵⁷ Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības novērtēšanas metodoloģija Rīgas apkaimju līmenī, SIA "Datorkarte", Rīga, 2011.

Atbilstoši kritērijiem, kas aprakstīti ŪD TmP 4.1.2. apakšnodaļā, kā arī ņemot vērā dabisku ūdensmalu ekoloģisko nozīmību, tika noteikti nākotnē primāri labiekārtojamie krastmalu posmi (pielikums Nr. 7. (detalizēti pielikumos 7.1.-7.14.)), kas izmantojami rekreācijas funkciju nodrošināšanai ūdensmalās 36 km garumā, kas ir aptuveni pusotru reizi vairāk nekā šobrīd. Pilnībā īstenojot plānoto, par pašvaldības līdzekļiem finansēto labiekārtoto krastmalu kopgarums Rīgā sasniegs 57km.

Principi atpūtas vietu labiekārtošanai

Labiekārtotas rekreācijas teritorijas piesaista cilvēkus, ietekmējot ekosistēmu, satiksmi un tuvējo apdzīvoto teritoriju iedzīvotāju ikdienu. Apmeklētāju skaits lielā mērā ir atkarīgs no labiekārtojuma līmeņa un tā piedāvātajām iespējām. Tāpēc, ņemot vērā labiekārtojamo krastmalu izmēru, ūdens objekta īpašības, tām piegulošās apbūves un labiekārtojuma raksturu, dabas vērtības un paredzamo noslodzi, tika noteikts vēlmais krastmalas labiekārtojuma līmenis. Labiekārtojuma līmeņi un to apraksti norādīti Tabulā Nr.4.4. Aprakstos sniegtas galvenās prasības krastam piegulošās sauszemes joslas labiekārtojumam un vispārīgas prasības, kas noteiktas, ņemot vērā paredzamo izmantošanas intensitāti. Labiekārtojuma elementus, to daudzumu un izvietojumu precīzē izstrādājot labiekārtotas krastmalas projektu.

Tabula 4.4. Krastmalu labiekārtojuma līmeņi

Labiekārtojuma līmenis	Kādos gadījumos izveido	Apraksts un prasības
Dabas taka - dabiska krastmala ar pārvietošanās iespējām un/vai minimālu labiekārtojumu	1)vērtīgās dabas teritorijās; 2)teritorijās, kur nav paredzama intensīva cilvēku kustība; 3)teritorijās, kas paredzētas dabas vērošanai un izziņai	Prasības krastmalai: 1)Saglabā vai pilnveido nogāzes slīpumu; 2)Krustu nostiprināšana pieļaujama tikai, lai nodrošinātu pārvietošanās drošību. Stiprināšanai izmanto dabīgus materiālus – akmeņus, koku pinumus; 3)Nodrošina pieeju krastmalai no ūdens, izbūvējot piestātnes. 4)Pieejas vietas ūdenim, laipas un piestātnes, kā arī laivu ielaišanas vietas izbūvē atsevišķos punktos, veidojot lokālus stiprinājumus; 5)Takām izmanto granti, smilti vai koka laipas; 6)Saglabā dabiskos stādījumus. Veidojot jaunus stādījumus, izmanto vietai raksturīgos augus – zālāju, smilgas, meldrus, niedres utt.; 7)Var tikt veidotas speciālas piknika vietas. Vispārīgas prasības: 1)Izvieto atkritumu savākšanas tvertnes un pārvietojamās tualetes un nodrošina regulāru to tīrīšanu; 2)Nodrošina autostāvvietas teritorijas tuvumā.
Taka - labiekārtots gājēju un velosipēdu ceļš gar ūdeni	1)Teritorijās, kur paredzama vidēji intensīva cilvēku kustība un labiekārtojums dažādām apmeklētāju grupām; 2)Lokālas nozīmes labiekārtotu krastmalu teritorijās.	Prasības krastmalai: 1)Nodrošina teritorijas aizsardzību pret applūšanu, ja tas paredzēts Plūdu riska pārvaldības plānā Rīgas pilsētai; 2)Saglabā vai veido slīpu vai terasveida nogāzi, galvenajām gājēju plūsmām paredzot ceļus terases augšējā daļā. Terases nogāzes lejas daļā, ja tā ir applūstoša, var paredzēt sezonālas, vieglas konstrukcijas laipas vai citu dabīgu ceļa segumu; 3)Vertikāli stiprinātu nogāzi veido, ja tāda ir iedibināta vai paredzēta piestātnes izbūvei; 4)Nodrošina pieejas vietas ūdens objektam, krasta stiprinājumā izbūvējot kāpnes, pandusus, laipas, u.c. elementus. Nodrošina pieeju krastmalai no ūdens, izbūvējot piestātnes. Izbūvējot minētos elementus dabīgos krastmalas posmos, veido lokālus stiprinājumus; 5)Vietās, kur ir vertikāls krasta stiprinājums vai izvietotas laipas, nodrošina glābšanas inventāru; 6)Galvenajiem gājēju un velosipēdu ceļiem pielieto cieta ceļa segumu (bruģi, asfaltu, betona flīzes u.c.). Var veidot arī citu segumu, ja tiek

		nodrošinātas vides pieejamības prasības; 7) Veido koku un krūmu stādījumus; 8) Veido labiekārtojuma elementus dažādām apmeklētāju grupām un dažādiem aktivitāšu līmeņiem (vingrošanas rīki, sporta spēlēm piemēroti laukumi, soli u.c.); 9) Izvieto velosipēdu statīvus peldvietu, sporta rīku un tualesu tuvumā; 10) Nodrošina apgaismojumu. Vispārīgas prasības: 1) Izvieto atkritumu savākšanas tvertnes un pārvietojamās tualetes un nodrošina regulāru to tīrīšanu; 2) Nodrošina ērtu sasniedzamību ar kājām un ar velosipēdu, vēlams integrēt veloceļu tīklā; 3) Nodrošina sasniedzamību ar sabiedrisko transportu.
Promenāde/ ūdensmalas parks	1) Teritorijās, kur paredzama intensīva cilvēku kustība un daudzveidīgs labiekārtojums dažādām apmeklētāju grupām; 2) Pilsētas nozīmes labiekārtotu krastmalu teritorijās.	Prasības krastmalai: 1) Nodrošina teritorijas aizsardzību pret applūšanu, ja tas paredzēts Plūdu riska pārvaldības plānā Rīgas pilsētai; 2) Saglabā vai veido slīpu vai terasveida nogāzi, galvenajām gājēju plūsmām paredzot ceļus terases augšējā daļā. Terases nogāzes lejas daļā, ja tā ir applūstoša, var paredzēt sezonālas, vieglas konstrukcijas laipas vai citu dabīgu ceļa segumu; 3) Vertikāli stiprinātu nogāzi veido, ja tāda ir iedibināta, vai paredzēta piestātnes izbūvei; 4) Nodrošina pieejas vietas ūdens objektam, krasta stiprinājumā izbūvējot kāpnes, pandusus, laipas, piestātnes u.c. elementus. Izbūvējot minētos elementus dabīgos krastmalas posmos, veido lokālus stiprinājumus; 5) Krastmala posmos var tikt veidota kā piestātņu krastmala, saglabājot iespējas kājāmgājējiem piekļūt ūdenim; 6) Vietās, kur ir vertikāls krasta stiprinājums vai izvietotas laipas, nodrošina glābšanas inventāru; 7) Galvenajiem gājēju un velosipēdu ceļiem pielieto cieto ceļa segumu (bruģi, asfaltu, betona flīzes u.c.). Var veidot arī citu segumu, ja tiek nodrošinātas vides pieejamības prasības; 8) Ar atbilstošiem ceļa apzīmējumiem nodala velosipēdu un gājēju kustību; 9) Jauniem koku stādījumiem lieto dižstādus; 10) Veido daudzveidīgus labiekārtojuma elementus dažādām apmeklētāju grupām un dažādiem aktivitāšu līmeņiem (vingrošanas rīki, sporta spēlēm piemēroti laukumi, soli u.c.). Nodala aktīvās un mierīgās atpūtas zonas; 11) Teritoriju plāno tā, lai tā būtu izmantojama gan ziemas, gan vasaras sezonā; 12) Izvieto velosipēdu stāvvietas; 13) Nodrošina apgaismojumu; 14) Pieļaujama sezonāla pakalpojumu un tirdzniecības objektu izbūve. Vispārīgas prasības: 1) Izvieto atkritumu savākšanas tvertnes un stacionārās tualetes un nodrošina regulāru to tīrīšanu; 2) Nodrošina ērtu sasniedzamību ar velosipēdu, veidojot labiekārtotās teritorijas tiešā veloceļu tuvumā vai integrējot teritoriju veloceļu tīklā; 3) Nodrošina autostāvvietu tiešā labiekārtotās teritorijas tuvumā. Ja teritorija izvietota gar krastmalu posmā, kas garāks par 1 km, autostāvvietas jāizvieto vairākās vietās, bet ne retāk kā pēc 1 km; 4) Nodrošina sasniedzamību ar sabiedrisko transportu gan ziemas, gan vasaras sezonā.

Saskaņā ar tabulā Nr.4.4. noteiktajām prasībām un atbilstoši tabulā Nr.4.2. noteiktajiem kritērijiem labiekārtojamiem krastmalu posmiem noteiktie labiekārtojuma līmeņi aprakstīti tabulā Nr.4.5. un detalizēti – Pielikumā Nr. 9.

Tabula 4.5. Krastmalu labiekārtojuma līmeņi

Labiekārtotā krastmala		
Ūdens objekts	Kods	Plānotais labiekārtojuma līmenis
Bābelītis	BAKR-1	Taka
Bulļupe	BKR-1	Taka
	BKR-2	Dabas taka
	BKR-3	Taka - posmā no dzelzceļa līdz Mazai Kleistu ielai. Dabiska krastmala – posmā no Mazās Kleistu ielas līdz vietai, kur Lielā iela pagriežas prom no Bulļupes
	BKR-4	Dabas taka
Bolderājas karjers	BOK-1	Taka
Gaiļezers	GKR-1	Taka
Dambjpurva ezers	DPKR-1	Dabas taka
Hapaka grāvis	HKR-1	Taka
	HKR-2	Taka
Juglas kanāls	JKKR-1	Promenāde
Juglas ezers	JKR-1	Taka
	JKR-2	Dabas taka
	JKR-3	Dabas taka
Vakarbūļu pludmale	JUKR-1	Promenāde
Daugavgrīvas pludmale	JUKR-2	Promenāde
Vecāķu pludmale	JUKR-3	Promenāde
Ķīšezers	ĶKR-1	Taka
	ĶKR-2	Taka
	ĶKR-3	Taka (veidojama tikai pēc Ziemeļu šķērsojuma izbūves vai teritorijas attīstības uzsākšanas)
Māras dīķis	MKR-1	Taka
Mārupīte	MKR-2	Dabas taka
Strazdūpīte	STK-1	Dabas taka
Velnezers	VEKR-1	Taka
Daugava	DKR-1	Posmā no Krišjāņa Valdemāra ielas līdz Mazai Ūdens ielai – Promenāde, kuras labiekārtojums risināms sarkano līniju ietvaros Posmā no Mazā Ūdens ielas līdz Tvaikoņu ielai - Taka
	DKR-2	Promenāde
	DKR-3	Promenāde
	DKR-4	Promenāde
	DKR-5	Taka
	DKR-6	Taka
	DKR-7	Promenāde
Daugava Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijā	RVCKR-1 līdz RVCKR-16	Labiekārtojuma līmenis jārisina RVC un tā aizsardzības zonas plānošanas dokumentos.

ŪD TmP noteiktās rekreācijas teritorijas ūdensmalās atbilstoši to attīstības un izmantošanas intensitātes potenciālam iedalītas divos tipos – pilsētas nozīmes un lokālas nozīmes krastmalas. Labiekārtojamo krastmalu sadalījums atbilstoši minētajiem tiptiem norādīts tabulā Nr.4.6.

Tabula 4.6. Krastmalu iedalījums atbilstoši izmantošanas intensitātei

Peldvietu un atpūtas vietu tips	Apraksts	Esošās atpūtas vietas ūdens malās	Plānotās atpūtas vietas malās*
Pilsētas nozīmes labiekārtotas krastmalas	1) Nodrošināts daudzveidīgs labiekārtojums un dažādu aktivitāšu zonas; 2) Oficiālās peldvietas ar plašu krasta zonu; 3) Nepieciešams labs sabiedriskā transporta un auto stāvvietu nodrošinājums; 4) Nākotnē jāveido drošs savienojums ar veloceļu tīklu; 5) Iekšzemes ūdeņu labiekārtotās krastmalās veido publiski pieejamas piestātnes un laivu ielaišanas vietas; 6) Prioritāri jāveido pie publiskajiem ūdeņiem; 7) Vēlams neveidot tiešā blīvi apdzīvotu teritoriju tuvumā, lai mazinātu apmeklētāju radītās transporta plūsmas, trokšņa u.c. faktoru ietekmi uz vietējiem iedzīvotājiem; 8) Nodrošina sabiedrības līdzdalību projekta izstrādē, īpaši iesaistot tiešā tuvumā dzīvojošos; 9) Uzsākot teritorijas labiekārtošanu, rīko arhitektūras konkursu vienota labiekārtojuma risinājuma iegūšanai.	1) Visas jūras krasta peldvietas un labiekārtotās krastmalu daļas: Vakarbuļļos (JUP-1, JUKR-1), Daugavgrīvā (JUP-3, JUKR-2) un Vecāķos (JUP-5, JUKR-3); 2) Ķengaraga promenāde (DKR-4) un peldvieta "Rumbula" (DP-12) 3) RVC teritorijā: a) Lucavsalas parks (RVCKR-5) un peldvieta "Lucavsala" (DP-2); b) Centra krastmalas: RVCKR-3, RVCKR-4, RVCKR-5, RVCKR-9, RVCKR-12, RVCKR-16.	• BKR-3 • BOK-1 • DKR-2 • DKR-3 • DKR-5 • DKR-6 • DKR-7 • JKR-1 • ĶKR-1
Lokālas nozīmes labiekārtotas krastmalas	1) Nodrošināts labiekārtojums dažādām vecuma grupām; 2) Teritorija ir ērti sasniedzama ar kājām un ar velosipēdu; 3) Ja krastmalas posmā atrodas arī iedibināta peldvieta, jānodrošina ūdens kvalitātes monitorings; 4) Nodrošina sabiedrības līdzdalību projekta izstrādē, īpaši iesaistot apkāmes iedzīvotājus.	1) Juglas promenāde (JKKR-1); 2) Velnezera (VEKR-1), Dambjapurva (DPKR-1) un Bābelītes ezeru (BAKR-1) krastmalas.	• BKR-1 • BKR-2 • BKR-4 • GKR-1 • DKR-1 • HKR-1 • HKR-2 • MKR-1 • MKR-2 • STK-1 • JKR-2 • JKR-3 • ĶKR-2 • ĶKR-3

*RVCKR-1 līdz RVCKR-16 plānotais labiekārtojuma līmenis tiek risināts RVC un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojumā

Visu pārējo Rīgas ūdensmalu, kas neietilpst šajā nodaļā aprakstītajās teritorijās, labiekārtošana tiek plānota reizē ar tām piegulošo teritoriju attīstību. Plānojot atpūtas vietas krastmalās, ievēro šādus principus:

1. Krastmalu izmantošanas un apbūves noteikumi attiecas uz „Ūdeņu teritorijas” funkcionālajā zonā vai tās apakšzonās iekļautajām sauszemes (t.sk. applūstošajām) teritorijām, vai citās funkcionālās zonās ietilpstošajām krastmalu teritorijām, kas atrodas vismaz 20 m joslā gar ūdens objekta krastu, krastmalas apstādījumus un teritorijas, kas ir tieši funkcionāli saistītas ar ūdens teritoriju izmantošanu un, ja ūdens objektam pieguļ iela, arī tās teritoriju sarkanajās līnijās;
2. Krastmalu funkcionālā izmantošana jāplāno kontekstā gan ar attiecīgā ūdens objekta, gan krastmalas zonai piegulošās sauszemes teritorijas plānoto izmantošanu, nodrošinot ūdens objekta publisko pieejamību. Publiskā pieejamība var tikt samazināta izņēmuma gadījumos rūpnieciskās ražošanas, tehniskās apbūves vai transporta infrastruktūras teritorijās, kā arī Rīgas brīvostas teritorijā – saskaņā ar ostu darbību regulējošo normatīvo aktu prasībām;
3. Ūdens objektiem ir jānodrošina publiskā piekļuve no pilsētas ielām vai auto stāvlaukumiem līdz publiski pieejamām ūdensmalām vai peldvietām atbilstoši teritorijas plānojumā paredzētajām vietām vai arī saskaņā ar teritorijas lokālplānojuma, detālplānojuma, būvprojekta vai teritorijas labiekārtojuma projektu:
 - 3.1. gājējiem paredzētās publiskās piekļuves takas nepieciešams marķēt un labiekārtot, tādējādi organizējot perspektīvās gājēju plūsmas;
 - 3.2. publiskās piekļuves vietas – gājēju takas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās jāierīko ņemot vērā šo teritoriju speciālos noteikumus;
 - 3.3. vietās, kur paredzētas publiskas laivu ielaišanas vietas, publiskās piekļuves ceļi jāierīko atbilstoši gājēju un vieglā autotransporta piebraukšanas un apgrīšanās nodrošināšanai, laivu ielaišanas vietā izbūvējot slīpu (laivu nolaišanas rampu);
 - 3.4. ierīkojot publiskās piekļuves vietas – gājēju takas, jāievēro normatīvi attiecībā uz vides pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem;
4. Ūdensmalām nodrošina piekļuvi no ūdens, labiekārtojuma projektos integrējot dažāda tipa un ietilpības publiskas piestātnes;
5. Krastmalu labiekārtošanā ievēro principiālos krastmalu šķērsgrīzumus⁵⁸ atbilstoši tabulai Nr.4.7. un grafiskajam pielikumam Nr. 10.

Tabula 4.7. Krastmalu principiālie šķērsgrīzumi

Kods	Apraksts	Krastmalas		
		Dabas taka	Taka	Promenāde
1A	Dabiska ūdensmala un krastmala bez krasta stiprinājuma ar lēzenu (daļēji applūstošu) krastu	X	X	X
1B	Dabiska ūdensmala un krastmala ar reljefa pacēlumu un krasta nogāzes stiprinājumu		X	X
1C	Dabiska ūdensmala un krastmala ar lokālu krasta stiprinājumu un krastmalas laipu ūdenī	X	X	X
1D	Dabiska ūdensmala un krastmala ar labiekārtotu	X	X	X

⁵⁸ Ūdensobjektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izpēte. SIA “Metrum”. Rīga. 2013.

	gājēju/velosipēdu taku bez krasta stiprinājuma			
1E	Dabiska ūdensmala un krastmala ar labiekārtotu gājēju/velosipēdu taku bez krasta stiprinājuma	X	X	X
2A	Labiekārtota ūdensmala un krastmala ar lokālu krasta stiprinājumu un labiekārtotu gājēju/velosipēdu taku		X	X
2B	Labiekārtota ūdensmala ar reljefa pacēlumu un krasta nogāzes stiprinājumu		X	X
2C	Labiekārtota ūdensmala un krastmala ar izbūvētu pretplūdu dambi		X	X
2D	Labiekārtota ūdensmala un krastmala ar vertikālu krasta stiprinājumu un krastmalas laipu ūdens objekta applūstošajā zonā			X
2D-1	Labiekārtota ūdensmala un krastmala pie ielas ar vertikālu krasta stiprinājumu un krastmalas laipu ūdens objekta applūstošajā zonā			X
3A	Labiekārtota ūdensmala un krastmala ar terasēm			X
3A-1	Labiekārtota ūdensmala un krastmala pie ielas			X
3B	Ūdensmala un krastmala ar gājēju promenādi publiskā vai dzīvojamās apbūves teritorijā		X	X
3C	Ūdensmala un krastmala blīvas publiskās apbūves teritorijā			X
4A	Iekšzemes piestātne un labiekārtota krastmala – gājēju promenāde		X	X
4B	Ar kuģošanu saistīta ūdensmala un krastmala pie ielas		X	X
4C	Iekšzemes piestātne pie izbūvētas krastmalas			X
4D	Ar kuģošanu saistīta ūdensmala un krastmala dzīvojamās apbūves teritorijā		X	X
4E	Labiekārtota ūdensmala un krastmala ar reljefa pacēlumu, krasta nogāzes stiprinājumu un laipu ūdenī.		X	X

RTP2030 izstrādes ietvaros izstrādā nosacījumus labiekārtotu krastmalu veidošanai un vērtē nepieciešamību noteikt atsevišķu funkcionālo zonu labiekārtojamām krastmalu teritorijām. Izstrādes ietvaros jāvērtē nepieciešamība ietvert šķērsprofilus kā saistošu prasību vai noteikt tiem vadlīniju statusu.

4.2.3. Peldvietu un atpūtas vietu izveidei nepieciešamie resursi

Jaunu peldvietu un atpūtas vietu izveide, kā arī jau esošo paplašināšana, uzturēšana un papildus labiekārtošana ir iespējama, nodrošinot atbilstošu finansējumu, ko iespējams iedalīt trīs daļās:

1. Finansējums, kas nepieciešams teritorijas iegūšanai Pašvaldības īpašumā vai nomā;
2. Finansējums, kas nepieciešams teritorijas labiekārtošanai;
3. Finansējums, kas nepieciešams teritorijas uzturēšanai;

Lai samazinātu finansiālos tēriņus, kā arī lai novirzītu iespējami vairāk līdzekļu kvalitatīva labiekārtojuma izveidei un regulārai teritorijas uzturēšanai, visefektīvākais risinājums jaunas atpūtas vietas un peldvietas veidot uz pašvaldībai piederošiem zemes gabaliem. Tāpēc ŪD TmP ietvaros analizēta īpašumpiederība kā viens no galvenajiem kritērijiem labiekārtotu krastmalu un peldvietu izveidei, labiekārtošanai primāri izvēloties teritorijas, kas jau ir Rīgas domes īpašumā vai valdījumā.

Veicot īpašumtiesību analīzi plānotajās peldvietās, secināts, ka desmit jeb 28 % no visām peldvietām atrodas uz zemēm, kas ir pašvaldības īpašumā un nostiprinātas ar Rīgas domes lēmumiem kā pašvaldības funkcijai nepieciešamas. Septiņpadsmit jeb 47 % no peldvietām atrodas uz publisko ūdeņu zemes gabaliem, kas tikai atsevišķos gadījumos ir reģistrēti uz valsts vārda. Saskaņā ar Civillikuma 1104. pantu publiskie ūdeņi pieder valstij un saskaņā ar Zemes pārvaldības likuma 15. panta 2. daļu ir pašvaldības valdījumā.

Veicot īpašumtiesību analīzi plānotajās labiekārtojamās krastmalās, secināts, ka 146 jeb 66 % no zemesgabaliem, kas nepieciešamas labiekārtoto krastmalu izveidei, atrodas pašvaldības īpašumā, no tām – 63 % ir ietverti Rīgas domes lēmumos par teritoriju rezervēšanu pašvaldības funkciju veikšanai. Savukārt pārējos 74 zemesgabalus, kas nav pašvaldības īpašumā (jeb 33 % no visiem atpūtas vietu izveidei nepieciešamajiem zemesgabaliem), veido rezerves zemju fondā ietvertie zemesgabali, valsts īpašumā vai valdījumā esoši zemesgabali, kā arī privātīpašumā esoši zemesgabali.

Lai nodrošinātu ŪD TmP noteikto krastmalu un peldvietu labiekārtošanu, nepieciešami šādi soļi:

1. Rīgas domei jālemj par iespēju rezerves zemes fondā ietverto zemesgabalu nostiprināšanu pašvaldības funkciju nodrošināšanai, valsts īpašumā esošo teritoriju izmantošanas tiesību iegūšanu un privātīpašumu atsavināšanu vai nomu;
2. Krastmalu posmiem izstrādājami labiekārtojuma projekti. Pilsētas nozīmes labiekārtotās krastmalās nepieciešams arhitektūras konkurss. Bez konkursa iespējams izvietot papildus infrastruktūru jau esošās labiekārtotās teritorijās vai nelielu, atsevišķu infrastruktūras objektu izvietošana;
3. Projektu īstenošana izmantojot pašvaldības un ES fondu līdzekļus. Projektus iespējams realizēt pa kārtām.

5. Ūdens objektu izmantošana

Ūdens objekti tiek izmantoti dažādu aktivitāšu veikšanai – gan saimniecisku (piemēram, Rīgas Brīvostas darbība, zveja), gan rekreācijas (piemēram, laivu tūrisms, ūdens sporta veidi). Šo aktivitāšu nodrošināšanai ir nepieciešama atbilstoša infrastruktūra, kas galvenokārt ir saistīta ar kuģošanas līdzekļu piestāšanu.

5.1. Kuģošana

Rīgas ūdeņos tiek izmantoti gan motorizētie (kravu kuģi, motorlaivas, kuteri u.c.), gan nemotorizētie ūdens transporta līdzekļi – airu laivas un jahtas. Ņemot vērā, ka kuģošana ir saistīta gan ar ekonomiskām aktivitātēm (Rīgas brīvosta, starptautiskie un lokālie tūrisma pakalpojumi), gan tai ir nozīmīga loma iedzīvotāju rekreācijas funkciju nodrošināšanai, ir jāveicina gan lielo ūdens objektu plašāka izmantošana, gan jāizmanto mazo ūdens objektu sniegtais tūrisma potenciāls.

Kuģošanas intensitāte ir saistīta ar vairākiem faktoriem – klimatiskajiem apstākļiem, finansiālajām iespējām un tradīcijām, bet viens no būtiskākajiem priekšnoteikumiem ir ūdens objektu fiziskie parametri, pietiekams kuģošanai nepieciešamās infrastruktūras nodrošinājums un racionāls tās izvietojums.

Rīgas teritorijā praktiski visi publiskie ūdeņi, kā arī citi lielākie ūdens objekti ir kuģojami. Savukārt mazajās upītēs pārvietošanās var būt apgrūtināta. Nelielā dziļuma dēļ tajās jau šobrīd iespējams braukt tikai ar atbilstoši izvēlētām izmēra laivām atbilstošā sezonā. Būtisks trūkums ir nepārdomāta ielu un ceļu izbūve, kā rezultātā zemu virs ūdens līmeņa tiek izvietoti inženierkomunikāciju cauruļvadi vai ielu šķērsojuma vietās tiek lietotas caurtekas, nevis veidoti tilti. Šo trūkumu novēršana ļautu pārvietoties ar laivām arī salīdzinoši nelielos ūdens objektos, tādējādi paplašinot laivošanas maršrutu tīklu un veidojot savienojumus ar kaimiņu pašvaldībās esošajiem ūdens objektiem.

5.1.1. Kuģošanas ceļi un navigācija

Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām⁵⁹, iekšējo ūdeņu īpašniekam vai valdītājam nepieciešamības gadījumā ir pienākums aprīkot iekšējo ūdeņu akvatoriju ar navigācijas zīmēm un ugunīm.

Šobrīd Rīgas teritorijā esošajos ūdens objektos atbilstoši normatīvo aktu prasībām izveidoti kuģu ceļi atrodas tikai Rīgas brīvostas teritorijā (Pielikums Nr. 8):

1. kanāls kuģu ienākšanai Rīgas ostā (no pieņemšanas bojas „B” līdz Pasažieru terminālim);
2. kanāls Mīlgrāvja caurtecē;
3. Sarkandaugavas kuģu ceļš.

Pārējā Rīgas teritorijā navigācijas zīmes ir izvietotas fragmentāri – uz tiltu balstiem un atsevišķām hidrobūvēm. Ūdens objektos, kuros notiek intensīva kuģošana, nepietiekams navigācijas zīmju izvietojums var apdraudēt kuģošanas drošību. Navigācijas zīmju izvietošana ir būtiska arī ūdens objektos, kur kuģošana jāierobežo dabas aizsardzības nolūkā, un akvatorijās, kurās notiek dažādas ar ūdens izmantošanu saistītas aktivitātes, piemēram vindsērfings, kaitošana, makšķerēšana, lai samazinātu nejaušu sadursmju risku.

⁵⁹ MK 01.03.2005. noteikumi Nr. 158 „Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos”

Līdz šim izstrādātajos plānošanas dokumentos ir norādīts, ka trūkst izvērtējuma par Rīgas pašvaldības teritorijā esošo ūdeņu atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām kuģošanas drošības prasībām⁶⁰. Šāds novērtējums joprojām nav izstrādāts.

Uzsākot tematiskā plānojuma izstrādi, Rīgas teritorijā esošie publiskie ūdeņi bija valsts īpašums un to apsaimniekošana bija valsts pārziņā. 2015.gada 1.janvārī, stājoties spēkā Zemes pārvaldības likumam, visi publiskie ūdeņi tika nodoti valdījumā pašvaldībām, kuru teritorijā tie atrodas, tai skaitā Rīgas domei. Līdz ar to kuģu ceļu izveide un navigācijas zīmju izvietošana iekšzemes ūdeņos ir Rīgas domes pārziņā. Šobrīd atbildību sadale ūdens objektu pārvaldībā ir sadrumstalota (skatīt 6.nodaļu) un nav skaidri noteikta institūcija, kas atbildīga par kuģošanas infrastruktūras izveidi un navigācijas zīmju izvietošana.

Lai nodrošinātu kuģošanas drošību un dabas aizsardzības prasības, kā arī radītu potenciālu krastmalu un pietātņu attīstībai, ŪD TmP ietvaros tiek noteikti nākotnē attīstāmie kuģošanas maršruti. Maršruti noteikti, par pamatu ņemot nepieciešamību nodrošināt nepārtrauktu kuģošanas maršrutu tīklu, sasaisti starp visiem kuģojamajiem ūdens objektiem, kā arī iedibināto un plānoto pietātņu tīklojumu, plānoto labiekārtoto krastmalu un citu nozīmīgu rekreācijas objektu izvietojumu, potenciālos savienojumus ar kaimiņu pašvaldībās esošajiem ūdens objektiem un plānoto apbūvi ūdens objektiem piegulošajās teritorijās. Galvenie kuģošanas maršruti shematiski attēloti grafiskajā Pielikumā Nr. 8.un aprakstīti tabulā Nr. 5.1. Kuģošanas maršruti kalpo par pamatu kuģu ceļu iekārtošanai un tālāku maršrutu izveidei uz atsevišķām pietātnēm vai objektiem. Precīzs kuģu ceļu izvietojums un tajos atļautie kuģošanas nosacījumi izvirzāmi izstrādājot konkrētā kuģu ceļa projektu.

Tabula 5.1. Attīstāmie kuģošanas maršruti

Kods	Ūdens objekts	Piezīmes
DKC-1	Daugava	Kanāls kuģu ienākšanai Rīgas ostā (no pieņemšanas bojas „B” līdz Pasažieru terminālim)
MKC-1	Mīlgrāvis	Kuģu ceļš Mīlgrāvja caurtecē
SKC-1	Sarkandaugava	Sarkandaugavas kuģu ceļš
BKM-1	Bullupe	Galvenais kuģošanas maršruts Bullupē ar atzaru Loču kanālā
DKM-1	Daugava	Galvenais kuģošanas maršruts no Vanšu tilta (Rīgas brīvdabas teritorijas D robežas) līdz Sausās Daugavas ietekai Daugavā, t.sk. ar atzarojumu no kuģu ceļa ass uz Spīķeru krastmalu
DKM-2	Mazā Daugava	Kuģošanas maršruts Mazajā Daugavā starp Zaķusalu un Lucavsalu
DKM-3	Bieķengrāvis	Kuģošanas maršruts Bieķengrāvī starp Mūkusalas ielu un Lucavsalu
KKM-1	Ķīšezers	Galvenais kuģošanas maršruts Ķīšezērā ar atzarojumiem uz krastā izvietotajām pietātnēm
JKM-1	Juglas ezers	Galvenais kuģošanas maršruts ar atzaru uz bijušo Juglas papīrfabrikas teritoriju
JKKM-1	Juglas kanāls	Galvenais kuģošanas maršruts, kas savieno Ķīšezeri un Juglas ezeru ar Lielo Baltezeru
VKM-1	Vecdaugava	Vecdaugavas galvenais kuģošanas maršruts no Mangaļu prospekta līdz Audupei
VKM-2	Vecdaugava	Kuģošanas maršruts Vecdaugavas A daļā
VKM-3	Vecdaugava	Kuģošanas maršruts Vecdaugavas D daļā
ZKM-1	Zunda kanāls	Kuģošanas maršruts Zunda kanālā un Āgenskalna līcī

⁶⁰ Virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas koncepcija 2008.-2013.gadam. RD MVD, Rīga, 2008.

5.1.2. Kuģošanas ierobežojumi

Kuģošanas līdzekļu satiksmes kārtību Latvijas iekšējos ūdeņos, iekšējo ūdeņu īpašnieka vai valdītāja pienākumus, kā arī ūdens satiksmes un drošības noteikumus Latvijas iekšējos ūdeņos nosaka MK 09.02.2016. noteikumi Nr.92 „Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos” (turpmāk – Noteikumi Nr.92). Rīgas brīvdostas teritorijā papildus jāievēro arī RD 02.05.2017. saistošie noteikumi Nr.255 „Rīgas brīvdostas noteikumi”.

Saskaņā ar Noteikumiem Nr.92 kuģot ir aizliegts tajās akvatorijās, kur to aizliedzis iekšējo ūdeņu īpašnieks vai valdītājs un kur uzstādītas attiecīgas navigācijas zīmes. Rīgā kuģošana aizliegta tabulā Nr. 5.2. norādītajos ūdens objektos. Visos objektos ierobežojumi noteikti, lai aizsargātu dabas vērtības.

Tabula 5.2. Ūdens objekti, kuros ierobežota kuģošana

Ūdens objekts	Pamatojums	Ierobežojumi un aizliegumi
Juglas ezers	RD 04.06.2002. saistošie noteikumi Nr. 29 „Juglas ezera apsaimniekošanas noteikumi”	Visu gadu aizliegta kuģošana ar motorizētiem ūdens transporta līdzekļiem. Laikā no 15. marta līdz 30. jūnijam aizliegta ūdens velosipēdu, vējdēļu, jahtu un airu laivu izmantošana (tai skaitā makšķerēšana no laivām).
Ķīšezers, dabas lieguma „Jaunciems” akvatorijas daļa	Dabas lieguma "Jaunciems" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi	Dabas lieguma zonā aizliegts pārvietoties ar ūdens motocikliem un ar citiem kuģošanas vai peldošiem līdzekļiem, kuru mehāniskā dzinēja vai motora jauda pārsniedz 3,7 kW izņemot pārvietošanos Juglas upes posmā pa šo noteikumu 1. pielikumā norādīto pasažieru kuģu ceļu. Sezonas lieguma teritorijā aizliegts pārvietoties ar jebkādiem ūdenstransporta līdzekļiem, izņemot sezonas lieguma teritorijas šķērsošanu pa īsāko ceļu no Ķīšezera Pils kaktā esošajām laivu pietātnēm, nepārsniedzot ātrumu 5 km/h.
Vecdaugava, dabas lieguma „Vecdaugava” akvatorijas daļa	Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi	Aizliegts pārvietoties ar ūdens motocikliem, rīkot ūdens motosporta un ūdensslēpošanas sacensības, pārvietoties ar kuģošanas un citiem peldošiem līdzekļiem, kuru mehāniskā dzinēja vai motora jauda pārsniedz 3,7 kW.

Noteiktie ierobežojumi nereti izraisa vietējo iedzīvotāju pretreakciju, jo tiek ierobežota ūdens objektu tradicionālā izmantošana un kuģošanas ierobežošana paātrina ezera aizaugšanu. 2016. gadā tika pabeigts darbs pie vairākiem dokumentiem, kas regulē kuģošanas ierobežojumus Rīgas pašvaldībā, tāpēc ŪD TmP papildus nosacījumi netiek izvirzīti, bet kuģošanas infrastruktūras izveidē jāņem vērā 5.3. tabulā uzskaitīto dokumentu prasības. Jauni kuģošanas ierobežojumi Rīgas ūdens objektos nav paredzēti, izņemot gadījumus, kad īpašs režīms būs nepieciešams kuģu ceļu ekspluatācijā.

Tabula 5.3. Ūdens objekti, kuros tiks noteikti kuģošanas ierobežojumi

Ūdens objekts	Dokuments
Juglas ezers	Juglas ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi
Ķīšezers, dabas lieguma „Jaunciems” akvatorijas daļa	Dabas lieguma "Jaunciems" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi
Vecdaugava, dabas lieguma “Vecdaugava” akvatorijas daļa	Dabas lieguma "Vecdaugava" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

5.2. Piestāšana un kuģošanas līdzekļu glabāšana

Kuģošanas infrastruktūras neatņemama sastāvdaļa ir piestāšanas iespējas, kam atkarībā no kuģu izmēra var būt ļoti dažādas tehnoloģiskās prasības. Piestāšanas vietas var tikt izmantotas īslaicīgi – lai piestātu pie kāda objekta (pakalpojumu iestāde, tūrisma objekts u.c.) vai ilgtermiņā – kā pastāvīga stāvvietu kuģošanas sezonā. Lielākas piestāšanas vietas nereti tiek papildinātas ar dažādiem, ar kuģošanu saistītiem objektiem (laivu remontdarbnīcas, noliktavas, apmācību telpas, tirdzniecības un pakalpojumu objekti), kas izvietoti sauszemes teritorijā. Šāda tipa papildus funkcijas tiek uzskatītas par kuģošanas atbalsta funkcijām un noteiktās teritorijās ir vēlamas.

Nemot vērā piestāšanas vietu formas un funkcijas daudzveidību, ŪD TmP atsevišķi tiek skatītas laivu un jahtu ostas, piestātnes un laivu garāžu kooperatīvi.

5.2.1. Laivu un jahtu ostas

Saskaņā ar RTP2006 laivu un jahtu osta ir kuģošanas līdzekļu piestātne ar vismaz 25 kuģošanas līdzekļu (jahtu, atpūtas un ūdens transporta kuģu, laivu u.c.) novietošanai ūdenī paredzētām vietām, kā arī piestātnes darbības nodrošināšanai nepieciešamo būvju un infrastruktūras objektu kopums.

Departaments 2016. gadā veica aptauju⁶¹ lielākajās Rīgas piestātnēs, lai noskaidrotu to darbības specifiku un prasības teritorijas attīstībai. Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, Rīgā kopā atrodas septiņas laivu un jahtu ostas, kas atbilst augstāk minētajam aprakstam. Laivu un jahtu ostās, kas atrodas RVC vai Rīgas brīvostas (turpmāk - RBO) teritorijās, papildus jāievēro arī šajās teritorijās spēkā esošie normatīvie akti.

1. Andrejostas jahtklubs (RVC, RBO);
2. AAgenosta (RVC);
3. Pilsētas jahtklubs (RVC, RBO);
4. Jahtklubs "Auda" (RBO);
5. Jaunciema osta;
6. Laivu centrs;
7. Latvijas jahta un Centralas jahtklub (RBO).

Kopumā jahtu ostās iespējams uzņemt ~ 1000 dažādu kuģošanas līdzekļu. Praktiski visas laivu un jahtu ostas ir publiski pieejamas vai daļēji publiski pieejamas sabiedrībai un to teritorijā tiek nodrošinātas arī citas funkcijas – gan restorāni, kafejnīcas un veikali, gan dažāda sporta un atpūtas iespējas, kā arī burāšanas apmācība.

Jahtu ostās pārsvarā gadījumos ir pieejami primāri nepieciešamie pakalpojumi – ūdens, elektrība, arī tualete un duša jahtu ostas apmeklētājiem. Tomēr tikai divās no aptaujātajām ostām ir iespēja iztukšot jahtu septiskās tvertnes. Tas ļauj secināt, ka lielākajā daļā gadījumu jahtu notekūdeņi nonāk tieši atklātajos ūdens objektos ārpus ostas teritorijas.

Normatīvajos aktos⁶² ir noteikts, ka teritorijas plānojumos jānorāda publiski pieejamas pasažieru kuģu, jahtu un laivu piestātnes. Šobrīd darbojošās laivu un jahtu ostas ir attēlotas grafiskajā pielikumā Nr. 8. Jaunu laivu un jahtu ostu būvniecība par pašvaldības finansējumu

⁶¹ Detalizēti laivu un jahtu ostu aptaujas rezultāti apkopoti pielikumā Nr. 4.

⁶² MK 30.04.2013.noteikumi Nr. 240 "Vispārīgie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi"

šobrīd nav paredzēta, bet plānošanas dokumentos ir jāiestrādā principi un prasības privāti finansētu laivu un jahtu ostu būvniecībai.

Laivu un jahtu ostu būvniecībā ievēro šādus vispārīgus principus:

1. Lai nodrošinātu sauszemes teritorijas un ūdens izmantošanas sasaisti, īpašumtiesību saskaņošanu (gadījumos, kad laivu un jahtu ostas ūdens teritorija atrodas publiskajā ūdenī), inženiertehnisko prasību ievērošanu, kā arī garantētu vides aizsardzību, it īpaši gadījumos, kad laivu un jahtu osta tiek izveidota applūstošajās teritorijās vai vietās, kas saistītas ar aizsargājamām dabas teritorijām teritorijas kompleksu attīstību, pirms laivu un jahtu ostas būvniecības vēlams izstrādāt lokālplānojumu, kurā nosaka:
 - 1.1. Nepieciešamo laivu un jahtu ostas sauszemes un ūdens daļu;
 - 1.2. Teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu;
 - 1.3. Piestātņu izvietojumu, tai skaitā – teritoriju publiski pieejamām īslaicīgām kuģošanas līdzekļu novietnēm;
 - 1.4. Nepieciešamo inženiertehnisko apgādi;
 - 1.5. Prasības teritorijas labiekārtošanai;
 - 1.6. Nepieciešamo autonovietņu skaitu.
2. Laivu un jahtu ostas teritorijā atļauta un veicināma dažāda ar kuģošanu tieši saistītu būvju būvniecība, tai skaitā – remontdarbnīcas, jahtklubi, zinātniskās pētniecības iestāde, muzejs, ar jūrlietām saistīti komercobjekti. Šo principu jāņem vērā nosakot funkcionālo zonējumu laivu un jahtu ostu teritorijās.
3. Lai nodrošinātu, ka laivu un jahtu osta primāri pilda ar ūdens izmantošanu un kuģošanu saistītu funkciju, sporta būves, tirdzniecības un pakalpojumu objekti, tūrisma apkalpes objekti laivu un jahtu ostu teritorijā atļauti ne vairāk kā 30 % apjomā no kopējās teritorijas platības..

RTP2030 izstrādes ietvaros jāvērtē, vai nepieciešams norādīt esošās publiski pieejamās laivu un jahtu ostas. RTP2030 izstrādes ietvaros nenosaka konkrētas laivu un jahtu ostu attīstības vietas, bet jāizvērtē nepieciešamība noteikt papildus plānošanas procedūras laivu un jahtu izveidei, kā arī jāizvirza apbūves noteikumu prasības laivu un jahtu ostu izveidei un tajā nepieciešamajai infrastruktūrai.

5.2.2. Piestātnes

Piestātne ir hidrotehniska vai peldoša būve vai tās daļa ar nepieciešamo aprīkojumu virszemes ūdens objekta krastā un ūdenī, kas paredzēta kuģošanas līdzekļu piestāšanai un stāvēšanai vai peldošu būvju novietošanai.

Visplašākais piestātņu tīkls ir izveidots RBO teritorijā, kur tā kopgarums ir 18,2 km. Lielākā daļa no piestātnēm RBO teritorijā primāri ir izmantojamas kravas kuģu piestāšanai. Pārējā Rīgas teritorijā fiksētas 45 piestātnes ārpus laivu un jahtu ostām, ko veido gan stiprinātu krastmalu posmi, gan atsevišķas piestātņu vietas⁶³ (Pielikums Nr. 8.).

Rīgas domes Satiksmes departamenta pārvaldībā ir 30 stiprinātās krastmalas 18,7 km garumā, pārsvarā – RVC teritorijā. Tajās izvietotas 17 piestātnes.

⁶³ Ūdensobjektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izpēte. SIA "Metrum". Rīga. 2013.

Esošais piestātņu tīklojums pamatā ir veidojies pirms vairākiem gadu desmitiem atbilstoši tā brīža pilsētas attīstības situācijai. Ņemot vērā, ka ilgstoši nav notikusi infrastruktūras atjaunošana, daļa no piestātnēm ir sliktā tehniskā stāvoklī. Šobrīd uzsākts darbs pie pašvaldības īpašumā esošo piestātņu atjaunošanas, piemēram, Juglas ezerā un Juglas kanālā. Atjaunošanas darbi jāturpina visā Rīgas teritorijā, lai nodrošinātu piestātņu pamattīklojuma funkcionēšanu.

Lai uzlabotu ūdens objektu krastā izvietoto enkurojektu sasniegšanu, teritoriju savienošanu pa ūdens ceļiem un aktivizētu ūdens transporta izmantošanu, nepieciešams nodrošināt pietiekama skaita un racionāla izvietojuma jaunu publisku piestātņu izveidi. ŪD TmP izstrādes ietvaros noteiktais piestātņu izvietojums ir izveidots par pamatu ņemot esošo piestātņu tīklu un papildinot to ar Pētījumā identificētajām un Rīgas ūdens objektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumos ietvertajām potenciālajām piestātņu vietām, kā arī vērtējot īpašumpiederību. Pašvaldības publiskās piestātnes primāri veidojamas:

1. Atjaunojot pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošās piestātnes;
2. Labiekārtojamo krastmalu posmos (7.1.-7.14. pielikumi), kur precīzu piestātnes atrašanās vietu un tipu nosaka labiekārtojuma projektā. Piestātņu tips un ietilpība jāvērtē katra atsevišķa projekta ietvaros, saskaņojot ar krastmalas labiekārtojuma līmeni, apbūves tipu, sasniedzamību un citiem apsvērumiem.

Lai nodrošinātu sauszemes teritorijas un ūdens izmantošanas sasaisti, inženiertehnisko prasību ievērošanu, sabiedrības intereses ūdensmalu izmantošanā, kā arī garantētu vides aizsardzību, plānojot un īstenojot esošo piestātņu pārbūvi vai jaunu piestātņu būvniecību ārpus Rīgas brīvostas teritorijas, jāievēro šādi principi:

1. Piestātņi veido kā stacionāru vai peldošu hidrotehnisku būvi un aprīko ar nepieciešamajiem inženierkomunikāciju pieslēgumiem. Inženierkomunikāciju nepieciešamību izvērtē atbilstoši piestātnē paredzamajam kuģošanas līdzekļu skaitam un funkcijai;
2. Lai nodrošinātu piekļuvi piestātnei no sauszemes, paredz un izbūvē ceļu pirms piestātnes nodošanas ekspluatācijā;
3. Piestātnēs paredz apgaismojumu;
4. Papildus prasības var tikt izvirzītas atbilstoši to izmēram:
 - 4.1. Mazas piestātnes – līdz 5 kuģošanas līdzekļu vietām. Mazu piestātņu būvniecībai, it īpaši, ja tā ir domāta piegulošo teritoriju zemes īpašnieku saimnieciskām un privātām vajadzībām (zvejas/makšķerēšanas laivas, atpūtas kuģa novietošanai), jānosaka vienkāršāks īstenošanas process, lai veicinātu ar ūdens izmantošanu saistītu funkciju veidošanos ūdens malās un stiprinātu saikni starp sauszemes un ūdens izmantošanu. Ja mazā piestātne tiek veidota publiskā ūdens objekta krastmalā uz pašvaldībai vai valstij piederoša zemesgabala, jānodrošina, ka tiek saglabāta publiska piekļuve ūdens objekta krastam;
 - 4.2. Vidējas piestātnes – no 6 līdz 24 kuģošanas līdzekļu vietām. Piestātnes būvniecībai var tikt izvirzīta prasība izstrādāt detalizētu plānošanas dokumentu. Ja piestātne paredzēta komerciāliem nolūkiem, tajā paredz elektrības un ūdens pieslēgumu;

4.3. Laivu un jahtu ostas – vairāk par 25 kuģošanas līdzekļu vietām. Prasības laivu un jahtu ostām skatīt 5.2.1. apakšnodaļā.

RTP2030 izstrādes ietvaros paredz prasības piestātņu būvniecībai un izmantošanai, kā arī izvērtē nepieciešamību atsevišķos gadījumos piestātnes būvniecībai izstrādāt detalizētu plānošanas dokumentu.

5.2.3. Laivu ielaišanas vietas

Ūdens tilpes ir populāri rekreācijas objekti ūdens tūristu un makšķernieku vidū, kas pārvietojas ar salīdzinoši nelielām un viegli pārvadājamām laivām, kam nav nepieciešama speciāla glabāšanas vieta piestātnē vai laivu un jahtu ostā. Šajos gadījumos sarežģījumus ūdens izmantošanā var radīt nepietiekams laivu ielaišanas vietu skaits, nepiemērots izvietoējums un informācijas trūkums par laivu ielaišanas punktu atrašanās vietām.

Tā rezultātā laivas bieži tiek laistas ūdenī tam nepiemērotās vietās, radot negatīvu ietekmi uz vidi (augšnes erozija, biotopu iznīcināšana u.t.t.) un sociālo spriedzi (auto atstāšana tam nepiemērotās vietās, braukšana cauri privātīpašumiem u.t.t.).

Laivu ielaišanas vieta ir inženiertehniska būve vai iekārtu kopums, kas paredzēts laivu ielaišanai un izcelšanai no ūdens. Tā var tikt risināta gan kā daļēji krastā un daļēji ūdens teritorijā izbūvēta slīpa virsma (slips), gan kā mehāniska ierīce laivu izcelšanai gar vertikāli stiprinātu krastu.

Šobrīd laivu ielaišanas iespējas ir visās laivu un jahtu ostās, kā arī lielākajās piestātnēs, tomēr trūkst atsevišķu – ar piestātņi nesaistītu laivu ielaišanas vietu. Rīgā ir tikai viena ārpus piestātnēm ierīkota, speciāli aprīkota laivu ielaišanas vieta – Lucavsalā.

Lai nodrošinātu vienmērīgu laivu ielaišanas punktu pārklājumu visā Rīgas teritorijā un ņemot vērā to potenciālo lietotāju intereses, ŪD TmP identificēti punkti, kuros laivu ielaišanas vietas būtu veidojamas primāri:

1. Vietas, kur ir piekļuves iespējas ar privāto auto transportu – ielu sarkanās līnijas un izbūvētas ielas;
2. Pašvaldības īpašumā esoša teritorija;
3. Katrai ūdenstilpei tiek paredzētas vismaz divas laivu ielaišanas vietas – pa vienai katrā krastā;
4. Vietas, kur iespējams apvienot laivu ielaišanu ar citām līdzīgām funkcijām (piestātne, labiekārtota ūdensmala utt.);

Pēc minētajiem principiem atlasītas potenciālās laivu ielaišanas vietas, kas attēlotas pielikumā Nr.8. Lai precizētu slīpu būvniecībai paredzētās teritorijas, kā arī veicamo darbu apjomu, pirms slīpu būvniecības jāveic teritorijas apsekošana, izvērtējot krasta un gultnes ģeoloģisko situāciju, nosakot nepieciešamo darbu apjomu un precizējot slīpa un tā infrastruktūras izvietoējumu.

Papildus 8.pielikumā ietvertajām laivu ielaišanas vietām, veidojot labiekārtotos krastmalu posmus, izvērtē nepieciešamību un iespējas izveidot jaunas laivu ielaišanas vietas.

5.2.4. Laivu garāžu kooperatīvi

Laivu garāžu kooperatīvi ir juridiski nodibinātas apvienības, kuru darbības mērķis ir nodrošināt tās biedrus ar laivu garāžām. Saskaņā ar apsekojuma rezultātiem, veicot apsekojumus Rīgas teritorijā tika identificētas 12 laivu garāžu kooperatīvās sabiedrības, tomēr

Lursoft datu bāzē oficiāli informācija atrodama par piecām. Laivu glabāšanai faktiski tiek izmantotas arī auto garāžu kooperatīvu teritorijas, kas atrodas pie ūdens. Uz pašvaldības zemes atrodas viens kooperatīvs. Pārējie atrodas uz valsts vai privātpersonām piederošas zemes. Identificētie laivu garāžu kooperatīvi ir fiksēti tabulā Nr. 5.4. un attēloti attēlā Nr. 10, kā arī Pielikumā Nr. 8.

Tabula 5.4. Rīgas teritorijā esošie laivu garāžu kooperatīvi

Nr	Nosaukums	Kadastrs	Adrese	Veids	Zonējums ⁶⁴
G-0		01000910072	Salamandras iela 1	privāts	J, A
		01001130200	Bez adreses	pieņemti zemes komisiju atzinumi par īpašuma tiesību atjaunošanu	I, A
G-1	Ziemeļblāzma	01001132310	Jaunciema gatve 231A	privāts	J, A
		01001132311	Jaunciema gatve 231A	privāts	J, A
G-2	Nāra	01000910430	Brīvības gatve 425	privāts	J, A
G-3	Mārkalne-1	01000910327	Foreļu iela 11	privāts	J, A
G-4	Čaika	01000722132	Krasta iela 97	privāts	T, Ū, J
G-5	Bolderāja-2	01000970014	Daugavgrīvas šoseja 5	valstij piekritīgā zeme	Oo
G-6	Taifūns	01001002005	Spailes iela 11	privāts	J
		01001000170	Spailes iela 11	privāts	J, A
G-7	Sarkandaugava	01000680287	Tvaika iela 31	valstij piekritīgā zeme	Oo
G-8	Neptūns	01000732039	Bukaišu iela 12 k-1	privāts	T, J
G-9	Pirmā Jugla	01000910436	Brīvības gatve 429	privāts	J, A
G-10	Makšķernieks	01000910270	Mārkalnes iela 21	pašvaldībai piekritīgā zeme	I
G-11	Zunda LG	01000632019	Mazā Ūdens iela 1	privāts	Ap, A
G-12	Vilnis	01001282101	Kanāla iela 2A	privāts	A
G-13	Aleja	01001140257	Gaileņu iela 1	privāts	J, A
G-14		01000962014	Kundziņsalas 2. līnija 5	valstij piekritīgā zeme	Jo, I

⁶⁴ Funkcionālās zonas saskaņā ar RTP2006: J – Jaukta apbūve ar dzīvojamo funkciju, Ap – Publiskās apbūves teritorija ar apstādījumiem, A – Apstādījumu un dabas teritorija, T – Transporta būvju teritorija, Oo – Ostas teritorija, Jo – Jaukta ostas apbūves teritorija, I – Ielu teritorija, U – ūdeņu teritorija.

5.3. Ūdens objektu izmantošana saimnieciskai darbībai

5.3.1. Rīgas brīvostas darbība

RBO ir lielākā osta Latvijā un ceturtā lielākā Baltijas jūras austrumu piekrastē. RBO teritorija atrodas abos Daugavas krastos Rīgas ziemeļu daļā un stiepjas 15 km garumā no Rīgas pilsētas centra līdz Rīgas jūras līcim. Tā aizņem 63,48 km² lielu platību, kuras lielāko daļu (69,1%) veido iekšējo ūdeņu un ostas ārējā reida teritorijas. Ostas akvatorijā ietilpst Daugavas lejtece apmēram 14 km garumā un Daugavas pietekas – Buļļupe, Hapaka grāvis, Mīlgrāvis, Sarkandaugavas atteka un Audupe.

RBO galvenā funkcija ir ienākumu gūšana no kravu pārkraušanas, tomēr tās attīstību nevar skatīt atrauti no tai piegulošajās teritorijās dzīvojošo iedzīvotāju dzīves kvalitātes un ostas teritorijā esošo dabas vērtību saglabāšanas aspekta.

Lai arī pašlaik RBO teritorijā ir ievērojamas platības ar vēl neattīstītām teritorijām (Voleri, Spilves pļavas, Mangaļsa u.c.), ostas darbību veikšanai visintensīvāk tiek attīstītas tieši ūdensmalas, tādējādi samazinot publiski pieejamo ūdensmalu skaitu, kas līdzās piesārņojumam, troksnim un transporta intensitātei ir viena no galvenajām pieostas apkāmes iedzīvotāju sūdzībām.

Detalizēti RBO problemātika, tai skaitā ūdensmalu labiekārtošanas iespējas tiek skatītas Rīgas brīvostas tematiskajā plānojumā.

5.3.2. Pasažieru pārvadāšana

Vienīgais specializētais pasažieru terminālis Rīgā atrodas Daugavas labajā krastā – Andrejostā, kurā iespējams uzņemt pasažieru prāmjus un maza līdz vidēja lieluma kruīza kuģus ar iegrimi līdz 7m. Ja nepieciešams uzņemt lielāka izmēra pasažieru kuģus, tos iespējams pietaukot Vecmīlgrāvī, Eksportostā, Kundziņsalā vai Krievu salā, kur nav pasažieru apkalpošanai atbilstošas infrastruktūras, bet iespējams nodrošināt pietiekamu dziļumu. Pasažieri Rīgas centrā tiek nogādāti ar speciāli šim mērķim organizētiem autobusiem.

Rīgā darbojas vairākas firmas, kas nodrošina ekskursijas ar tūristu kuģīšiem gan pa pilsētas centrālo daļu – Daugavu un Pilsētas kanālu, gan uz tālākiem rajoniem – Doles salu, Ķīšezeru, Rīgas līci un Jūrmalu. Tomēr Rīgā nav neviena ūdens transporta līdzekļa, kas darbotos kā sabiedriskais transports un nodrošinātu regulāru pasažieru pārvadāšanu Rīgas teritorijā.

Vēsturiski Rīgā pasažieru kuģu satiksme ir bijusi attīstīta, tomēr tikai līdz brīdim, kad tika izveidoti uzbūvēti tilti, kas nodrošināja nepārtrauktu savienojumu starp abiem Daugavas krastiem, kā arī Mīlgrāvja tilts, tilta uz Kundziņsalu un citi pārvadi. Attīstoties ielu un ceļu tīklam un sabiedriskā transporta maršrutiem uz tālākajiem Rīgas rajoniem pasažieru ūdens transports zaudēja savu nozīmību.⁶⁵ Šo procesu vēl vairāk pastiprināja privātā auto transporta lietošanas intensitātes pieaugums.

Šobrīd pastāv pieprasījums pēc pasažieru un auto pārvadāšanai piemērota ūdens transporta savienojuma izveides starp Vecmīlgrāvi un Bolderāju, kas ļautu paaugstināt gan šo apkaimju, gan tām piegulošo teritoriju pakalpojumu nodrošinājumu un tādējādi veicinātu to attīstību. Maršruta izveides iespējas papildus jāvērtē izstrādājot tehniski ekonomisko

⁶⁵ Biedriņš, A., Liepiņš E. "Rīgas sabiedriskais transports no 19.gs. vidus līdz mūsdienām", Rīga, 2015.

pamatojumu, kā arī identificējot teritorijas, kas būtu piemērotas atbilstoši aprīkotu piestātņu izveidei.

Primāri pasažieru pārvadājumus Rīgā varētu uzlabot pietiekama skaita, aprīkojuma un izvietojuma piestātņu izveide, kā arī jaunu galamērķu veidošanās ūdensmalās. Risinājumi piestātņu tīklojuma veidošanai ietverti ŪD TmP 5.2.2. apakšnodaļā.

5.3.3. Zveja un makšķerēšana

Rīgas ūdens objekti plaši tiek izmantoti gan amatierzvejai, gan joprojām – rūpnieciskajai zvejai. Buļļupē, Daugavā ar tās atzarojumiem un Mīlgrāvī saskaņā ar Civillikuma 2. pielikumu zvejas tiesības pieder vienīgi valstij. Rīgas pilsētas pašvaldības pārziņā zivsaimnieciskai izmantošanai ir teritorijai piegulošie Rīgas jūras līča piekrastes ūdeņi un iekšējās ūdenstilpes – Ķīšezers, Daugavas lejtece un Buļļupe. Šiem ūdens objektiem ir raksturīga augsta potenciālā zivsaimnieciskā produktivitāte, bet pie zivsaimnieciskās izmantošanas augstākās kategorijas upēm ir pieskaitīta Daugavas lejtece.

Rūpnieciskā zveja Rīgas teritorijā ir atļauta tikai Daugavā (izņemot RBO, kur rūpnieciskā nozveja netiek veikta) un Buļļupē⁶⁶, savukārt Ķīšezērā atļauta tikai specializētā zveja ar zušu mudiem. Rīgas pilsētas ūdenstilpēs un ūdenstecēs daudz cilvēku nodarbojas ar amatierzveju (makšķerēšanu).

Makšķerēšana ir ļoti izplatīts atpūtas veids, un makšķernieki intensīvi izmanto gan ūdenstilpi (pārvietojoties ar laivām), gan ūdensmalu (makšķerējot no krasta, laivas ielaišanai, auto novietošanai utt.), tomēr šobrīd Rīgā trūkst šī rekreācijas veida atbalsta infrastruktūras – laivu ielaišanas vietas un piestātnes ar auto piestāšanas iespējām, labierīcības, atkritumu savākšanas vietas. Tādēļ regulāri tiek saņemtas iedzīvotāju sūdzības par makšķernieku atstātajiem atkritumiem, neatļautās vietās novietotiem automobiļiem vai laivu ielaišanas procesā bojātiem krastu stiprinājumiem un veģetāciju.

Lai sabalansētu zvejnieku un makšķernieku intereses ar vides aizsardzības prasībām, pašvaldībai jāturpina laivu ielaišanas vietu un piestātņu izbūve, lai nodrošinātu ērtu piekļuvi ūdenstilpēm, labiekārtojot krastmalas jāparedz vietas makšķerēšanai, kā arī jānodrošina piesārņojuma samazināšanās ūdens objektos.

5.4. Ūdens objektu izmantošana interešu izglītībai un rekreācijai

Rīgas ūdeņi kalpo arī kā brīvā laika pavadīšanas vieta. Ar ūdeni saistītas brīvā laika pavadīšanas iespējas un bērniem un pieaugušajiem domātas apmācības ūdenssportā pieejamas vairākos no Rīgas ūdens objektiem. Šobrīd tikai viena no apzinātajām ūdenssporta apmācības iestādēm (tabula Nr.5.5.) ir Rīgas domes pārvaldībā, tādējādi ar ūdens izmantošanu saistīto sporta veidu attīstību pamatā nodrošina privāti uzņēmēji.

Apmācību pieejamība dažādos ūdens sporta veidos ir viens no priekšnoteikumiem, kas ļautu palielināt ūdens telpas aktīvu izmantošanu nākotnē, jo veidotos paaudze, kas prot un ir pieraduši izmantot ūdeni kā sporta un rekreācijas resursu.

⁶⁶ Zvejniecības likums

Tabula 5.5. Interesu izglītības objekti, kas saistīti ar ūdens izmantošanu.

Organizācijas nosaukums	Atrašanās vieta	Darbības apraksts
BJSS „Rīdzene” Lucavsalas airēšanas bāze	Lucavsalas iela 43	Apmāca bērnus un jauniešus airēšanas slalomā, smaiļošanā, kanoe, peldēšanā, vindsērfinā.
Latvijas Olimpiskā burāšanas skola	Jaunciema gatve 135 Jaunciema osta	Apmāca burāšanā bērnus un jauniešus.
Bērnu burāšanas sporta skola	Balasta dambis 36 Pilsētas jahtklubs	Apmāca burāšanā bērnus no 8.g.v.
Rīgas burāšanas akadēmija	Audupes iela 15/17 Jahtklubs „Auda”	Nodrošina divas licencētas izglītības programmas burāšanā.
Millera burāšanas skola	Mārkalnes iela 24 “Marina Malina”	Nodrošina sertificētus jahtu kapteiņu kursus, apmācot cilvēkus starptautiskā jahtu kapteiņu sertifikāta iegūšanai.
Veikot.lv	Roberta Feldmaņa iela 8	Apmāca dažādos ūdenssporta veidos – braukšanā ar ūdensslēpēm un ūdens motocikliem, veikbordā.
Rīgas veikparks	Lucavsala	Apmāca bērnus un jauniešus veikbordā.
Rīgas jahtklubs	Pāvu iela 14	Apmāca bērnus un jauniešus burāšanā
Vindsērfinā klubs 360	Roberta Feldmaņa iela 8	Apmāca bērnus un jauniešus vindsērfinā
Richard windsurfing club	Roberta Feldmaņa iela 11	Apmāca vindsērfinā, ledus burāšanā un paraseilingā.

Rīgā atrodas vairāki uzņēmumi (tabula Nr. 5.6.), kas nodarbojas ir dažādu ūdens sporta veidu un ar ūdens izmantošanu saistītas rekreācijas pakalpojumu sniegšanu un inventāra nomu. Lai arī šo uzņēmumu darbība ir tirgus diktēta, to izvietojums ietekmē publiskās ārtelpas un it īpaši – ūdens objektu lietošanu.

Tabula 5.6. Ūdens sporta inventāra nomas objekti

Uzņēmums	Atrašanās vieta	Darbība specifika
Laivinieks.lv	Āgenskalna līcis	Kajaki, “sit on top” (turpmāk – SOT), “stand up paddle” (turpmāk – SUP)
Veikot.lv	Roberta Feldmaņa iela 8	Ūdensmotocikli
Zvejas ielas laivu noma	Zvejas iela 10	Laivas makšķerēšanai
Seakayak.lv	Jaunciema gatve 135	Kajaki, kanoe, SOT
Rīgas laivas	Andrejostas iela 4	Kajaki, SUP
Langas laivas	Jaunciema gatvē pie pagrieziena uz Carnikavu	Kanoe, makšķerēšanas laivas
Campo	Salamandras iela 1	Laivu noma, ūdens tūrisma inventārs

Lai veicinātu ūdenssporta attīstību un ūdens teritoriju izmantošanu rekreācijas nolūkiem, RTP2030 izstrādes ietvaros nosakot funkcionālo zonējumu konkrētām teritorijām, kā arī sagatavojot pieļaujamo teritorijas izmantošanu sarakstu katrā funkcionālajā zonā, jāņem vērā gan esošo ūdenssporta apmācību vietu atrašanās konkrētā teritorijā, gan tas, ka šādas apmācības vietas un inventāra nomas punkti arī turpmāk tiks veidoti ūdens objektu tuvumā.

5.5. Teritorijas peldbūvju izvietojumam

Daudzās Eiropas valstīs aizvien lielāku popularitāti gūst peldbūves, kas domātas mājotanas un publiskām funkcijām. Tam ir gan racionāli iemesli – aizvien vairāk apdzīvotas vietas klimata pārmaiņu ietekmē cieš no plūdiem, un peldošas būves ir veids kā pasargāt savu īpašumu, gan vēlme pēc īpašākiem dzīves apstākļiem vai nepieciešamība piesaistīt papildus apmeklētājus ar interesantu piedāvājumu (piemēram, peldošas kafejnīcas vai viesnīcas).

RTP2006 2013.gadā izstrādātajos grozījumos tika noteiktas teritorijas, kur pieļaujama peldmāju izvietojuma, kā arī ietverti nosacījumi vides veidošanai peldmāju teritorijās. Tomēr saskaņā ar normatīvajiem aktiem⁶⁷, publiskajos ūdeņos ir atļauta tikai peldošu būvju ar publiskām funkcijām izvietojuma. Ņemot vērā, ka Rīgā peldbūvju izvietojumam pietiekami lieli ūdens objekti ir vai nu publiskie ūdeņi vai arī pašvaldības īpašumā esoši ūdens objekti, Rīgā praktiski iespējams izvietot tikai peldbūves ar publiskām funkcijām. Līdz šim Rīgā ir izvietoti tikai atsevišķas peldošas būves, neviena peldbūvju komplekss nav izveidots.

ŪD TmP kā peldbūvju ar publiskām funkcijām teritorijas saglabātas RTP2006 izdalītās zonas peldmāju izvietojumam, kā arī noteikti gadījumi, kuros pieļaujama individuālu peldbūvju izvietojuma. Visu noteikto teritoriju attīstība būtu uzsākama pēc kompleksa plānošanas dokumenta izstrādes (tabula Nr.5.7.).

Tabula 5.7. Teritorijas peldbūvju izvietojumam

Peldbūvju teritorija	Pamatprincipi attīstībai
Bieķengrāvja peldbūvju komplekss	Ņemot vērā, ka Lucavsalā ir noteikta obligātā lokālpilnoojuma teritorija, peldbūvju izvietojuma jāskata lokālpilnoojuma ietvaros, izvērtējot to kontekstā ar visas salas attīstību
Juglas kanāla peldbūvju komplekss	Peldbūvju kompleksa izbūve iespējama tikai pēc lokālpilnoojuma izstrādes
Bullupes peldbūvju komplekss	Peldbūvju kompleksa izbūve iespējama tikai pēc lokālpilnoojuma izstrādes
Individuālas peldbūves	Individuālas peldbūves publiskām funkcijām var tikt izvietotas kā sezonāli objekti piestātnēs vai laivu un jahtu ostās. Peldbūvju izvietojuma pieļaujama, ja tiek saglabāta arī iespēja piestātnes funkciju nodrošināšanai

Izvietojot peldbūves, papildus jāievēro šādi principi apbūvei un vides veidošanai:

1. Pirms peldbūvju izvietojanas izbūvē nepieciešamās inženierkomunikācijas elektrības, ūdens ieguvei un kanalizācijas novadīšanai;
2. Katrai peldbūvei paredz tās funkcijas nodrošināšanai nepieciešamo autostāvvietu skaitu krastā;
3. Peldbūves izvietot tā, lai tiku saglabāta publiska piekļuve krastmalai;
4. Kompleksās peldbūvju teritorijās atļauts izvietot ne mazāk kā trīs peldbūves;
5. Nav pieļaujams, ka rindā viens pie otra tiek novietoti vairāki krastam paralēli peldbūvju apjomi, kas veido ielas nevis krastmalas fronti. Jānodrošina, ka tiek saglabāts “ūdens spogulis” kā telpa starp peldbūvēm;

⁶⁷ MK 30.04.2013.noteikumi Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”

6. Krastam paralēlu peldbūvju novietošana pieļaujama vienīgi tad, ja peldbūves augstums ir tāds, ka netiek aizsegts skats uz ūdens objektu, stāvot uz pietātnes. Citos gadījumos peldbūves augstums nedrīkst pārsniegt 8 m no ūdens līnijas;
7. Attālums no maksimāli noslogotas peldsistēmas ieņemšanas dziļuma līdz ūdenstilpes gruntij jāizvēlas tāds, lai nodrošinātu konkrētā ūdens objekta ūdens caurplūdes saglabāšanu un nevienā gadījumā nav mazāks par 60 cm pie zemākā reģistrētā ūdens līmeņa.

RTP2030 izstrādes ietvaros jāizvērtē nepieciešamība noteikt precīzas peldbūvju teritoriju robežas un jāizstrādā apbūves noteikumi peldbūvē un peldbūvju teritorijām.

6. Ūdens objektu apsaimniekošana

Šobrīd dažādus ūdens objektus un ar tiem saistīto infrastruktūru uztur vairākas Rīgas domes institūcijas. Atbildības šo objektu apsaimniekošanā ir noteiktas RD 15.11.2011. saistošajos noteikumos Nr. 147 „Rīgas pilsētas hidrogrāfiskā tīkla lietošanas un uzturēšanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr.147) un attēlotas tabulā Nr.6.1.

Tabula 6.1. Atbildību sadale ūdens objektu apsaimniekošanā

Atbildīgais	Uzturamie objekti
Rīgas domes Satiksmes departaments	1. Rīgas pilsētas Daugavas krasta nostiprinātās krastmalas un Rīgas tiltiem piegulošajās teritorijās esošās nostiprinātās krastmalas saskaņā ar Noteikumu Nr.147 1. pielikumu; 2. maģistrālo lietus notekūdeņu kanalizācijas kolektori; 3. caurtekas, kas atrodas zem pilsētas ielām; 4. pilsētas ielu sarkano līniju robežās esošās akas ūdens novades sistēmā lietus notekūdeņu uzņemšanai un to pievadi; 5. lietus notekūdeņu kanalizācijas sūkņu stacijas, kurās tiek pārsūkņēti lietus notekūdeņi no maģistrālajiem lietus notekūdeņu kanalizācijas kolektoriem.
Rīgas domes Mājokļu un vides departaments	1. hidrogrāfiskais tīkls Rīgas pilsētas pašvaldībai piekrītošajos vai piederošajos zemesgabalos, izņemot hidrogrāfiskā tīkla sastāvdaļas, kas minētas Noteikumu Nr.147 3., 5. un 6.punktā; 2. Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā esošie publiskie ūdeņi.
Rīgas brīvostas pārvalde	1. Daugavas lejesteces daļa ar tās attekām, grīvu un līčiem noteiktās brīvostas robežās.
Rīgas pilsētas pašvaldības izpilddirekcijas atbilstoši savai kompetencei un attiecīgās priekšpilsētas vai rajona administratīvās teritorijas robežās	1. cauruļvadi, kas atrodas zem pagalmiem un piebraucamajiem ceļiem pašvaldībai piekrītošajos un/vai piederošajos zemesgabalos; 2. Daugavas krasta nenostiprinātās krastmalas, kā arī pārējo Rīgā esošo publisko ūdeņu krastmalas Rīgas pilsētas pašvaldībai piekrītošajos vai piederošajos zemesgabalos, izņemot Noteikumu Nr.147 1. pielikumā minētās krastmalas; 3. hidrogrāfiskajā tīklā ietilpstošie virszemes ūdens objekti: Bābelītis, ezers (bez nosaukuma) Bolderājā pie Kleistu ielas (zemesgabalos ar kadastra Nr. 0100 101 0106 un kadastra Nr. 0100 101 2162), Gaļezers, Velnezers, Dambjapurva ezers.
Īpašnieki, tiesiskie valdītāji vai lietotāji	1. Cauruļvadus un citus būvelementus, kas pievienoti pie maģistrālā lietus notekūdeņu kanalizācijas kolektora, līdz kolektoram uztur šo cauruļvadu īpašnieki, tiesiskie valdītāji vai lietotāji; 2. Caurtekas, kas šķērso fizisko un juridisko personu īpašumā, tiesiskajā valdījumā vai lietošanā esošo ceļa pieslēgumu pilsētas ielu tīklam jeb piebraucamo ceļu, uztur piebraucamā ceļa īpašnieks, tiesiskais valdītājs vai lietotājs; 3. Hidrogrāfisko tīklu, kas regulē ūdens režīmu viena zemes īpašuma robežās, uztur zemes īpašnieks, tiesiskais valdītājs vai lietotājs paša spēkiem par saviem līdzekļiem; 4. Hidrogrāfisko tīklu, kas regulē ūdens režīmu divos vai vairākos zemes īpašumos vai zemes tiesiskajos valdījumos, uztur visi zemju īpašnieki, tiesiskie valdītāji vai lietotāji atbilstoši iegūstamajam labumam un proporcionāli zemes platībām.
SIA „Rīgas ūdens”	1) Nodrošina pilsētas sadzīves notekūdeņu savākšanu un novadīšanu līdz bioloģiskās attīrīšanas stacijai "Daugavgrīva", to attīrīšanu un attīrīto ūdeņu izvadišanu Rīgas jūras līcī; 2) Uztur kopsistēmas kanalizāciju Rīgas vēsturiskajā daļā. Kopsistēmā tiek savākti lietus, ražošanas un sadzīves notekūdeņi; 3) Avārijas gadījumos vai lielu lietus gāzu laikā, lai neappludinātu sūkņu stacijas, SIA „Rīgas ūdens” izmanto notekūdeņu avārijas izplūdes Daugavā. Izlaides daudzumu fiksē ūdens mērītāji. Par izlaisto notekūdeņu daudzumu (m³) tiek maksāts dabas resursu

	nodoklis; 4) SIA „Rīgas ūdens” ir 16 šādas notekūdeņu avārijas izplūdes Daugavā: Austuves iela 5, Dambja iela 9, Eksporta iela 2b, Hanzas iela, Meldru iela – automātiskā, Tvaika iela 23a, Daugavgrīvas iela 101, Kuģu iela, Mūkusalas iela 8, Zaķusala krastmala 3a, Gubernciems – automātiskā, Bauskas pārslēgšanās kamera, Buļļupes pārslēgšanās kamera, Ostas pārslēgšanās kamera, Voleru pārslēgšanās kamera, Tvaikoņu iela
--	--

6.1. Virszemes ūdeņu īpašuma tiesības

Saskaņā ar MK 19.08.2014. noteikumu Nr. 500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 3.1. punktu būvniecību var ierosināt zemes vai būves īpašnieks vai, ja tāda nav, – tiesiskais valdītājs (arī publiskas personas zemes vai būves tiesiskais valdītājs) vai lietotājs, kuram ar līgumu noteiktas tiesības būvēt.

Rīgas pilsētas pašvaldība šobrīd tiesiskā izpratnē ir atsevišķu virszemes ūdeņu īpašnieks (piemēram, Pilsētas kanāls, Māras dīķis, Dambjapurva ezers, Velnezers, Gailezers, Bābelītis, Kojusalas grāvis, Bolderājas karjers). Savukārt platības ziņā lielākā daļa virszemes ūdeņu (Daugava, Ķīšezers, Juglas ezers), atbilstoši Civillikuma 1102. pantam un šī panta I pielikumam ir publiskie ūdeņi, kas saskaņā ar Civillikuma 1104. pantu ir valsts īpašums.

Normatīvie akti šobrīd nevienai ministrijai neparedz publisko ūdeņu valdījuma tiesības. Saskaņā ar Civillikuma 1477. panta otrajā daļā noteikto, lietu tiesības, kas pastāv uz likumu pamata, ir spēkā arī bez ierakstīšanas zemesgrāmatās. Valstij ir īpašuma tiesības un tā var rīkoties ar publiskajiem ūdeņiem kā īpašnieks ar visām no tā izrietošajām sekām bez īpašuma tiesību nostiprināšanas zemesgrāmatās. Pamatojoties uz augstākminēto, MK ir tiesīgs lemt par pašvaldību administratīvajā teritorijā esošo publisko ūdeņu un zemes zem tiem nodošanu attiecīgo pašvaldību valdījumā.

Atbilstoši likumam „Zemes pārvaldības likums”, par vides aizsardzību atbildīgā ministrija ir tiesiskais valdītājs iekšzemes publiskajiem ūdeņiem, kas atrodas dabas rezervātos, nacionālajos parkos un dabas liegumos un nav privātpersonu īpašumā vai citas ministrijas tiesiskā valdījumā, un jūras piekrastes sauszemes daļai, kas atrodas dabas liegumos, nacionālo parku dabas lieguma zonā un ainavu aizsardzības zonā vai robežojas ar to un nav citas ministrijas tiesiskā valdījumā. Par vides aizsardzību atbildīgā ministrija normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos īpašnieka vārdā saskaņo darbības tās tiesiskajā valdījumā esošajos publiskajos ūdeņos.

Vietējā pašvaldība savā administratīvajā teritorijā un tai piegulošajā teritorijā jūras piekrastes ūdeņos ir tiesiskais valdītājs jūras piekrastes joslai un iekšzemes publiskajiem ūdeņiem, kuru tiesiskais valdītājs nav par vides aizsardzību atbildīgā ministrija vai cita ministrija. Vietējā pašvaldība normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos īpašnieka vārdā saskaņo darbības tās tiesiskajā valdījumā esošajos publiskajos ūdeņos. Tādējādi Rīgas pašvaldība ir tiesiskais valdītājs Daugavas, Buļļupes, Vecdaugavas (ārpus dabas lieguma “Vecdaugava” ūdeņu teritorijas), Juglas ezera, Ķīšezera (ārpus dabas lieguma “Jaunciems” ūdeņu teritorijas) un jūras piekrastes ūdeņos.

6.2. Akvatoriju noma

Publisko ūdenstilpju (ezeru, upju un ūdenskrātuvju), kā arī to upju, kurās zvejas tiesības pieder vienīgi valstij, nomas kārtību nosaka MK 2009. gada 11. augusta noteikumi Nr. 918 „Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību” (turpmāk – Noteikumi Nr. 918).

Noteikumu Nr. 918 2. punkts paredz, ka ūdenstilpi iznomā šādiem izmantošanas veidiem: rūpnieciskajai (komerciālajai, pašpatēriņa) zvejai; amatierzvejai – makšķerēšanai (turpmāk – makšķerēšana); akvakultūras dzīvnieku audzēšanai; kultūrvēsturisko un dabas objektu aizsardzībai; dzeramā ūdens apgādei un ūdens ņemšanai īpašām vajadzībām; zinātniskās pētniecības darbiem; rekreācijai (atpūtas uz ūdeņiem un peldvietu organizēšanai); ūdenssportam; ūdensceļu izmantošanai; hidrotehnisko būvju celtniecībai, ekspluatācijai un ūdensspēka izmantošanai, peldbūvju izvietošanai, lai ierīkotu ar pakalpojumu sniegšanu saistītus objektus

Ūdenstilpi Noteikumu Nr. 918. 2. punktā minētajiem izmantošanas veidiem, pildot ar Zemes pārvaldības likumu deleģētās valsts funkcijas, iznomā pašvaldība.

Atbilstoši kompetenču sadalei Rīgas domē jautājumi, kas saistīti ar publisko un iekšējo ūdeņu izmantošanu un aizsardzību, tajā skaitā akvatorijas iznomāšanu, ietilpst Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta kompetencē. Ar mērķi nodrošināt virszemes ūdeņu iznomāšanas procesa īstenošanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un termiņā ir izveidota pašvaldības starpresoru institūcija – Virszemes ūdens objektu un ar to saistīto sauszemes teritoriju un inženierbūvju iznomāšanas starpnozaru komisija, kas darbojas saskaņā ar Rīgas domes 18.12.2012. nolikumu Nr. 280.

Saskaņā ar Noteikumu Nr. 918 prasībām ūdenstilpes nomas līguma sastāvdaļa ir ūdenstilpes ekspluatācijas noteikumi. Ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi Rīgas pilsētā ir izstrādāti šādiem ūdens objektiem – Daugavas akvatorijai (posmā no Rīgas robežas līdz Vanšu tiltam), Ķīšezeram, Juglas ezeram, Buļļupei, Vecdaugavai, Dambjpurva ezeram, Velnezera, Bolderājas karjeram (beznosaukuma ezeram Kleistos), Māras dīķim, Gaiļezera un Bābelītim.

Ņemot vērā augstākstāvošo normatīvo aktu prasības, attiecībā uz ūdensobjektu apsaimniekošanas aspektiem, Rīgas pašvaldībai primāri jārisina šādi jautājumi:

- 1) Līdz ar Zemes pārvaldības likuma stāšanos spēkā, pieaugs pašvaldības pienākumu apjoms ūdensobjektu apsaimniekošanā. Funkciju nodrošināšanai ir nepieciešami papildus resursi: darba vietas un finanses uzturēšanas izmaksu segšanai.
- 2) Lai realizētu efektīvu virszemes ūdeņu pārvaldību Rīgas pilsētā, nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju izpildi, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 43. pantu, nepieciešams izstrādāt vienotus pašvaldības saistošus noteikumus par virszemes ūdeņu izmantošanu, aizsardzību un uzturēšanu, ietverot detalizētas prasības akvatorijas nomas jautājumu risināšanai (procesu izstrāde; nomas maksas noteikšana un nomas maksas atlaižu piemērošana; prasības nomas konkursa nolikumam un vērtēšanas kritēriju izstrādei; procesā iesaistīto pašvaldības departamentu kompetences un sadarbība u.c.) un paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu;

- 3) Šobrīd normatīvais regulējums neparedz vienotu iznomāšanas kārtību tādas attīstības ieceres, kuras realizācijai ir vienlaicīgi nepieciešama gan ūdenstilpe vai tās daļa, gan piegulošās sauszemes teritorijas noma. Grozījumi paredz, ka īstenojot vienotu attīstības ieceri, iznomāšanas procedūru organizē atbilstoši Noteikumu Nr. 918 grozījumiem.
- 4) Ņemot vērā, ka nomas slēgšanas brīdī ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi nedrīkst būt vecāki par 5 gadiem, šobrīd no jauna ir jāpārskata Daugavas, Ķīšezera un Buļļupes apsaimniekošanas noteikumi.
- 5) Ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi nav izstrādāti Juglas kanālam (un lielākajiem grāvjiem – Hapaka grāvim, Kīleveina grāvim).

Izmantotie informācijas avoti

Plānošanas dokumenti

1. Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam. Apstiprināta ar Rīgas domes 27.05.2014. lēmumu Nr. 1173.
2. Rīgas teritorijas plānojums 2006.–2018.gadam. Apstiprināts ar Rīgas domes 20.12.2005. lēmumu Nr. 749 ar grozījumiem, kas pieņemti līdz 18.06.2013.
3. Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai. Apstiprināts ar Rīgas domes 20.11.2012. lēmumu Nr.5535 „Par Plūdu riska pārvaldības plāna Rīgas pilsētai apstiprināšanu”
4. Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam. apstiprināts ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2015. gada 17. novembra rīkojumu Nr. 335
5. Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Apstiprinātas ar MK 26.03.2014. rīkojumu Nr.130
6. Virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas koncepcija 2008.-2013.gadam. Apstiprināta ar RD 17.06.2008. lēmumu Nr.3885
7. Carnikavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam. Apstiprināta ar Carnikavas novada domes 27.03.2014. lēmumu (protokols Nr.8, 1.§)
8. Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013.–2024.gadam ar 2015.gada grozījumiem. Apstiprināts ar Garkalnes novada domes 22.12.2015. lēmumu (protokols Nr.13, 2.§)
9. Stopiņu novada teritorijas plānojums 2004.-2016.gadam ar grozījumiem. Apstiprināts ar Stopiņu novada domes 16.12.2009.lēmumu (protokols Nr.16, 6.§)
10. Salaspils novada attīstības programma 2012.-2018.gadam. Apstiprināta ar Salaspils novada 25.04.2012. domes lēmumu Nr. 9, 2.§
11. Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021.gadam. Apstiprināts ar Ķekavas novada domes 11.06.2013.saistošajiem noteikumiem Nr.SN-2.2013
12. Baložu pilsētas teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam ar grozījumiem. Apstiprināts ar Ķekavas novada domes 17.01.2013. saistošajiem noteikumiem Nr.SN-tpd-1/2013
13. Olaines pilsētas teritorijas plānojums 2004. - 2016. gadam. Apstiprināts ar Olaines pilsētas domes 28.09.2005.lēmumu Nr.14
14. Mārupes novada teritorijas plānojums 2014.-2026.gadam. Apstiprināts ar Mārupes novada domes 18.06.2018. lēmumu (protokols Nr.11, pielikums Nr.7)
15. Jūrmalas teritorijas plānojums ar grozījumiem. Apstiprināts ar Jūrmalas pilsētas domes 24.03.2016.saistošajiem noteikumiem Nr.8

Pētījumi

1. Ūdens objektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izpēte. SIA “Metrum”. 2013

2. "Lietusūdens pārvaldības procesu un resursu nodrošinājuma analīze Rīgas pilsētas pašvaldībā un priekšlikumi integrētas lietudūdens pārvaldības ieviešanai", SIA Grupa93, Rīga, 2017.
3. Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības novērtēšanas metodoloģija Rīgas apkaimju līmenī, SIA "Datorkarte", Rīga, 2011.
4. Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs. SIA „Datorkarte”, 2012.

Sabiedrības līdzdalības pasākumu materiāli

1. Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros īstenotais sabiedrības līdzdalības pasākums „Apkaimju gids” sanāksmju protokoli. Rīga: 2015.
2. Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros īstenotais sabiedrības līdzdalības pasākums „Iedzīvotāju sanāksmes apkaimēs”, sanāksmju protokoli. Rīga: 2013.
3. Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros īstenotais sabiedrības līdzdalības pasākums „Tematiskie semināri”, sanāksmes protokols. Rīga: 29.10.2014.
4. Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros īstenotais sabiedrības līdzdalības pasākums „Sanāksmes par tematisko plānojumu risinājumiem ar tematiskā plānojuma darba grupu, profesionālo organizāciju, apkaimju un vides nevalstisko organizāciju pārstāvjiem par Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskā plānojuma projektu”, sanāksmes protokols. Rīga, 07.10.2016
5. Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros iesniegtie priekšlikumi, kas saņemti Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā no 01.01.2006. līdz 01.08.2015.

Grāmatas

1. Rīga: enciklopēdija. P. Jērāns. Rīga.: Galvenā enciklopēdiju redakcija, 1988. - 832 lpp
2. Rīgas sabiedriskais transports no 19.gs. vidus līdz mūsdienām. A. Biedriņš, E. Liepiņš Rīga, 2015.

Elektroniskie resursi

1. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs:
http://oas.vdc.lv:7779/lva/ppv_read_pub/
2. SIA "Rīgas Ūdens" mājaslapa www.rigasudens.lv
3. Veselības inspekcijas mājas lapā www.vi.gov.lv

Citi informācijas avoti

1. Pārskats par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli 2014.gadā. VSIA "LVĢMC". Rīga.2014.
2. Pārskats par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli 2015.gadā. VSIA "LVĢMC". Rīga.2016.
3. Vides aizsardzības valsts statistikas pārskats "Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu". VSIA "LVĢMC" Rīga, 2016

4. Ķīšezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi. SIA “Vides konsultāciju birojs”, Rīga, 2011.
5. Vecdaugavas ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi. SIA “Vides konsultāciju birojs”, Rīga, 2013.
6. Juglas ezera ekspluatācijas (apsaimniekošana) noteikumi. SIA “Vides konsultāciju birojs”, Rīga, 2016.
7. Bābelītes ezera ekspluatācijas (apsaimniekošana) noteikumi. SIA “Vides konsultāciju birojs”, Rīga, 2016.
8. Velnezera ekspluatācijas (apsaimniekošana) noteikumi. SIA “Vides konsultāciju birojs”, Rīga, 2016.
9. Dambjapurva ezera ekspluatācijas (apsaimniekošana) noteikumi. SIA “Vides konsultāciju birojs”, Rīga, 2016.
10. Gaīlezera ekspluatācijas (apsaimniekošana) noteikumi. SIA “Vides konsultāciju birojs”, Rīga, 2016.
11. Bolderājas karjera ekspluatācijas (apsaimniekošana) noteikumi. SIA “Vides konsultāciju birojs”, Rīga, 2016.
12. Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta sniegtā informācija par plānotajiem piesārņoto teritoriju sanācijas projektiem
13. SIA “Rīgas Ūdens” sniegtā informācija par plānoto centralizēto tīklu izbūvi.

Pielikumi